

Čast mi je i zadovoljstvo pozvati Vas na obilježavanje

XXXIX. DANA HRVATSKIH ODVJETNIKA

*koji će se održati
u petak 24. ožujka 2023. godine*

**Središnje događanje XXXIX. Dana hrvatskih odvjetnika 24. ožujka 2023. godine počinje
Okruglim stolom u 11:00 sati**

u prostorijama Hrvatske odvjetničke komore u Zagrebu, Koturaška 53/II s temom:

Biti ili ne biti odvjetnik na društvenim mrežama?

Program

Pozdravni govor: Robert Travaš, predsjednik HOK-a

Moderatorica: dr. sc. Laura Valković, predsjednica Odvjetničke akademije HOK-a

Komunikacija na društvenim mrežama postala je dio naše svakodnevice, no postavljaju se pitanja jesmo li dovoljno upoznati s tom komunikacijom, trebamo li u njoj postavljati neke granice, razlikuje li se na društvenim mrežama poslovni od privatnog života? Na ova, ali i druga pitanja o komunikaciji na društvenim mrežama odgovore će nam dati: izv. prof. dr. sc. Tea Vukušić Rukavina s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Očekivano trajanje: 100 min (simultani prijevod hrvatski/engleski)

Obilježavanje Dana hrvatskih odvjetnika nastavit će se u 20:00 sati u Muzeju suvremene umjetnosti (MSU), Zagreb, Avenija Dubrovnik 17, kada u dvorani „Gorgona“ počinje koncert Revijskog orkestra Zagrebačke filharmonije s gostujućim solistima.

Domjenak je organiziran od 21:00 do 24:00 u predvorju Muzeja suvremene umjetnosti uz DJ-a.

(Dress code: dame – večernja/koktel haljina, gospoda – tamno odijelo)

Za sva događanja obvezna je prethodna prijava pomoću poveznice koju su članovi HOK-a dobili elektroničkom poštom.

Veselimo se Vašem dolasku.

S kolegijalnim poštovanjem

**PREDSJEDNIK
Robert Travaš, v. r.**

Sadržaj

UVODNIK

dr. sc. Laura Valković, predsjednica Odvjetničke akademije HOK-a.	2
--	---

IZ HOK-a

Svečanost povodom 150. godina organiziranog odvjetništva u Osijeku	4
Dr. Kamilo Firingner, odvjetnik iz Osijeka, posmrtno proglašen pravednikom među narodima.	7
Trideset godina rada Zaklade Zlatko Crnić – dodijeljene stipendije najboljim studentima pravnih fakulteta	9
Nogometna momčad hrvatskih odvjetnika obranila prvo mjesto na međunarodnom turniru u Italiji	11

ČLANCI I RASPRAVE

Jakob Nakić: Zabilježba izvanrednog pravnog lijeka u zemljišnoj knjizi	13
Nives Grubišić Đogić: Neke procesne dileme u parnicama radi proglašenja ovrhe nedopuštenom	30

AKTUALNA SUDSKA PRAKSA

Izbor iz aktualne sudske prakse	38
---------------------------------------	----

ENGLESKI ZA ODVJETNIKE

Te tri slatke riječi	46
----------------------------	----

HRVATSKI ZA ODVJETNIKE

Jezik i pravo, igra po pravilima.	48
--	----

PRISEGE

Prisege dane 16. studenoga 2022.	50
Prisege dane 14. prosinca 2022.	52
Prisege dane 25. siječnja 2023.	54

IN MEMORIAM

Željko Vukasović	56
Zvonimir Jurić	57
Zvonko Žaja	58
Augustin (Tino) Stipinović	59
Robert Kopajtić	61

PRESUDA

Presuda Višeg disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore, 20. lipnja 2022.	62
---	----

.....
 Piše:
dr. sc. Laura Valković,
 odvjetnica
 u Zagrebu i
 članica Izvršnog
 i Upravnog
 odbora HOK-a
 te predsjednica
 Odvjetničke
 akademije HOK-a

Poštovane kolegice i kolege,

sa zadovoljstvom sam prihvatila ponudu da u našem „Odvjetniku“ napišem uvodnik za ovaj njegov broj. „Odvjetnik“ je najstariji hrvatski pravni časopis, koji već ulazi u 96. godišnjicu izlaženja. Svakom odvjetniku, pa i meni, čast je u njemu iznijeti svoje misli.

Društveni odnosi, a s tim u vezi i pravni sustav, mijenjaju se gotovo neuhvatljivom brzinom, a odvjetnička služba nastoji uloviti korak s tom utrkom.

U zasluženu mirovinu odlaze, ili su već otišli, stariji cijenjeni odvjetnici koji su svojim enciklopedijskim znanjem pokrivali gotovo sve grane prava. Došlo je vrijeme kada odvjetnici trebaju posjedovati specifična znanja za pojedina pravna područja jer je gotovo nemoguće istovremeno pratiti promjene u svim granama prava, kako domaćeg tako i međunarodnog.

Usto, prije samo 20-ak godina bilo je nezamislivo da ćemo danas imati ovako digitalizirane postupke u pravosuđu, pa tako i u odvjetništvu. Elektronička komunikacija, društvene mreže i digitalne platforme ušli su u sudnice i odvjetničke urede. Bez odgovarajuće edukacije i u tom području odvjetnik nije u mogućnosti uspješno obaviti svoj posao u parničnom, kaznenom, zemljišno-knjižnom i svakom drugom sudskom postupku.

Stoga trajno stručno usavršavanje odvjetnika postaje prijeko potrebnim za uspješno obavljanje odvjetničke službe.

Stručno usavršavanje odvjetnika postojalo je i prije njegova recentnog institucionaliziranja. I prije je svaki

odgovorni odvjetnik držao do svojega profesionalnog usavršavanja, pa makar samo redovitim praćenjem zakonske regulative i sudske prakse. Ali mnogi su činili i znatno više od toga, javljajući se u stručnim i znanstvenim publikacijama, sudjelujući na konferencijama te na druge načine.

Vrijeme je, međutim, pokazalo da dragovoljna, sporadična i parcijalna edukacija nisu dovoljne da bi osigurale uspješno obavljanje odvjetničkih poslova. Zbog toga se je Republika Hrvatska, kao i većina europskih zemalja, odlučila za utvrđivanje zakonske obveze trajnoga stručnog usavršavanja odvjetnika, kako ono ne bi bilo prepušteno inicijativi pojedinca i njegovoj sklonosti prema vlastitom stručnom usavršavanju.

U tom je smislu recentnom izmjenom Zakona o odvjetništvu obveza trajnoga stručnog usavršavanja izriječno propisana. Na temelju toga je Upravni odbor HOK-a donio Pravilnik o trajnom stručnom usavršavanju odvjetnika, koji su svi članovi naše Komore imali prilike ne samo pročitati („Narodne novine“, br. 51/2022. od 29. travnja 2022.) već ga i početi primjenjivati, s obzirom na to da je stupio na snagu.

Nositelj trajnoga stručnog usavršavanja odvjetnika jest Odvjetnička akademija, koja organizira i provodi to usavršavanje na temelju zakona, programa obrazovnih aktivnosti i spomenutog pravilnika. Akademiji je, dakle, povjeren složen i odgovoran posao jer ona mora iznaći takve oblike usavršavanja odvjetnika koji će obuhvatiti aktualne, važne, ali i odvjetnicima interesantne teme, kako se njihova edukacija ne bi svela na obvezu koju nevoljko prihvaćaju.

Akademija odvjetnicima treba osigurati kvalitetnu, zanimljivu, korisnu i besplatnu edukaciju koja će ih motivirati za implementaciju novih spoznaja u njihovu svakodnevnom radu, na dobrobit odvjetničke službe.

Stoga vas, drage kolegice i kolege, pozivam na potporu ovom novom projektu, vjerujući da ćemo svi mi prihvatiti dobrobiti naše daljnje edukacije koju nam omogućuje Komora.

Laura Valle

ODVJETNIK 1/2023.

Glasilo i časopis Hrvatske odvjetničke komore,
Zagreb, 1 – 2023., god. 96.

Journal of the Croatian Bar Association,
Zagreb, 1 – 2023, annual file 96

.....

Glavni i odgovorni urednik: Robert Travaš, odvjetnik, Zagreb.
Urednik: Igor Hrabar, odvjetnik, Zagreb. **Izvršna i grafička urednica:** Nataša Barac, Koturaška cesta 53, Zagreb, tel: 6165218, e-mail: hok-cba@hok-cba.hr, natasa.barac@hok-cba.hr. **Članovi uredništva:** Leo Andreis, dr. sc. Atila Čokolić, docent, Višnja Drenški Lasan, dr. sc. Davor Bubalo, Maša Gluhinić, Mario Janković, Antonio Marečić, Sanja Mišević, Matija Potočnjak – odvjetnici, Mato Arlović, sudac Ustavnog suda RH, mr. sc. Iris Gović Penić, sutkinja Županijskog suda u Zagrebu, mr. sc. Hrvoje Momčinović, sudac Ustavnog suda RH u m., Dražen Tripalo, sudac Vrhovnog suda RH, Ingrid Mohorovičić-Gjanković, odvjetnica u m., Arno Vičić, odvjetnik u m.

Lektorica: Božica Dragaš. **Tisak:** Kerschhoffset, d.o.o. Zagreb.

Grafička priprema: Aria dizajn, Zagreb. **Fotografije:** Grgur Žučko, Lukša Marotti, Nataša Barac.

.....

Svi potpisani tekstovi odražavaju stavove i mišljenja isključivo njihovih autora, a ne Hrvatske odvjetničke komore, urednika i članova uredništva „Odvjetnika“. Uredništvo zadržava pravo objave primljenih materijala u časopisu i/ili na mrežnoj stranici HOK-a. Materijali objavljeni na mrežnoj stranici ne honoriraju se.

Prvi broj časopisa „Odvjetnik“ objavljen je 25. studenoga 1927. godine. Prvi urednik bio je dr. Ivo Politeo. „Odvjetnik“ je i stvarni sljednik „Pravnika“ – glasila kluba odvjetnika u području odvjetničkog odbora u Osijeku, koji je izlazio od 1913. do 1914. godine a urednik glasila bio je dr. Hugo Spitzer.

.....

IBAN HR66 2360000-1101268409

Godišnja pretplata za tuzemstvo 27,00 eura

za inozemstvo 40 eura,

pojedinačni broj za tuzemstvo 6 eura,

za inozemstvo 8 eura.

Copyright © Hrvatska odvjetnička komora 2008.

Nijedan dio ove publikacije ne smije se objaviti bez posebnog odobrenja izdavača.

.....

Uredništvo

Zagreb, Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165218

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

Izdavač

Hrvatska odvjetnička komora,

Zagreb

Koturaška cesta 53/II

Tel: 6165200

e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

.....

Prodaja oglasnog prostora – marketing

1/1 – 1 900 eura / 1/1 (omot) – 1.000,00 eura / 1/2 – 500,00 eura

Svečanost povodom 150. godina organiziranog odvjetništva u Osijeku

.....
Piše:
**Andreas
Mlikota,**
odvjetnik u Osijeku
i predsjednik
Odvjetničkog
zboru Osijek
.....

Odvjetnički zbor Osijek organizirao je 3. prosinca 2022. godine tradicionalni božićni domjenak, u sklopu kojega je održana svečanost obilježavanja 150. godina organiziranog odvjetništva u Osijeku. Svečanost obilježavanja ove važne obljetnice održana je u prostoru Arheološkog muzeja, koji se nalazi u staroj baroknoj jezgri osječke Tvrđe, prostoru koji odiše poviješću i u kojem je okruženju bilo najlakše oživjeti duh vremena kojemu su se svi okupljeni željeli približiti te večeri.

Bila nam je osobita čast i zadovoljstvo što su događaj svojom nazočnošću uveličali predsjednik Hrvatske odvjetničke komore Robert Travaš; Zdenka Montecrisi, odvjetnica iz Splita, članica Izvrš-

nog odbora HOK-a; Ive Brkić, odvjetnik iz Zadra, član Izvršnog odbora HOK-a; Jelena Demetrović, predsjednica Odvjetničkog zbora Županije brodsko-posavske; Stjepan Šporčić, predsjednik Odvjetničkog zbora Vukovarsko-srijemske županije; Marijan Bruketa, predsjednik Odvjetničkog zbora Požege te Ivan Penić, izvršni tajnik HOK-a.

Važnost ove velike obljetnice prepoznali su i mediji, kao i brojni predstavnici pravosudnih tijela, akademske zajednice i izvršne vlasti, pa su tako s nama bili Miroslav Rožac, v. d. predsjednika Županijskog suda u Osijeku; Ivan Sajter, sudac Općinskog suda u Osijeku; Ivica Mihaljević, županijski državni odvjetnik u Osijeku; Darko Dodig,

zamjenik ravnateljice USKOK-a; Marina Vrcan, zamjenica ravnateljice USKOK-a; Dražen Borovečki, upravitelj zatvora u Osijeku; Tunjica Petrašević, dekan Pravnog fakulteta u Osijeku; Ante Novokmet, prodekan Pravnog fakulteta u Osijeku; Ivan Anušić, župan Osječko-baranjske županije; Ivan Hampovčan, tajnik u Osječko-baranjskoj županiji te posebna izaslanica gradonačelnika grada Osijeka Sanda Pašuld, pročelnica Upravnog odjela za gospodarenje imovinom i vlasničko-pravne odnose.

Nakon pozdravnih riječi gostiju, predsjednik Odvjetničkog zbora Osijek svojim je izlaganjem upoznao sve nazočne s poviješću odvjetništva u Osijeku istaknuvši pritom važnost 1872. godine, kada su na području Hrvatske i Slavonije osnovana prva dva i jedina odvjetnička odbora, i to jedan sa sjedištem u Zagrebu, a drugi sa sjedištem u Osijeku. Svečanost se nastavila prigodnim kulturno-umjetničkim programom, nakon čega je upriličena i dodjela priznanja kolegama odvjetnicima koji su navršili 30 godina obavljanja odvjetničke službe. Zdravicom i prigodnim vatrometom završio je službeni dio svečanosti, nakon čega je uslijedio tradicionalni božićni domjenak

našeg Zbora i neformalno druženje uz ugodnu glazbu do dugo u noć.

A na kraju, mali podsjetnik na to po čemu je važna ova velika obljetnica koju je obilježio naš Odvjetnički zbor. Sve je započelo još davne 1852. godine, kada je austrougarska kraljevska vlada donijela jedan iznimno važan zakon za odvjetništvo toga vremena – Odvjetnički red. Osnovna intencija tog zakona bila je rješavanje temeljnih pitanja odvjetničke službe, ali i omogućavanje udruživanja odvjetnika u posebne strukovne organizacije – odvjetničke odbore, svojevrsne preteče lokalnih komora. Međutim, trebalo je proći još 20 godina do te 1872., kada su na području Hrvatske i Slavonije osnovana prva dva i jedina odvjetnička odbora, jedan sa sjedištem u Zagrebu, a drugi sa sjedištem u Osijeku. Koliku je važnost imao Odvjetnički odbor u Osijeku pokazuje nam činjenica da je pokrивao teritorij kraljevskih sudbenih stolova u Osijeku, Virovitici, Požegi i Sremskoj Mitrovici, a poslije su mu pripojeni i teritoriji kraljevskih sudbenih stolova Nove Gradiške, Vinkovaca i Zemuna. Od samih početaka djelovanja odvjetničkih odbora u Osijeku i Zagrebu započela je i borba

odvjetništva za autonomiju/samostalnost, jer u samom početku nadzor nad radom odvjetničkih odbora provodio je Banski stol, koji je ujedno vodio i Imenik odvjetnika, a disciplinske postupke protiv odvjetnika vodili su sudovi. Borba za autonomiju odvjetništva bila je duga i mukotrpna, a svjedoci smo da ta borba još uvijek traje.

Istovremeno s osnivanjem prvoga odvjetničkog odbora u gradu Osijeku započeo je i gospodarski procvat, a naši kolege odvjetnici bili su aktivni sudionici tog napretka. U tom je razdoblju na području grada Osijeka djelovao velik broj naših kolega odvjetnika koji su svojim radom ostavili neizbrisiv trag u povijesti odvjetništva. Među najznačajnijima svakako treba istaknuti odvjetnika Dragutina Neumana, koji se uz odvjetništvo aktivno bavio i politikom (bio je zastupnik u Hrvatskom saboru te predsjednik Sabora). Zatim, među

njima je bio i odvjetnik dr. Vjekoslav Hengl, koji je odvjetničku službu obnašao od 1910. godine, a nakon uspješne odvjetničke karijere obnašao je i dužnost gradonačelnika grada Osijeka. Uz njih valjalo bi istaknuti i odvjetnike Kamila Firingera, Antuna Pinterovića, dr. Zlatka Špringera, dr. Huga Spitzera, dr. Isu Cepelića, no zaslužni su i brojni drugi kolege, koji su ostavili neizbrisiv trag u povijesti odvjetništva grada Osijeka, ali i Hrvatske.

I ovaj kratki povijesni prikaz svjedoči nam o tome da je riječ o obljetnici događaja koji je bio od iznimne važnosti za razvoj odvjetništva u Osijeku, ali i za razvoj odvjetništva u čitavoj Hrvatskoj. Stoga nam je bila osobita čast i zadovoljstvo što smo kao zbor organizirali svečanost obilježavanja 150. godina organiziranog odvjetništva u Osijeku te se nadam da se vidimo i za 50 godina na obilježavanju 200. godišnjice.

Dr. Kamilo Firinger, odvjetnik iz Osijeka, posmrtno proglašen pravednikom među narodima

Osječki intelektualac, odvjetnik, arhivist i povjesničar Kamilo Firinger posmrtno je na svečanosti koja je u siječnju 2023. godine održana u Kulturnom centru u Osijeku, uoči Međunarodnog dana sjećanja na žrtve holokausta, proglašen pravednikom među narodima. Priznanje Pravednik među narodima najviše je odličje koje Država Izrael i Memorijalni centar holokausta Yad Vashem dodjeljuje nežidovima, a dobivaju ga oni koji su pod cijenu vlastitog života za vrijeme Drugoga svjetskog rata spašavali Židove.

Odvjetnik Kamilo Firinger spasio je za vrijeme Drugoga svjetskog rata obitelj svoga kolege, osječkog odvjetnika Alfreda Fischera – suprugu Margitu te dvoje tada maloljetne djece, Lelju i Darka.

Priznanje i medalju obitelji pokojnog Kamila Firingera njegovoj je kćeri Veri Piletić, u nazočnosti unuke Lade Firinger i dvojice unuka, Mislava Burića i Slavena Firingera, na ceremoniji u Osijeku uručio veleposlanik Države Izrael u Hrvatskoj Gary Koren.

Dr. Kamilo Firinger rođen je 20. veljače 1893. godine i bio je odvjetnik, arhivist, povjesničar i utemeljitelj Historijskog arhiva u Osijeku. Završio je studij prava te doktorirao 1921. godine. Od 1921. do 1948. godine radio je kao

odvjetnik u Osijeku. Njegovom zaslugom osnovan je Historijski arhiv u Osijeku, a dr. Firinger dao je i velik doprinos kulturnom i društvenom životu grada, pri čemu je bio i jedan od osnivača Arheološkog kluba Mursa u Osijeku. Osnovao je i Planinarsko društvo Jankovac 1925. godine te je bio dugogodišnji predsjednik tog društva u dva mandata.

Iz spisa dr. Kamila Firingera, koji se čuva u Hrvatskoj odvjetničkoj komori, vidljivo je da je odvjetnik često davao svoje usluge u okviru onoga što danas nazivamo besplatnom pravnom pomoći, a nekoć se zvalo „siromaško pravo“. Odvjetnička komora u Zagrebu imenovala ga je 1940. godine svojim „izaslanikom za godišnju skupštinu Saveza Advokatskih Komora Kraljevine Jugoslavije, koja će se održati 12.o.m. u Novome Sadu“.

Odvjetnik Firinger bio je u prijateljskim odnosima sa svojim kolegom, osječkim odvjetnikom Alfredom Fischerom. Alfred Fischer rođen je 28. svibnja 1904. godine u Osijeku. Studirao je filozofiju u Beču i pravo u Zagrebu, gdje je 1927. promoviran u doktora prava. Prema podacima iz spisa Alfreda Fischera, koji se čuva u Hrvatskoj odvjetničkoj komori, vidljivo je da je Alfred Fischer „vršio vježbu u pisarni dr. Josipa Horna“

.....
Piše:

Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

u Osijeku i bio je upisan u „Imenik odvjetničkih perovodja“. Nakon što je položio „advokatski ispit“, upisao se u Imenik odvjetnika te je zajedno s Mosinom Kleinom u Osijeku vodio odvjetnički ured. Kao vrstan poznavatelj građanskog prava, objavljivao je rasprave u stručnoj periodici.

Život obitelji Fischer iz temelja se mijenja uspostavom Nezavisne Države Hrvatske. Počeli su progoni Židova, obitelj Fischer bila je izbačena iz stana, a Alfred je bio među prvima koje su ustaše pokušale uhititi. Najprije se sklonio u bolnicu kod brata Ota, a zatim je u kolovozu 1941. godine prebjegao u Mađarsku, jer je u tom trenutku ondje za Židove bilo sigurnije. Obitelj mu se trebala pridružiti, ali to nije bilo jednostavno. Njegov sin, danas umirovljeni sveučilišni profesor i dugogodišnji predsjednik Židovske općine Osijek dr. sc. Darko Fischer, ispričao je kako je njega, tada petogodišnjeg dječaka, njegovu sestru i majku Kamilo Firinger uspio izvući iz Osijeka i spasiti od sigurne smrti.

Margita Fischer obratila se dr. Firingeru, obiteljskom prijatelju, i zamolila ga za pomoć. On je odmah počeo planirati njihovo spašavanje i prebacivanje u Mađarsku, a kako je posjedovao komad zemlje i malu kuću odmah preko granice, povremeno je tu granicu prelazio s pograničnim propusnicama koje je imao za sebe i svoju obitelj. Dr. Firinger imao je djecu slične dobi kao što su bila djeca obitelji Fischer. Policajci na granici poznavali su ga jer im je davao cigarete i slatkiše.

„Majka je imala dogovor s Firingerom da nas prevede preko Drave i granice jer je tada tu bila granica. Predstavio

nas je svojom obitelji, suprugom i djecom. Kada smo prelazili granicu, majka je meni i sestri rekla da ništa ne govorimo i da se pravimo kako smo Firingeri. ‘Ako vas stražari nešto pitaju, samo šutite’, rekla nam je”, prisjetio se Darko Fischer, dodajući kako se dobro sjeća tog trenutka kada je Firinger otišao do stražarnice, gdje je razgovarao sa stražarima i nešto im davao.

„Bili smo uplašeni, no nisu nas ništa pitali i sretno smo prešli preko mosta, zatim do Firingerove kućice, a onda kradom do željezničke stanice u Dardi, odakle smo se vlakom prevezli do Pečuha i dalje u Mađarsku“, rekao je.

Tim činom dr. Kamilo Firinger ugrozio je i svoj život i živote članova svoje obitelji. Da je otkriven, svi bi vjerojatno bili ubijeni. Ali Kamilo Firinger bio je jedan od onih koji su znali razlikovati zlo od dobra. Bio je hrabar čovjek. U Talmudu je zapisano: „Onaj tko spasi jednu dušu, kao da je spasio čitav svijet“ i upravo to stoji na medalji Pravednik među narodima.

Alfred Fischer bio je brisan iz Imenika odvjetnika, kao i svi drugi židovski odvjetnici, odlukom povjerenika Odvjetničke komore u Zagrebu od 30. lipnja 1942. godine, a i ta se odluka čuva u njegovu odvjetničkom spisu.

Alfreda Fischera ubili su 8. siječnja 1945. godine na ulici u Budimpešti mađarski fašisti, pripadnici Strelastih križeva. Njegova supruga i djeca vratili su se nakon rata u Osijek.

Među više od 27 000 hrabrih, nesebičnih pojedinaca koji nose titulu pravednika među narodima ima i 130 Hrvata, a među njima je i osječki odvjetnik Kamilo Firinger.

Trideset godina rada Zaklade Zlatko Crnić – dodijeljene stipendije najboljim studentima pravnih fakulteta

Zaklada Zlatko Crnić, koja već trideset godina čuva uspomenu na velikog pravika Zlatka Crnića, i ove je godine u Hrvatskom odvjetničkom domu uručila stipendije najboljim studentima pravnih fakulteta u Hrvatskoj.

Ove godine, kada se obilježava 30 godina otkako je u prometnoj nesreći tragično preminuo tadašnji predsjednik Vrhovnog suda RH Zlatko Crnić, okupljeni su se prisjetili i nedavno preminulih članova Zakladnog vijeća Hrvoja Momčinovića i Marka Petraka.

Predsjednik Zakladnog vijeća Dan-ko Špoljarić kazao je da nakon trideset

godina rada Zaklade svi s njome mogu biti zadovoljni: „Zaklada je dodijelila više od 650 stipendija, a uspjesi velikog broja stipendista koji su ostvarili zavidne karijere u sudstvu, odvjetništvu, na pravnim fakultetima itd. govore dovoljno sami za sebe.“ Ujedno je istaknuo sljedeće:

„Taj rezultat ne bismo mogli nikada ostvariti bez naših donatora i podupiratelja.“

Predsjednik Hrvatske odvjetničke komore Robert Travaš podsjetio je okupljene na Zlatka Crnića te na njegov veliki doprinos hrvatskom pravosuđu

.....
Piše:
Nataša Barac,
izvršna urednica
„Odvjetnika“
.....

i pravnoj teoriji. Ideja o zakladi koja bi nosila njegovo ime i poticala i potpomagala vrsne mlade studente prava pojavila se ubrzo nakon tragične pogibije Zlatka Crnića 1992. godine, a Hrvatska odvjetnička komora bila je jedan od suosnivača Zaklade.

Hrvatska odvjetnička komora, kao i brojni odvjetnici, godinama uplaćuju novčana sredstva za rad Zaklade, kazao je Travaš, te su stoga Komora i odvjetnici „važan čimbenik u djelovanju i postojanju Zaklade“.

„Uvjeren sam da će Hrvatska odvjetnička komora i u budućnosti pružati punu potporu Zakladi Zlatko Crnić u njezinom plemenitom radu i na taj način najbolje sačuvati uspomenu na Zlatka Crnića“, zaključio je predsjednik HOK-a.

O drugom velikom pravniku Mladenu Žuveli, koji je od samih početaka bio aktivan u radu Zaklade, a koji je preminuo 2020. godine, govorila je dopredsjednica Ustavnog suda RH Snježana Bagić. Emotivnim riječima govorila je o karijeri Mladena Žuvele „koji je bio izuzetno angažiran, kao pravni pisac, urednik i humanist, te poticao kolege da pišu i tešu svoj zanat“, kako je istaknula, te

je dodala da je Mladen Žuvela dugi niz godina bio i član uredništva časopisa „Odvjetnik“.

Njegovi prijatelji i suradnici željeli su mu odati počast i pokazati mu koliko im je značio te se tako logično nametnula ideja o knjizi u kojoj su svojim radovima sudjelovala 33 istaknuta autora.

„‘Liber Amicorum’ nije knjiga o Mladenu Žuveli, već knjiga za Mladena Žuvelu“, kazala je Snježana Bagić.

Tatjana Josipović govorila je o preranom odlasku Marka Petraka, jednom od prvih stipendista Zaklade, kojoj je dao „neizmjeran doprinos“, a koji je preminuo 2022. godine.

„Nedostaje nam njegov dobar duh i lakoća rješavanja problema u Zakladi. Marko Petrak bio je oličenje svih vrijednosti naše Zaklade“, napomenula je.

Ove godine Zaklada Zlatko Crnić dodijelila je 16 stipendija, a stipendiste su u Hrvatskoj odvjetničkoj komori pozdravili i predsjednik Ustavnog suda RH Miroslav Šeparović te dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu Ivan Koprić.

Nakon dodjele stipendija u Hrvatskom odvjetničkom domu priređen je i kratak glazbeni program.

Nogometna momčad hrvatskih odvjetnika obranila prvo mjesto na međunarodnom turniru u Italiji

Zasigurno je većini kolega već poznato da nogometna reprezentacija hrvatskih odvjetnika i vježbenika Advocatus Croatia kontinuirano ostvaruje uspjehe na međunarodnoj sportsko-pravničkoj sceni, što se nedavno još jedanput potvrdilo.

Naime, na međunarodnom nogometnom turniru Sicily Football Lawyers Cup 2022, održanom u Cataniji u Italiji od 8. do 12. prosinca 2022. godine, naša nogometna reprezentacija, kao rado

viđen gost, ponovila je prošlogodišnji uspjeh i obranila naslov prvaka.

Paralelno prateći uspjehe Hrvatske nogometne reprezentacije na svjetskom prvenstvu, na turniru održanom podno Etna, koji se igrao u trima kategorijama: Open, +45 i Woman i na kojemu su sudjelovale ekipe iz Brazila, Italije, Latvije, Turske, Francuske, Grčke, Azerbajdžana, Poljske i Irana, ekipa Hrvatske odvjetničke komore u početnoj je fazi

.....
Piše:
Tomislav Dumenčić,
odvjetnik u Zagrebu
.....

natjecanja osvojila prvo mjesto u svojoj skupini.

Usljediła je četvrtfinalna utakmica protiv kombinirane ekipe Latvijaca i Turaka, u kojoj je hrvatska momčad nadmoćno pobijedila. Posljednjeg dana turnira održana je polufinalna utakmica s momčadi Catania club Forense, u kojoj je naša momčad preokretom došla do pobjede rezultatom 6 : 4.

U vrlo borbenoj finalnoj utakmici turnira momčad Advocatus Croatia pobijedila je momčad ASD Lex Catania rezultatom 2 : 1 i tako obranila naslov prvaka.

Navedeni uspjeh dodatno su pojačale nagrade za naše igrače – Anti Buriću kao najboljem strijelcu turnira te Dariju Beniću kao najboljem igraču turnira.

Momčad Advocatus Croatia na spomenutom turniru činili su: Željko Jurić (kapetan), Tomislav Dumenčić (trener – igrač), Marko Smolek, Tomislav Barišić, Marijan Belčić, Mislav Srb, Nikola Eror, Šime Matak, Dario Benić, Mislav Kancir, Petar Barbir, Ante Grlić-Radman, Vinko Peronja, Igor Zekić, Ante Burić i Josip Juraj Vlajčević.

Međutim, osim sportskoga natjecateljskoga dijela, održan je i Međunarod-

ni simpozij o pravu u sportu pa su, uz zabavu na nogometnim terenima i oko njih, kolege odvjetnici imali priliku čuti iskustva talijanskih kolega o pružanju pravnih usluga povezanih sa sportom.

Hrvatska momčad Advocatus Croatia tako je, kao rezultat kontinuiranog rada i redovitog tjednog okupljanja, ponovila velik uspjeh na nogometnim terenima uz podršku Hrvatske odvjetničke komore, Odvjetničkog zbora Zagreb, Odvjetničkog zbora Osijek i Udruge odvjetničkih vježbenika te Hrvatskoga nogometnog saveza, koji je donirao nogometnu opremu.

Sljedeće natjecanje planirano je za lipanj 2023. godine u Francuskoj na turniru Nations Cup 2023, a organizator je Mundiavocat.

Zabilježba izvanrednog pravnog lijeka u zemljišnoj knjizi

Sažetak

Zakon o zemljišnim knjigama iz 2019. uvodi jednu novu zabilježbu – zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka, po uzoru na slovenski Zakon o zemljiški knjigi. U radu se problematizira navedena zabilježba te se daje prikaz (ne)mogućnosti zabilježbe u zemljišnoj knjizi sporova koji se, povodom knjižnih prava, vode pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske i zahtjeva koji se vode pred Europskim sudom za ljudska prava. U radu se iznose dvojbe glede opravdanosti uvođenja takve zabilježbe uz prikaz zabilježbe spora i zabilježbe vođenja postupka.

Ključne riječi: zabilježba spora, zabilježba vođenja postupka, zabilježba izvanrednog pravnog lijeka, ustavna tužba, zahtjev Europskom sudu za ljudska prava

.....
Piše:

doc. dr. sc.

Jakob Nakić,
naslovni je docent
Sveučilišta u
Rijeci, Pravni
fakultet,
orcid.org/0000-
0001-7723-2932
.....

1. Uvod

Zakon o zemljišnim knjigama¹ uveo je novu inovaciju u zabilježbe – zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka – članak 93. ZZK-a. Zabilježba izvanrednog pravnog lijeka jest zabilježba kojom se osigurava prvenstveni red za uspostavu zemljišno-knjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe, provedene na temelju pravomoćne odluke, koja se tim izvanrednim pravnim lijekom pobija.

Temeljem Zakona o parničnom postupku², postoje samo dva izvanredna

pravna lijeka koja se mogu zabilježiti u zemljišnu knjigu: a) revizija³ i b) ponavljanje postupka.⁴ Temeljem Zakona o arbitraži⁵, to je tužba za poništaj arbitražnog pravorijeka. Temeljem Ustavnog zakona o ustavnom sudu⁶, to su: a) zahtjev za izmjenу pravomoćnoga pojedinačnog akta donesenog na temelju odredbe zakona ili drugog propisa koji je ukinuo Ustavni sud Republike Hrvatske (dalje: USUD)⁷ i b) zahtjev za izmjenу pravomoćne odluke suda koji nije primijenio odredbu drugog propisa ili zakona za koju je USUD utvrdio da nije neustavna ili nezakonita.⁸

Osnova za uknjižbu može biti i odluka donesena u upravnom postupku, odnosno upravnom sporu. Prema Zakonu

¹ Narodne novine, br. 63/19, dalje: ZZK. Za prije važeći ZZK iz 1996. rabit ćemo kraticu ZZK/96. Ovdje upozoravamo na pogrešan naziv zakona. U Republici Hrvatskoj (dalje: RH) postoji samo jedna zemljišna knjiga. To su pravilno uočili Slovenci te se kod njih zakon ispravno zove Zakon o zemljiški knjigi (Zakon o zemljišnoj knjizi).

² Službeni list SFRJ, br. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90, 35/91, Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, dalje: ZPP.

³ Čl. 382.–400. ZPP.

⁴ Čl. 421.–428. ZPP.

⁵ Čl. 36. Zakona o arbitraži, Narodne novine, br. 88/01, dalje: ZA.

⁶ Narodne novine, br. 99/99, 29/02, 49/02, dalje: UZUS.

⁷ Čl. 58. UZUS.

⁸ Čl. 60. UZUS.

o općem upravnom postupku⁹ i Zakonu o upravnim sporovima¹⁰, izvanredni pravni lijekovi jesu sljedeći: a) obnova postupka,¹¹ b) oglašavanje rješenja ništavnim,¹² c) poništavanje i ukidanje nezakonitog rješenja,¹³ obnova spora¹⁴ i d) zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude.¹⁵

Kod revizije nastaje problem s novelom ZPP-a iz 2019.¹⁶, kojom je uveden novi sustav revizije – revizija po dopuštenju.¹⁷

Poseban je problem zabilježba spora ustavne tužbe pred USUD-om i zahtjeva pred Europskim sudom za ljudska prava (dalje: ESLJP).

Da bismo (raz)riješili razmatranu problematiku, najprije moramo pojasniti zabilježbu spora, zabilježbu pokretanja postupka i zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka.

2. Zabilježba spora

Prema ZZZK-u zabilježba spora¹⁸ jest upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnoga prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga knjižnog prava.¹⁹

Spor čija je zabilježba dopuštena u zemljišnim knjigama jest svaki spor koji se odnosi na nekretninu ili već upisano

knjižno pravo. O takvom je sporu, primjerice, riječ kod tužbe vezane za utvrđenje prava vlasništva i upis u zemljišne knjige, za izdavanje dozvole za uknjižbu, za stvarnu služnost stečenu dosjelošću i sl.

Sud će odbiti zahtjev za zabilježbu spora kojim se izravno ne može utjecati na upis knjižnog prava, njegovu promjenu, prestanak ili ograničenje, kao što je, primjerice, tužba zbog smetanja posjeda, tužba radi naknade štete, radi isplate i sl.

Sudska praksa dvoumila se²⁰ je li dopuštena zabilježba postupka za povrat imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine.²¹

Za razumijevanje rada upućujemo na odredbu članka 87. stavaka 1. i 2. ZZZK-a.

Zabilježba spora ne sprječava nositelja knjižnog prava na koje se odnosi zabilježba da i nakon provedene zabilježbe raspoláže tim knjižnim pravom. Sva su raspolaganja uvjetna i ovisе o ishodu spora koji je zabilježen. Ako postupak glede kojega je dopuštena zabilježba spora završi ovršnom odlukom na temelju koje bi bio promijenjen upis knjižnog prava glede kojega je provedena zabilježba spora, istodobno s provedbom upisa promjene knjižnog prava na način i u opsegu kako je to određeno tom odlukom, po službenoj će se dužnosti izbrišati svi upisi zatraženi nakon provedene zabilježbe spora ako su u suprotnosti s novim upisom.²²

⁹ Narodne novine, br. 47/09, 110/21, dalje: ZUP.

¹⁰ Narodne novine, br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17, dalje: ZUS.

¹¹ Čl. 123.–127. ZUP.

¹² Čl. 128. ZUP.

¹³ Čl. 129.–132. ZUP.

¹⁴ Čl. 76. i 77. ZUS.

¹⁵ Čl. 78. ZUS.

¹⁶ Stupila na snagu 1. rujna 2019.

¹⁷ Vidi točku 4.2. ovoga rada.

¹⁸ Vidi čl. 86.–89. ZZZK-a.

¹⁹ Čl. 86. ZZZK-a. O knjižnim pravima pobliže vidi Josipović, T.: Komentar Zakona o zemljišnim knjigama, Informator, Zagreb, 1998.), i d., Zemljišnoknjižno pravo, Informator, Zagreb, 2001.

²⁰ Prema stavu ŽS Bjelovar (dalje: ŽSBJ), GŽ-2092/01 od 18. listopada 2001., zabilježba nije dopuštena, a prema stavu ŽSRI, GŽ-2210/01 od 19. prosinca 2001., zabilježba je dopuštena. U konačnici je u praksi prevladao stav o dopuštenosti zabilježbe.

²¹ Vidi Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, Narodne novine, br. 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02, 98/19, dalje: ZNIOVJKV.

²² Čl. 83. st. 2. ZZZK-a. Zemljišna knjiga u RH puna je zabilježbi vođenja agrarnih postupaka uz mnogobrojne upise do danas. Što će se desiti ako se agrarni postupak danas dovrši? Sve uknjižbe nakon zabilježbe brišu se! Vidi

Upozoravamo da su navedeni pravni učinci zabilježbe spora vremenski ograničeni na deset godina od trenutka kada je ona dopuštena.²³

Zabilježbu spora može rješenjem dopustiti zemljišnoknjižni sud, kao i drugi sud pred kojim se vodi postupak čija se zabilježba zahtijeva, a ako se postupak vodi pred drugim nadležnim tijelom, zabilježbu spora može zahtijevati svaki sudionik tog postupka koji za to ima pravni interes ako dokaže da se taj postupak vodi. U tom slučaju zabilježbu može na prijedlog rješenjem dopustiti zemljišnoknjižni sud, a po službenoj dužnosti može je narediti rješenjem i tijelo pred kojim se vodi postupak.

O važnosti ove odredbe za (raz)rješenje dileme oko zabilježbi ustavne tužbe i zahtjeva ESLJP-u vidjeti dalje u tekstu.

3. Zabilježba pokretanja postupka

Zabilježba pokretanja postupka u pravni sustav RH uvedena je 2013. i izazvala je zanimanje struke.²⁴

Uvođenje ove zabilježbe u ZZK 2013. predlagatelj zakona ovako obrazlaže:²⁵

„Praksa je pokazala vrlo različita postupanja sudova povodom prijedloga za upis plombe, koji je propisan člankom 57. stavkom 7. Zemljišnoknjižnog poslovnika. Zbog povećanja pravne sigurnosti u

prometu nekretnina i preglednosti upisa, predlaže se posebna vrsta zabilježbe kojom bi se zamijenila poslovnička odredba o upisu plombe, povodom koje sudovi nisu donosili posebna rješenja o upisu. Uz to, upis plombe je u praksi većine sudova sprječavao daljnje upise. Propisivanjem nove vrste zabilježbe omogućilo bi se da se i nakon ovakvog upisa može rješavati o kasnije prispjelim prijedlozima za upis u zemljišnu knjigu.

Iz dosadašnje poslovničke odredbe brisan je dio koji se odnosi na obavezu drugog suda ili upravnog tijela da dostavlja zemljišnoknjižnom sudu podneske o postupcima koji se pred njima vode. Time prestaje obaveza drugih sudova da dostavljaju podneske zemljišnoknjižnom sudu, čime se postiže ukupno rasterećenje svih sudova, a briga o postupku koji se vodi pred nekim drugim sudom ili upravnim tijelom prenosi se isključivo na stranke postupka. U praksi se pokazalo da je veliki problem to što drugi sud dostavi podnesak radi upisa plombe, a u kasnijem tijeku postupka više ne vodi računa o završetku toga postupka, pa nikada ne naredi brisanje upisane plombe. Takvih je predmeta u RH veliki broj, isti se vode kao neriješeni spisi, koji uz to i sprječavaju daljnje upise.

U odredbama ZZK-a/96 nije postajala odredba koja bi propisivala način brisanja tako upisane plombe, što je sada riješeno stavkom 4. članka 84.a.^{26 27}

Odredba članka 90. ZZK-a propisuje da je zabilježba pokretanja postupka upis kojim se čini vidljivim da je pred sudom ili upravnim tijelom pokrenut postupak u kojem bi se mogao odrediti upis u zemljišne knjige, a za koje se ne može upisati zabilježba spora. Zabilježba iz navedenog članka dopustit će se

Ružička, B.: Kmetška prava. Zagreb: Novi informator, 2020.

²³ Čl. 89. st. 1. ZZK-a.

²⁴ Ružička, B.: Koja je svrha odredbe članka 84.a Zakona o zemljišnim knjigama, Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse: građansko, trgovačko, radno i procesno pravo u praksi: godišnjak, 22(2015), str. 499-509.; Mihelčić, G.: Zabilježba pokretanja postupka pred sudom ili upravnim tijelom (I.), Pravo i porezi, 22(2013), 12, str. 3-12. i d.

i d., Zabilježba pokretanja postupka pred sudom ili upravnim tijelom (II.), Pravo i porezi, 23(2014),1, str. 39-47.

²⁵ Vidi Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama iz ožujka 2012. Dostupno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/Arhiva//81.%20-%208.pdf> (24. studenoga 2021.)

²⁶ Poblježe vidi Mihelčić, G.: Zabilježba pokretanja postupka pred sudom ili upravnim tijelom I, 3-12.

²⁷ Vidi Mihelčić, G.: Zabilježba pokretanja postupka pred sudom ili upravnim tijelom (II.), 45. i d.; Bulka, Z.: Novi Zakon o zemljišnim knjigama. Zagreb: Pravosudna akademija, 2020.

na temelju prijedloga stranke uz koji je priložen dokaz da je postupak pokrenut.

Upis zabilježbe iz pokretanja postupka može narediti po službenoj dužnosti i drugi sud ili tijelo pred kojim je postupak pokrenut (tijelo odluke). Zabilježba pokretanja postupka²⁸ ima učinak da odluka donesena pred drugim sudom ili tijelom povodom pokrenutog postupka djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za zabilježbu pokretanja postupka stigao u zemljišnoknjižni sud. Kad je u postupku na koji se odnosi zabilježba odlučeno o provedbi određenog upisa, taj upis dobiva ono mjesto u prvenstvenom redu koje mu je bilo osigurano zabilježbom pokrenutog postupka.

Prema navedenoj odredbi može se dopustiti zabilježba pokretanja postupka za koji se ne može odrediti zabilježba spora, a mora se raditi o postupcima iz kojih može proizići odluka kojom će sud ili neko drugo tijelo pred kojim se takav postupak vodi naložiti provedbu određenog upisa u zemljišnoj knjizi.

Za razliku od uknjižbe i predbilježbe kojima se knjižna prava stječu, mijenjaju ili prestaju bez potrebe naknadnog opravdanja ili uz nju, zabilježbom se ne upisuju knjižna prava. Kada se govori o knjižnim pravima, tada se misli na pravo vlasništva i sva ostala stvarna prava, kao i na obvezna prava koja se upisuju u zemljišnu knjigu – zakup, najam, nazakup, prvokup, koncesija,²⁹ a upisom zadobivaju karakter stvarnosti.

Ako odredbu članka 90. ZZK-a tumačimo gramatički „(...) da je pred sudom ili upravnim tijelom pokrenut postupak (...)“, proizlazi da se po toj odredbi ne bi mogli zabilježiti postupci pred USUD-om i ESLJP-om. Teško da možemo braniti stav kako je USUD sud

ili upravno tijelo³⁰, no upitno je što je s ESLJP-om.³¹

ZZK-om propisane su sljedeće zabilježbe: a) zabilježba osobnih odnosa, b) zabilježba prvenstvenog reda, c) zabilježba otkaza i hipotekarne tužbe, d) zabilježba spora, e) zabilježba pokretanja postupka, f) zabilježba tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, g) zabilježba izvanrednog pravnog lijeka, i) zabilježba imenovanja ili opoziva upravitelja, j) zabilježba odbijanja, odnosno odbacivanja ovrhe, k) zabilježba dosude i l) ostale zabilježbe propisane ZZK-om.

³⁰ Vidi bilješku 48.

³¹ ESLJP je sudska institucija koji nije institucija EU-a, nego tijelo Vijeća Europe, osnovan je 1959. za zaštitu prava i sloboda koje se jamče (Europskom) Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine, međunarodni ugovori, br. MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10, dalje: KZLJPTS). ESLJP nadzorni je organ KZLJPTS-a koji utvrđuje je li država, prema pojedinačnim pritužbama, prekršila neka od prava zajamčenih KZLJPTS-om, a kao stalno tijelo djeluje od 1998. Otvoreno je i pitanje položaja međunarodnih sudova pred Sudom EU-a. Dosad se u praksi nije pojavio slučaj u kojem bi međunarodni sud, primjerice ESLJP, inicirao prethodni postupak pred Sudom EU-a. S obzirom na jasan zahtjev teksta Ugovora o funkcioniranju Europske unije (da se radi o sudu države članice, što implicitno znači da se treba raditi o sudu koji je dio sudskog sustava države članice), u teoriji prevladava mišljenje da međunarodni sudovi nisu sudovi u smislu članka 267. UFEU. Poblizje vidi Broberg, M.; Fenger, N.: Preliminary references to the European Court of Justice, Oxford, 2010.; Lenaerts, K.; Arts, D.; Maselis, I.; Bray, R. Procedural Law of the European Union, 2nd ed., Sweet & Maxwell, London, 2006. ESLJP nije prizivni sud u odnosu na nacionalne sudove pa je nužno da se najprije iscrpe sva domaća pravna sredstva, osim ako osoba koja podnosi zahtjev ESLJP-u ne dokaže da bi i ona bila nedjelotvorna. U pravnom lijeku koji se podnosi najvišem sudu države protiv koje se osoba želi pritužiti potrebno je iznijeti, barem u osnovi, iste pritužbe koje će se poslije iznijeti u zahtjevu ESLJP-u. Znači li to da ESLJP u RH nije sud? Možemo zaključiti da je ESLJP međunarodni sud koji može razmatrati isključivo zahtjeve fizičkih osoba, organizacija ili tvrtki koje smatraju da su prekršena njihova prava iz KZLJPTS-a.

²⁸ Uvijek je i isključivo provodi zemljišnoknjižni sud (tijelo provedbe).

²⁹ Uz uvjet da je predmet obveznih prava nekretnina, odnosno da se radi o obveznim pravima koja su vezana za nekretninu.

3.1. Što je to zabilježba o pokretanju postupka?

Mihelčić i Nakić³² smatraju da je zabilježba pokretanja postupka pred sudom ili upravnim tijelom pokazala svoje negativno naličje.³³ U teoriji je, polazeći od toga da je praksa vrlo restriktivno tumačila mogućnost upisa zabilježbe spora, pokazan niz slučajeva kada bi takvu zabilježbu bilo moguće upisati u postupcima ovrhe³⁴ i osiguranja.³⁵

Pitanje je radi li se o stvarnoj potrebi za takvom zabilježbom čiji su pravni

učinci vrlo slični onima koji se ostvaruju zabilježbom spora.³⁶

4. Zabilježba podnošenja izvanrednog pravnog lijeka

Zabilježba iz članka 93. ZZK-a u naš pravni sustav uvedena je po uzoru na slovenski model.³⁷

Prijedlog za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka³⁸ može se podnijeti prije ili nakon podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, a u roku za podnošenje prigovora odnosno žalbe protiv zemljišnoknjižnog rješenja koje je doneseno na temelju odluke koja se izvanrednim pravnim lijekom pobija.

Prijedlogu za upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka sud će udovoljiti ako predlagatelj u roku od 30 dana od dana podnošenja prijedloga dostavi dokaz da je podnesen izvanredni pravni lijek, u protivnom će prijedlog odbaciti. Zabilježba izvanrednog pravnog lijeka nije zapreka za provođenje daljnjih zemljišnoknjižnih upisa. Na zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZZK-a o zabilježbi spora.

³² Mihelčić, G.; Nakić, J.: Neusklađenosti u registarskim stvarima (odabrana pitanja), Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 38, br. 1 (2017), str. 649-670., dostupno na: <https://doi.org/10.30925/zpfsr.38.1.24>

³³ Prema čl. 84.a st. 1. ZZK-a/96, „(...) zemljišnoknjižni sud, a na temelju podneska kojim je pokrenut postupak i potvrde da je podnesak predan sudu ili upravnom tijelu, dopustit će zabilježbu pokretanja postupka ako se u tom postupku može odrediti upis i pod pretpostavkom da u odnosu na taj postupak (činjenicu njegova vođenja) nije dopušteno odrediti zabilježbu spora“.

³⁴ Tako, primjerice, zabilježba pokretanja postupka za proglašenje ovrhe na nekretnini nedopuštenom, zabilježba pokretanja postupka ovrhe na nekretnini (pokretanje tzv. „obične ovrhe“, pokretanje ovrhe kada je upisano dobrovoljno sudsko ili javnobilježničko založno pravo na temelju sporazuma stranaka, pokretanje ovrhe na nekretnini temeljem vjerodostojne isprave), zabilježba stupanja u već pokrenuti ovršni postupak na nekretnini (pristupanja ovrsi), zabilježba pokretanja postupka ovrhe na tražbini da se preda nekretnina, zabilježba pokretanja postupka ovrhe diobom nekretnine, i sl. Mihelčić, M.: Zabilježba pokretanja postupka pred sudom ili upravnim tijelom (II), 40. i d.

³⁵ Tako, primjerice, zabilježba pokretanja postupka osiguranja prisilnim osnivanjem založnoga prava na nekretnini, zabilježba pokretanja postupka sudskog osiguranje novčane tražbine zasnivanjem založnoga prava na temelju sporazuma stranaka, zabilježba pokretanja postupka sudskog osiguranja prijenosom vlasništva na stvari i prijenosom prava, zabilježba pokretanja postupka prethodnom ovrhom, zabilježba pokretanja postupka osiguranja prethodnim mjerama, zabilježba pokretanja postupka osiguranja privremenom mjerom, i sl. Mihelčić, G., ibid.

³⁶ Prema čl. 84.a st. 2. ZZK-a/96, „(...) ima učinak da odluka donesena pred drugim sudom ili tijelom povodom pokrenutog postupka djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava nakon što je prijedlog za zabilježbu pokretanja postupka stigao zemljišnoknjižnom sudu“.

³⁷ Vidi Zakon o zemljiški knjigi, Uradni list Republike Slovenije, št. 58/03, 37/08, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15, 69/17, 11/18, 16/19, 121/21, dalje: ZZK/Slov. Čl. 101.–105.

³⁸ ZZK/Slov. u čl. 101. st. 2. propisuje: *Izredno pravno sredstvo po tem zakonu, v zvezi s katerim je dovoljena zaznamba izrednega pravnega sredstva je revizija, zahteva za varstvo zakonitosti oziroma tožba v upravnem sporu.* (Izvanredni pravni lijek prema ovom zakonu, u vezi s kojim je dopuštena zabilježba izvanrednog pravnog lijeka jest revizija, zahtjev za zaštitu zakonitosti odnosno tužba u upravnom sporu.). ZZK/Slov. taksativno navodi koji su izvanredni pravni lijekovi zabilježivi u zemljišnu knjigu.

Kritiku zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka daje Kačer³⁹: „Propisano je u članku 93. Zakona o zemljišnim knjigama da se prijedlog za zabilježbu može podnijeti prije ili nakon podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, a u roku za podnošenje prigovora odnosno žalbe protiv zemljišnoknjižnog rješenja koje je doneseno na temelju odluke koja se izvanrednim pravnim lijekom pobija. To znači da ako netko zakasni s ovim prijedlogom, ne može utjecati na red prvenstva, a to nadalje znači da zbog jednog propusta, čije poštovanje zahtijeva specijalističko znanje stranke, ostaje bez reda prvenstva, stranka i svi mi bez važnog aspekta pravne sigurnosti i vladavine prava, a onaj tko se uknjižio na temelju isprave koja u postupku po izvanrednom pravnom lijeku bude pobijena, biva nagrađen, kao i onaj na kojeg je u međuvremenu prenio svoja prava.“

Končić⁴⁰ smatra sljedeće: „Ovaj članak nikako ne može predstavljati cjelovito sagledavanje situacija koje će se pojavljivati u praksi prvostupanijskih zemljišnoknjižnih sudova povodom zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka, niti je njime posve odgovoreno na pitanja koja sam do sada uspjela prepoznati kao sporna. Možda sam njime tek otvorila vrata za promišljanje učinaka ove vrste zabilježbe.“

Iz sadašnje perspektive, s obzirom na ograničenja koja postavlja članak 93. ZZK-a, čini se i da će takvih urednih i potpunih prijedloga biti vrlo malen broj, naročito u odnosu na sudske odluke.“

³⁹ Lidermedia, 2019. Kačer o novom zakonu o zemljišnim knjigama: Jedna loša i dvije dobre promjene. Dostupno na: <https://lider.media/sto-i-kako/hrvoje-kacer-jedna-loša-i-dvije-dobre-promjene-128535> (24. studenoga 2021.)

⁴⁰ Končić, A. M.: Novi Zakon o zemljišnim knjigama – već otvorena pitanja, Ius info, 3. prosinca 2019.

4.1. Što su izvanredni pravni lijekovi?

Ne postoji generalna definicija izvanrednih pravnih lijekova. Možemo reći da se izvanredni pravni lijekovi podnose protiv pravomoćnih sudskih odluka te se podnose tek nakon prestanka liti-pendencije.

Problem nastaje kada se podnese ustavna tužba USUD-u ili zahtjev ESLJP-u. Mogu li se i ti podnesci smatrati izvanrednim pravnim lijekom?

Sporno pitanje koje se nameće jest što ZZK podrazumijeva pod izvanrednim pravnim lijekovima. Pripadaju li tome ustavna tužba i podnošenje zahtjeva ESLJP-u?⁴¹

USUD je u mnogobrojnim odlukama, povodom ustavnih tužbi, isticao da ustavna tužba nije ni redovni ni izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih pravnih lijekova, već je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ustavnih prava u pojedinačnim slučajevima.⁴²

Smatramo da mišljenje da izričaj „izvanredni pravni lijek“ treba tumačiti šire, tako da obuhvaća i ustavnu tužbu i zahtjev ESLJP-u, nije ispravno.

Sudska praksa, u odnosu na ustavnu tužbu, zauzima motrište da ona nije obuhvaćena rečenim pojmom i ne dopušta zabilježbu ustavne tužbe. USUD ne pripada ni zakonodavnoj, ni izvršnoj, ni

⁴¹ Bratković, M.: Revizija po dopuštenju i ustavna tužba, Pravo u gospodarstvu, 59 (2020), 5, str. 725-758.

⁴² USUD u svojim odlukama kontinuirano navodi da nije tijelo sudbene vlasti te da ustavna tužba nije ni redovno, a ni izvanredno pravno sredstvo u smislu kako su ona regulirana u hrvatskom pravnom sustavu, odnosno da ustavna tužba nije pravno sredstvo u sustavu redovnih ili izvanrednih pravnih lijekova, već poseban pravni institut za ocjenu pojedinačnih akata tijela državne vlasti i pravnih osoba s javnim ovlastima radi zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda čovjeka, zajamčenih Ustavom i sl. Vidi, primjerice, odluke Ustavnog suda broj: U-III-1747/2009 od 10. studenoga 2009., Narodne novine, br. 139/09., U-III-104/2001 od 31. srpnja 2001., Narodne novine, br. 71/01.

sudbenoj grani državne vlasti.⁴³ Smatrao takav pravni stav ispravnim.

U sudskoj praksi rečeno je sljedeće:⁴⁴

„Iznesenim žalbenim navodima predlagatelji nisu doveli u sumnju pravilnost materijalnopravnog stajališta prvostupanjskog suda o nemogućnosti zabilježbe pokrenutog postupka pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske budući da takva zabilježba nije predviđena Zakonom o zemljišnim knjigama, a zabilježba izvanrednog pravnog lijeka propisana člankom 93. istog Zakona ne može se ni smisljeno izjednačiti sa zabilježbom ustavne tužbe, posebno imajući u vidu da je zemljišnoknjižni postupak strogo formalni postupak te da je zabilježba izvanrednog pravnog lijeka uvedena tek Zakonom o zemljišnim knjigama (ZZK) koji je stupio na snagu 6. srpnja 2019. zbog čega bi, po ocjeni ovog suda, za slučaj da je zakonodavac imao namjeru omogućiti zabilježbu svih postupaka koje je moguće inicirati nakon pravomoćnosti sudske odluke to i određeno propisao novim Zakonom o zemljišnim knjigama.“

Mišljenja smo da je sud izričaj „izvanredni pravni lijek“ protumačio ispravno.

Stav da bi se ustavna tužba mogla smatrati izvanrednim pravnim lijekom možda se može braniti mišljenjem Radolovića,⁴⁵ koji kaže: „S tim u vezi, nužna je analiza koliko je (i je li uopće) redovni sudski i ustavnosudski postupak nešto sasvim drugo, potpuno novo i nema dodirnih veza s redovnim sudskim postupkom.“

Čini nam se da je u praksi ova druga linija prevladavajuća, ali ona, po našoj ocjeni, nije pravilna i valja uložiti ozbiljne napore da se ona napusti.

Stav da je ustavnosudski postupak u ustavnim tužbama nešto ‘novo’ u odnosu na redovni sudski postupak, dobar je uvod upravo u ono što Ustavni sud mora izbjeći – da se, naime, na ustavnosudskoj razini pravni problem rješava nepravim (u pravilu političkim ili, što bi bilo još manje prihvatljivo, klijentelističko-interesnim) sredstvima.⁴⁶

4.2. Problem revizije u parničnom postupku

Uvođenjem u parnični postupak nove revizije, koja ima fazu zahtjeva za dopuštenje revizije,⁴⁷ s čim je povezana odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske (dalje: VSRH) da se (ne) dopušta revizija, te fazu podnošenja revizije, kada je VSRH dozvoli, nastaje problem kako to utječe na pravo stranke za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka.

Nova revizija ima dvije faze: a) podnošenje zahtjeva za dopuštenje revizije i b) nedopuštanje revizije odnosno dopuštanje revizije i potom podnošenje revizije.

Prva dilema koja se pojavila jest to je li zahtjev za dopuštenje revizije izvanredni pravni lijek.⁴⁸ Mnijenja smo da takav Kontrecov stav nije ispravan.

⁴³ To proizlazi iz strukture teksta Ustava RH. Uređenje USUD-a sadržano je u posebnoj Glavi V. Ustava RH pod nazivom „Ustavni sud Republike Hrvatske“, dok je uređenje svih tijela državne vlasti, utemeljeno na načelu diobe vlasti, sadržano u Glavi IV. Ustava RH pod nazivom „Ustrojstvo državne vlasti“.

⁴⁴ ŽSVŽ, Gž Zk-930/20 od 8. veljače 2021.

⁴⁵ Radolović, A.: Odnos redovnog sudskog i ustavnosudskog postupka u ustavnim tužbama, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 38, br. 1 (2017): str. 359., dostupno na: <https://doi.org/10.30925/zpfsr.38.1.12>.

⁴⁶ Drukčije motrište ima Marković, S.: Odnos ustavne tužbe i prijedloga za dopuštenje revizije, Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse: građansko, trgovačko, radno i procesno pravo u praksi: godišnjak, 28(2021.), str. 206.

⁴⁷ Sam prijedlog za dopuštenje podnošenja revizije nije, sam po sebi, izvanredni pravni lijek. Vidi Bratković, M.: Što je prijedlog za dopuštenje revizije, a što revizija u parničnom postupku, Hrvatska pravna revija, br. 1 (2020), 14-18.

⁴⁸ Kontrec, D.: Zabilježba izvanrednog pravnog lijeka, Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse: građansko, trgovačko, radno i procesno pravo u praksi: godišnjak, 27(2020), str. 178. Autor smatra da prijedlog za dopuštenje revizije nije izvanredni pravni lijek.

Zakonom je propisano⁴⁹ da revizija ne zadržava ovrhu presude protiv koje je izjavljena, logično je teleološkim tumačenjem tvrditi da se nesuspendivnost odnosi i na prijedlog za dopuštenje revizije.⁵⁰ Sličnim tumačenjem valja smatrati da je prijedlog za dozvolu revizije sastavni dio izvanrednog pravnog lijeka. Ne dvojimo da prijedlog za dopuštenje revizije i revizija, mada dva odvojena podneska, čine jedinstven pravni lijek koji se podnosi u dvjema fazama.

Bratković⁵¹ navodi: „U revizijskom se postupku, dakle, podnose dva podneska – prijedlog za dopuštenje revizije i revizija. Normiranju njihova sadržaja u zakonu nije posvećena dostatna pozornost pa nije lako uočiti bitnu razliku u sadržaju tih dvaju podnesaka.“ Isti autor⁵² smatra sljedeće: „Šteta je, međutim, što je novo uređenje revizije nomotehnički nedotjerano, katkad i nejasno, pa se gdje gdje tek uz interpretativne napore može zaključiti što se zapravo htjelo postići.“ Vidjeli smo da se sudska praksa što se toga tiče kolebala.⁵³

Prihvati li se teza da prijedlog za dopuštenje revizije nije pravni lijek, tada bi za onu stranku koja pravomoćnu presudu želi pobiti revizijom postojala opasnost da strana koja je tom presudom stekla knjižno pravo u međuvremenu otuđi nekretninu i time je onemogućiti u ostvarivanju njezinih prava na knjižna prava u slučaju povoljne revizijske odluke.

Mnijenja smo da bi zemljišnoknjižni sudovi, kada se ispune zakonske pretpostavke, trebali dopustiti zabilježbu podnošenja izvanrednog pravnog lijeka – revizije već temeljem prijedloga za dopuštenje revizije, s tim da bi naknadno

ta stranka zabilježbu trebala opravdati pozitivnim rješenjem VSRH-a.⁵⁴

4.3. Pretpostavke za dopuštenje upisa

Da bi se dopustio upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka u zemljišnu knjigu, potrebno je kumulativno ispunjenje sljedećih pretpostavki: a) upis u zemljišnu knjigu dopušten je temeljem pravomoćne odluke nadležnog tijela (pravomoćna presuda, rješenje upravnog tijela i sl. – članak 93. stavak 1. ZZK-a), b) prijedlog za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka podnesen je u roku za izjavljivanje prigovora odnosno žalbe protiv zemljišnoknjižnog rješenja kojim se dopušta upis (15 dana) – članak 93. stavak 2. ZZK-a i c) uz prijedlog se ne mora podnijeti dokaz da je podnesen pravni lijek, ali se dokaz mora dostaviti najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijedloga za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka – članak 93. stavci 2. i 3. ZZK-a.

4.4. Rokovi za zabilježbu revizije

S obzirom na novo uređenje revizije u parničnom postupku, iz 2019., i neusklađenosti ZZK-a sa ZPP-om, kao prvo sporno pitanje postavlja se može li stranka (uopće) prijedlog podnijeti pravodobno. Prijedlog za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka može se podnijeti prije ili nakon podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, a u roku za podnošenje prigovora, odnosno žalbe protiv zemljišnoknjižnog rješenja koje je doneseno na temelju odluke koja se izvanrednim pravnim lijekom pobija (članak 93. stavak 2. ZZK-a).

Prijedlog za upis ove zabilježbe može se podnijeti samo u roku za podnošenje

⁴⁹ Čl. 384. ZPP.

⁵⁰ Bratković, M.: Revizija po dopuštenju i ustavna tužba, str. 729.

⁵¹ Bratković, M., *ibid.*, str. 752.

⁵² Bratković, M.: Revizija po dopuštenju: izazovi i dvojbe, u: Barbić, J. (ur.): Novine u parničnom procesnom pravu, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb: 2020.

⁵³ Vidi bilješku 42.

⁵⁴ Jedan od problema jest to što je strankama propisan prekluzivni rok od 30 dana za podnošenje prijedloga za dopuštenje revizije, ali zakon nije VSRH-u odredio rok, pa makar instruktivni, u kojem o prijedlogu mora donijeti odluku. Predlažemo što hitniju dopunu odredbe čl. 387. ZPP-a, kojom će se VSRH-u odrediti rok, koji ne bi trebao biti duži od 90 dana, u kojem mora odlučiti o prijedlogu.

prigovora odnosno žalbe protiv zemljišnoknjižnog rješenja kojim je dopušten upis temeljem te odluke, odnosno u roku od 15 dana od dana dostave zemljišnoknjižnog rješenja. Ako je prijedlog za upis temeljem pravomoćne presude dopušten, a prijedlog za zabilježbu stigne izvan roka u kojem je stranka zaprimila rješenje o zemljišnoknjižnom upisu, zemljišnoknjižni sud odbacit će prijedlog za upis ove zabilježbe kao nepravovremen, s obzirom na to da je protekao rok za podnošenje prijedloga za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka.

Ako je prvostupanjsko zemljišnoknjižno rješenje kojim je dopuštena uknjižba temeljem odluke suda ili drugog nadležnog tijela po prigovoru potvrđeno, prijedlog za upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka u roku za podnošenje žalbe bio bi nepravovremen.

Ako je prigovor podnesen protiv zemljišnoknjižnog rješenja kojim se odbija prijedlog za upis temeljem odluke, a povodom prigovora rješenje je preinačeno i upis temeljem odluke dopušten, prijedlog za upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka može se podnijeti u roku za podnošenje žalbe protiv rješenja kojim je prigovor usvojen, rješenje preinačeno i upis dopušten.⁵⁵ Jasno, sve unutar prekluzivnog roka od 30 dana za podnošenje prijedloga za dopuštenje revizije.

U praksi je moguće da rok za podnošenje izvanrednog pravnog lijeka još teče, a da je upis u zemljišnu knjigu već

proveden. Rok za predlaganje ove zabilježbe iznimno je u roku za podnošenje prigovora ili žalbe, i to zbog toga što ova zabilježba nije propisana da bi se narušavalo načelo zaštite povjerenja u zemljišne knjige, nego upravo suprotno, da bi se osiguralo. Nakon isteka roka za podnošenje prigovora ili žalbe, bez obzira na to što je podnesen izvanredni pravni lijek, prijedlogu za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka sud neće udovoljiti.

4.5. Što zemljišnoknjižni sud provjerava?

Kada sud zaprimi prijedlog za upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka, ponajprije treba provjeriti je li upis dopušten na temelju odluke koja se pobija izvanrednim pravnim lijekom i je li prijedlog za upis zabilježbe podnesen u roku za podnošenje prigovora odnosno žalbe protiv rješenja kojim je dopušten upis na temelju pobijane pravomoćne odluke. Sud ne može udovoljiti prijedlogu ako je prvostupanjskim rješenjem dopušten upis na temelju odluke koja se pobija, a sudac je povodom prigovora donio rješenje kojim se potvrđuje prvostupanjsko rješenje o upisu. No ako prijedlog za zabilježbu nije podnesen u roku za podnošenje prigovora, prijedlogu nije moguće udovoljiti mada je podnesen u roku za podnošenje žalbe jer se rješenjem, kojim je odlučeno povodom prigovora, nije dopustio upis. Da bi se poštovao rok za podnošenje prijedloga za upis ove zabilježbe, prijedlog za upis mora biti podnesen u roku za podnošenje redovitog pravnog lijeka u zemljišnoknjižnom postupku (prigovora ili žalbe) protiv odluke kojom se dopušta upis.

Ako sud utvrdi da je prijedlog za upis zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka podnesen u roku te da je upis dopušten, i ako se podnese dokaz da je doista podnesen izvanredni pravni lijek, sud će spis staviti u kalendar na 30 dana. Sud nije obvezan pozivati stranku da naknadno podnese dokaz da je podnio izvanredni pravni lijek te bez posebnog upozorenja,

⁵⁵ Postavlja se pitanje što će se dogoditi ako izvanredni pravni lijek bude usvojen i presuda preinačena te odbijen tužbeni zahtjev. S obzirom na sudsku praksu revizijskog suda, vrlo je lako moguće da revizijska odluka neće sadržavati nalog za uspostavu ranijeg zemljišnoknjižnog stanja. Nameće se pitanje na koji će način zemljišnoknjižni sud uspostaviti ranije zemljišnoknjižno stanje temeljem odluke kojom se tužbeni zahtjev odbija. Jedino tako da traži od revizijskog suda dopunu odluke. Jedino zakonito postupanje bilo bi da se odluke drugih sudova ili tijela neće provesti ako ne sadrže nalog zemljišnoknjižnom sudu da provede određeni upis.

ako stranka ne podnese dokaz u roku od 30 dana od dana podnošenja prijedloga, nakon isteka roka sud će prijedlog samo odbaciti. Obveza da se podnese dokaz da je podnesen izvanredni pravni lijek proizlazi iz same zakonske odredbe. Stranka bi već u prijedlogu trebala navesti da će u roku iz članka 93. stavka 3. ZZK-a dostaviti dokaz da je izvanredni pravni lijek podnesen.

Nažalost, ZZK je u odredbu članka 93. unio nejasnu i nepotpunu normu. U ZZK-u/Slov. postoji sljedeća odredba:⁵⁶

(2) Izredno pravno sredstvo po tem zakonu, v zvezi s katerim je dovoljena zaznamba izrednega pravnega sredstva je revizija, zahteva za varstvo zakonitosti oziroma tožba v upravnem sporu.

Iz zakonske stipulacije ZZK-a ne bi se moglo zaključiti da je propisao *numerus clausus* pojma izvanrednog pravnog lijeka.^{57 58}

Zakonodavac je ovako obrazložio uvođenje u ZZK zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka:⁵⁹

„Ovim člankom uređene su pretpostavke, učinci te postupak upisa i brisanja zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka. Naime, propisana je mogućnost zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka kada se on podnosi protiv pravomoćne odluke koja je bila temelj za upis u zemljišnoj knjizi.

⁵⁶ Vidi čl. 101. ZZK-a.

⁵⁷ Tako bi se mogao zastupati stav da su i ustavna tužba i zahtjev ESLJP-u također, u širem smislu, izvanredni pravni lijekovi jer se nesporno podnose protiv pravomoćnih odluka.

⁵⁸ Prema motrištu Višjeg sodišća v Ljubljani (II Cp 2071/2009 od 26. kolovoza 2009. ECLI:SI:VSLJ:2009:II.CP.2071.2009) čl. 101. ZZK-a/Slov taksativno propisuje na osnovi kojih je izvanrednih pravnih lijekova dopuštena zabilježba istih, a to su: revizija, zahtjev za zaštitu zakonitosti i tužba u upravnom sporu. ZZK/Slov ne dopušta zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka u slučaju obnove postupka i ustavne tužbe.

⁵⁹ Vidi Sabor, 2019. Dostupno na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-05-16/153604/PZ_603.pdf (24. studenoga 2021.).

Također, propisano je da se upis ove zabilježbe može dopustiti i prije podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, ali se u roku od 30 dana od dana predlaganja upisa ove zabilježbe sudu mora dostaviti dokaz da je izvanredni pravni lijek podnesen. Naime, moguće je da stranka koja će podnijeti izvanredni pravni lijek još nije ni zaprimila odluku koja je temelj za upis u zemljišnu knjigu ili još nije uspjela podnijeti izvanredni pravni lijek.

Kod ove zabilježbe naglašeno je da je ona dopuštena samo ako je odluka koja se pobija izvanrednim pravnim lijekom provedena u zemljišnoj knjizi, i to u roku od 15 dana od kada je osoba zaprimila odluku zemljišnoknjižnog suda kojom se dopušta upis temeljem pobijane odluke.

Uvođenjem ove zabilježbe osigurava se prvenstveni red za provedbu odluke donesene povodom izvanrednog pravnog lijeka i mogućnost uspostave ranijeg zemljišnoknjižnog stanja, ali uz ograničenje da se ova zabilježba odnosi samo na one situacije kada je pobijana odluka upravo bila temelj za upis u zemljišne knjige kako bi se spriječile zlouporabe ovoga instituta i obijesno parničenje.“

Članak 93. ZZK-a, za razliku od ZZK-a/Slov.,⁶⁰ ni ne navodi na koje se izvanredne pravne lijekove misli.

Bit zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka jest u tome da osigurava prvenstveni red za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe provedene na osnovi pravomoćne odluke koja se pobija izvanrednim pravnim lijekom. Smatramo važnim upozoriti da propis rabi izričaj „odluka“ i to stoga što

⁶⁰ U članku 101. st. 2. ZZK-a/Slov. propisuje: *(2) Izredno pravno sredstvo po tem zakonu, v zvezi s katerim je dovoljena zaznamba izrednega pravnega sredstva je revizija, zahteva za varstvo zakonitosti oziroma tožba v upravnem sporu. (2) Izvanredno pravno sredstvo prema ovom zakonu u vezi s kojim je dopuštena zabilježba izvanrednog pravnog lijeka jest revizija, zahtjev za zaštitu zakonitosti i tužba u upravnom sporu. (Preveo autor.)* Primjećujemo da odredbom nije obuhvaćen prijedlog za ponavljanje postupka.

tijelo odluke⁶¹ može biti i upravno tijelo, a ne samo sud.

U pravni život uveli smo normu koja je već na samom početku primjene izazvala poprilično dilema.⁶²

Slovenski autori⁶³ smatraju da se zabilježba izvanrednog pravnog lijeka od zabilježbe spora razlikuje samo u pravnom položaju koji se zabilježuje. Za zabilježbu spora značajno je da je spor pokrenut poradi (ne)postojanja prava. Kod zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka najprije dolazi do uknjižbe prava utvrđenog pravomoćnom odlukom. Stranka⁶⁴ koja nakon toga podnese izvanredni pravni lijek očekuje da će se pravomoćna odluka promijeniti u njezinu korist i time bi otpala pravna osnova za uknjižbu koja je temeljem te odluke provedena. Ako takav postupak, zabilježba izvanrednog pravnog lijeka, ne bi bio moguć, podnositelj izvanrednog pravnog lijeka bio bi izvrgnut mogućnosti da novi nositelj knjižnog prava dalje raspoláže nekretninom te bi se treći mogao pozvati na načelo potpunog povjerenja u zemljišnu knjigu pa i protiv podnositelja izvanrednog pravnog lijeka.

5. Primjeri iz prakse

5.1. Prvostupanjska odluka⁶⁵

Prvostupanjskim rješenjem odbijen je prigovor predlagatelja od 23. srpnja 2020. i potvrđeno rješenje istoga prvostupanjskog suda posl. br. Z-7497/2020 od 7. srpnja 2020. te je naložen upis zabilježbe odbijenog prigovora u zk. ul. 5595 k. o. P...

Obrazlažući pobijano rješenje prvostupanjski sud navodi „(...) da je rješenjem broj: Z- 7497/20 od 7. srpnja 2020. odbačen prijedlog predlagatelja radi zabilježbe vođenja postupka pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske temeljem članka 93. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ broj: 63/19 – dalje u tekstu: ZZK) na koje rješenje su pravovremeno podnijeli prigovor smatrajući da je uređujući zemljišnoknjižni odjel pristupio odlučivanju po njihovom prijedlogu strogo *ex verbis* sadržaju članka 93. ZZK, a ne u duhu predmetne zakonske odredbe iznoseći značaj i posljedice pokrenutog postupka pred Ustavnim sudom.“

Navedeno rješenje pravodobnom žalbom pobijaju predlagatelji zbog bitne povrede odredaba postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlažu ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno raspravljanje i odlučivanje, podredno isto preinačiti na način da se prihvati njihov prigovor i ukine rješenje Općinskog suda u Puli-Pola posl.br. Z-7497/2020 od 7. srpnja 2020.

5.2. Drugostupanjska odluka⁶⁶

Iz obrazloženja:

„Obzirom da je predmet ustavne tužbe njihov zahtjev za isplatu naknade za nekretninu nacionaliziranu još 1959. koja je i postala društveno vlasništvo i

⁶¹ Primjerice, upravno tijelo u primjeni Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, Narodne novine, br. 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02, 98/19.

⁶² Končić, A. M.: Novi Zakon o zemljišnim knjigama – već otvorena pitanja, portal Ius info, objavljeno 3. prosinca 2019.; Kontrec, D.: Zabilježbe prema novom Zakonu o zemljišnim knjigama (dileme i sporna pitanja), Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 41, br. 1 (2020), str. 27.

⁶³ Juhart, M.; Tratnik, M.; Vrenčur, R.: Stvarno pravo, GV Založba, Ljubljana, 2007.

⁶⁴ To je prijašnji nositelj knjižnog prava.

⁶⁵ Općinski sud u Puli-Pola, Z-10592/20 od 8. veljače 2021.

⁶⁶ ŽSVŽ, Gž Zk-930/20 od 8. veljače 2021.

u naravi sada predstavlja prometnicu, a ne utvrđenje da je predmetna nekretna vlasništvo G. P., to ni ishod postupka povodom ustavne tužbe neće utjecati na bilo kakve promjene zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe kojom bi zatražena zabilježba osiguravala prvenstveni red.

Iz navedenih razloga žalba predlagatelja ukazuje se neosnovanom budući je i pravilnom primjenom materijalnog prava trebalo odbiti predloženu zabilježbu ustavne tužbe.“

Ovaj primjer iz prakse⁶⁷ dokazuje kako prvostupajnski sudovi nepotrebno griješe u procesnom smislu.

„Stoga, ako je prijedlog za upis temeljem pravomoćne presude dopušten, a prijedlog za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka stigne izvan roka u kojem je stranka zaprimila rješenje o zemljišnoknjižnom upisu, zemljišnoknjižni sud će odbaciti prijedlog za upis ove zabilježbe kao nepravovremen, budući da je protekao rok za podnošenje prijedloga za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka.“

6. Može li se tražiti zabilježba revizije ako u zemljišnoj knjizi nije proveden upis temeljem pravomoćne presude koja se napada revizijom?

Ponajprije moramo upozoriti na odredbe članka 93. stavka 1. ZZK-a:

„(1) Zabilježba izvanrednog pravnog lijeka je zabilježba kojom se osigurava prvenstveni red za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe, a koja je provedena na temelju pravomoćne odluke koja se tim izvanrednim pravnim lijekom pobija.“

Ako zemljišnoknjižni sud utvrdi da na temelju pravomoćne presude nije došlo ni do kakve promjene zemljišnoknjižnog stanja, tada nisu ispunjeni uvjeti iz gore citirane odredbe članka 93. stavka 1. ZZK-a za zabilježbu izvanrednog

pravnog lijeka pa treba predlagatelj prijedlog za upis odbiti.

Pravilnim tumačenjem odredbe članka 93. stavka 1. ZZK-a, valja zaključiti da je zabilježba izvanrednog pravnog lijeka dopustiva isključivo ako bi temeljem pravomoćne presude koja se izvanrednim pravnim lijekom pobija, bio naložen neki upis u zemljišnu knjigu.

Ako pravomoćnom presudom nije bio naložen nikakav upis u zemljišnu knjigu, tada nije ni moguće ostvarenje svrhe zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka: a) jer ne postoji nikakav prvenstveni red koji bi se trebao osigurati za uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije uknjižbe i b) jer do takve uspostave ne može ni doći jer nije zatražena uknjižba.⁶⁸

Dakle, odgovor je na postavljeno pitanje niječan.

7. Može li se (uopće) zabilježiti ustavna tužba i/ili zahtjev Europskom sudu za ljudska prava?

Mogu li se ustavna tužba⁶⁹ ⁷⁰ i zahtjev ESLJP-u smatrati izvanrednim pravnim lijekom?

⁶⁸ Ako je tužbeni zahtjev pravomoćno odbijen i zabilježba spora brisana, sud će odbiti zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka, ne čekajući dokaz o podnošenju prijedloga za dopuštenje revizije, s obzirom na to da temeljem te odluke nije dopušten upis, već samo brisanje zabilježbe spora.

⁶⁹ Ustavna tužba u pravni sustav RH uvedena je Ustavom iz 1990., no nepoznavanje pravne naravi ustavne tužbe i danas je jedan od problema ustavnosudskog nadzora. Poblježe vidi Šarin, D.; Šeparović, V.: Ustavna tužba kao posebno (supsidijarno) sredstvo zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda, FIP – Financije i pravo, 9, br. 1 (2021), str. 21-52, dostupno na: <https://hrcaj.srce.hr/260658> (22. kolovoza 2021.). Ustavna tužba posebno je sredstvo ustavnosudske zaštite koje se podnosi USUD-u radi zaštite pojedinačnih ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom RH.

⁷⁰ Ustav RH donesen je 21. prosinca 1990. i proglašen sljedećeg dana (Narodne novine, br. 56/90.), a do danas je mijenjan i dopunjavao

⁶⁷ ŽSVŽ, Gž Zk-717/21 od 8. listopada 2021.

Postupak povodom ustavne tužbe svojevrsni je nastavak parničnog, kaznenog ili upravnog postupka, ali samo u odnosu na zaštitu pojedinačnih ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom RH. No ustavnosudski postupak nije klasičan sudski postupak.⁷¹

U situaciji kada podnositelj istodobno podnese ustavnu tužbu i reviziju⁷² protiv drugostupanjske presude, USUD, u načelu, zastaje s ustavnosudskim postupkom do donošenja odluke o reviziji.^{73 74}

ESLJP sam navodi, u predmetu Kušić protiv Hrvatske, sljedeće: „ustavna tužba je učinkovit pravni lijek za pritužbe na neučinkovitu istragu u RH“.⁷⁵

pet puta i to: Ustavnim zakonom o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 135/97. i broj 8/98. – pročišćeni tekst), Promjenom Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 113/00. i broj 124/00. – pročišćeni tekst), Promjenom Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 28/01., broj 41/01. – pročišćeni tekst i broj 55/01. – ispravak pročišćenog teksta), Promjenom Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 76/10. i broj 85/10. – pročišćeni tekst) te Promjenom Ustava Republike Hrvatske (narodna ustavotvorna inicijativa), (Narodne novine, br. 5/14 – odluka Ustavnog suda broj: SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.) – u daljnjem tekstu: Ustav RH.

⁷¹ Vidi bilješku 52.

⁷² Po ZPP-u iz 2019. sada najprije prijedlog za dozvolu revizije.

⁷³ USUD u takvom slučaju prije svega treba odgovoriti na pitanje je li podnositelj nositelj prava zajamčenih Ustavom RH i je li aktivno legitimiran podnijeti ustavnu tužbu.

⁷⁴ USUD na svojim mrežnim stranicama podnositeljima ustavne tužbe sugerira da, ako nisu posve sigurni hoće li VSRH dopustiti reviziju u konkretnom slučaju u kojem su podnijeli prijedlog za dopuštenje revizije, protiv pravomoćne drugostupanjske presude istodobno podnesu i ustavnu tužbu. Upute za ispunjavanje obrasca ustavne tužbe od 2. siječnja 2020. vidi na: https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/Upute_za_ispunjavanje_obrasca_ustavne_tuzbe_02_sijecnja_2020.pdf, (24. studenoga 2021.).

⁷⁵ Vidi na: <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=003-6611511-8769295&filename=Odluka%20Ku%C5%A1i%C4%87%20protiv%20Hrvatske%20%E2%80%93%20pritu%C5%BEba%20>

Jesu li stranke u razmatranim predmetima umjesto zabilježbe podnesenog izvanrednog pravnog lijeka trebale tražiti zabilježbu vođenja spora ili zabilježbu spora? Mnijenja smo da su trebale tražiti zabilježbu spora.

USUD u mnogobrojnim svojim odlukama⁷⁶ ističe da ustavna tužba nije redovni ili izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih pravnih lijekova, već je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ustavnih prava u pojedinačnim slučajevima. Jednako tako, moglo bi se reći da zahtjev podnesen ESLJP-u nije ni redovni ni izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih, ali i međunarodnih pravnih lijekova, već je posebno sredstvo namijenjeno zaštiti prava zajamčenih EKZLJPS-om.⁷⁷

Prema odredbi članka 428.a ZPP-a, povodom konačne presude ESLJP-a, stranka koja je uspjela u tom postupku može, u roku od 30 dana od dana konačnosti presude ESLJP-a, prvostupanjskom nadležnom sudu u RH podnijeti zahtjev za izmjenu odluke kojom je njegovo pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

Kako se navedeni postupak provodi uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka, to znači da se pokretanje tog postupka može zabilježiti u zemljišnu knjigu.

Ne čini nam se svrhovitim tumačenje da se može zabilježiti vođenje postupka

na%20neucinkovitu%20istragu%20u%20bojst%20va%20i%20ucinkovitost%20domacih%20pravnih%20lijekova.pdf, (24. studenoga 2021.). ESLJP je naveo: „60. Vlada je nadalje istaknula da sudska praksa Ustavnog suda pokazuje da je ustavna tužba djelotvorno domaće pravno sredstvo koje se može koristiti za prigovore u pogledu nedjelotvornih istraga na temelju članka 2. i 3. Konvencije.“

⁷⁶ Vidi, primjerice, U-III-1749/2007 od 25. studenog 2011., U-III-2519/2011 od 8. prosinca 2011., U-IIIB-5984/2011 od 20. ožujka 2012., U-III-3643/2012 od 11. listopada 2012., U-III-3317/2019 od 30. lipnja 2021.

⁷⁷ ESLJP je osnovno tijelo nadzora nad poštivanjem obveza iz EKZOLJPS-a zemalja koje su mu pristupile.

povodom izvanrednog pravnog lijeka, što zahtjev za izmjenu odluke u skladu s odredbom članka 428.a ZPP-a jest, a da se ne može zabilježiti vođenje postupka pred ESLJP-om koji je osnova za vođenje tog postupka.

Ovdje opetovano upozoravamo na dio odredbe članka 86. stavka 2. ZZK-a: „(...) Isto vrijedi i kad je zabilježbom spora učinjeno vidljivim da se vodi postupak pred drugim nadležnim tijelom o čijem ishodu ovisi knjižno pravo.“

Ne bi trebalo biti prijeporno da bi se USUD i ESLJP mogli podvesti pod pojam „drugo nadležno tijelo“.

Primjerice, prvostupanjski sud odredio je zabilježbu parničnog postupka i ona traje 10 godina⁷⁸, u razdoblju kojem je moguće da završi pravomoćnom presudom. Ako se traži dopuštenje revizije, to znači da spor i dalje traje, ako VSRH ne dozvoli reviziju, nezadovoljna stranka ima pravo obratiti se USUD-u, dakle, dok traje ustavnosudski postupak i dalje traje postupak. Kada USUD odbije ustavnu tužbu, nezadovoljna strana ima se pravo obratiti ESLJP-a, pri čemu postupak i dalje traje, a kada ESLJP odbije zahtjev, tek tada je postupak (parnični ili upravni) konačno dovršen. Ako ESLJP usvoji zahtjev stranke, ona ima rok od 30 dana,⁷⁹ prema članku 428.a ZPP-a, zatražiti zahtjev za izmjenu odluke i ako se ona usvoji, tada se može provesti uknjižba presudom stečenog prava.

Svi postupci, od prvostupanjskog suda, preko drugostupanjskog suda, revizijskog suda, USUD-a i ESLJP-a, zapravo su jedan jedinstveni postupak i mnijenja smo da bi stranka koja je od prvostupanjskog suda zatražila i dobila zabilježbu spora, protekom 10 godina mogla ponovno tražiti, uz dokaz da zabilježeni spor nije konačno dovršen, da se obnovi zabilježba s istim prvenstvenim redom, s tim da se novi rok od deset

godina tada računa od trenutka njezine obnove.⁸⁰

8. Prijedlog *de lege ferenda*

Mnijenja smo da bi u ZZK-u zabilježba spora bila dovoljna, bez zabilježbe podnošenja izvanrednog pravnog lijeka, uz mogući dodatak odredbe koja bi mogla glasiti ovako:⁸¹

- (1) Upis prava po redosljedu zabilježbe spora mora se predložiti u roku od dva mjeseca.
- (2) Rok iz stavka 1. ovoga članka teče:
 - a) ako protiv odluke prvog stupnja nije izjavljena žalba: protekom roka za podnošenje žalbe
 - b) ako je protiv odluke prvostupanjskog suda izjavljena žalba: od dana kada je osobi u čiju je korist dopuštena zabilježba spora ili njezinu pravnom sljedniku dostavljena odluka suda o žalbi
 - c) ako je protiv odluke drugostupanjskog suda podnesen prijedlog za dozvolom revizije: od dana kada je osobi u čiju je korist dopuštena zabilježba spora ili njezinu pravnom sljedniku dostavljena odluka suda o odbijanju – odbacivanju prijedloga za dopuštenje revizije
 - d) ako je dopuštena revizija: od dana kada je osobi u čiju je korist dopuštena zabilježba spora ili njezinu pravnom sljedniku dostavljena odluka suda povodom revizije.
- (3) Brisanje zabilježbe spora dopušteno je na temelju pravomoćne sudske odluke kojom su tužba ili prijedlog odbijeni, odnosno kojim je postupak obustavljen zbog povlačenja tužbe ili prijedloga, ili kojima su tužba ili zahtjev odbijeni:
 - a) ako protiv ove odluke nije podnesen zahtjev za reviziju ili nije podnesena revizija

⁸⁰ Vidi čl. 89. st. 2. ZZK-a.

⁸¹ Zbog ograničenog prostora rada dajemo predloženi tekst zakonske odredbe umjesto da je prepričamo jer bi ta verzija bila mnogo duža.

⁷⁸ Vidi čl. 89. st. 1. ZZK-a.

⁷⁹ Od konačnosti presude ESLJP-a.

- b) ako je zahtjev za reviziju bio podnesen, odbijen ili odbačen
- c) ako je podnesena revizija pa je pravomoćno odbijena.

9. Zaključno

Teško je povjerovati da je namjera zakonodavca bila unijeti nemir u zemljišnoknjižni postupak i postupanje zemljišnoknjižnih sudova te proizvesti različita tumačenja, ali se bojimo da je članak 93. ZZZK-a već izazvao probleme u praksi. Namjera zakonodavca je jedno, a tek će provedba u praksi pokazati je li cilj postignut. Prema našem mnijenju, a imajući na umu mnogobrojne razgovore s gruntovničarima, cilj nije postignut.

Kao logično nameće se pitanje koja je uopće svrha uvođenja zabilježbe izvanrednog pravnog lijeka.

Potpuno je nejasno zašto je zakonodavac uređivao situaciju koja čini iznimku, dok se u praksi pojavio čitav niz problema na koje su stranke i sudovi naišli, a u kojima bi bilo svrhovito urediti upis određene vrste zabilježbe.⁸²

Iz sadašnje dostupne sudske prakse, a imajući na umu ograničenja koja postavlja članak 93. ZZZK-a, vidi se da je broj urednih i potpunih prijedloga za zabilježbu izvanrednog pravnog lijeka u praksi vrlo malen.

Mnijenja smo da bi rečenu zabilježbu trebalo potpuno brisati iz ZZZK-a i ubuduće se kloniti unošenja novotarija u ZZZK za koje prethodno nije provedena dubinska analiza i sagledavanje posljedica koje one mogu izazvati. Pri izmjeni i dopuni zakona nipošto se ne preporučuje primjena načela pokušaja i pogrešaka.⁸³ Još od uvođenja u ZZZK zabilježbe vođenja postupka (2013.) vidimo trend koji nikako ne možemo podržati, a to je uvođenje novih zabilježbi posve po metodi pokušaja i pogrešaka pa neka se sudska praksa snalazi kako zna. Obično takvi eksperimenti dovedu to potpunog kaosa u sudskoj praksi, a VSRH ima samo teoretsku mogućnost ujednačavanja prakse u zemljišnoknjižnim predmetima.

⁸² Zabilježba bračne stečevine ili postojanja bračne ili izvanbračne zajednice, zabilježba opoziva punomoći i slično, od kojih se neke mogu podvesti pod već postojeću zabilježbu osobnih odnosa iz čl. 76. ZZZK-a.

⁸³ Čini nam se da je upravo u tijeku još jedan takav pokušaj, a to je prebacivanje postupaka osnivanja i preoblikovanja zemljišne knjige javnim bilježnicima. Poblizje vidi Nakić, J.; Bodul, D.: Promišljanja uz moguću dejudicijalizaciju dijela zemljišnoknjižnih predmeta na javne bilježnike, portal Ius info, objavljeno 16. studenoga 2021.

LITERATURA

Knjige i članci

1. Broberg, Morten, Fenger, Niels. Preliminary references to the European Court of Justice. Oxford: 2010.
2. Bulka, Zinka. Novi Zakon o zemljišnim knjigama. Zagreb: Pravosudna akademija, 2020.
3. Crnić, Jadranko Končić; Končić, Ana Marija; Kontrec, Damir. Osnivanje, obnavljanje, dopunjavanje i preoblikovanje zemljišne knjige. Zagreb: Novi informator, 2005.
4. Čizmić, Jozo; Šago, Dinka; Kačer, Blanka. Osnove zemljišnoknjižnog prava. Maribor: Univerzitet u Mariboru, 2018.
5. Golub, Alen. Utvrđivanje činjenica u pojedinačnom zemljišnoknjižnom ispravnom postupku, Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse : građansko, trgovačko, radno i procesno pravo u praksi : godišnjak, 15(2008).
6. Josipović, Tatjana. Komentar zakona o zemljišnim knjigama. Zagreb: Informator, 1998.
7. Josipović, Tatjana. Zemljišnoknjižno pravo. Zagreb: Informator, 2001.
8. Josipović, Tatjana. Zemljišnoknjižne zabilježbe u postupku izvršenja i postupka osiguranja, Stručne informacije za poduzeća i druge pravne osobe, 43(1994).
9. Juhart, Miha; Tratnik, Matjaž; Vrenčur, Renato. Stvarno pravo. Ljubljana: GV Založba, 2007.
10. Kačer, Hrvoje. Zabilježba pokrenutog izvanparničnog postupka razvrgnuća suvlasništva (ni)je zakonita prema Zakonu o zemljišnim knjigama, Godišnjak 13 (Hrvatsko društvo za građanskopravne znanosti i praksu). Zagreb: 2006.
11. Končić, Ana Marija. Novi Zakon o zemljišnim knjigama – već otvorena pitanja, portal Ius info, objavljeno 3. prosinca 2019.
12. Kontrec, Damir. Zabilježbe prema novom Zakonu o zemljišnim knjigama (dileme i sporna pitanja). Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 41, br. 1 (2020).
13. Lenaerts, Koen; Arts, Dirk; Maselis, Ignace; Bray, Robert. Procedural Law of the European Union. 2nd Edition, London: Sweet & Maxwell, 2006.
14. Marić-Ivanović, Renata. Zabilježbe i uknjižbe pravnih činjenica u ovršnom postupku, Radno pravo, (2010), 12.
15. Marković, Nevenka. Utjecaj otvaranja stečajnog postupka na upisnike sudskog registra i zemljišnih knjiga, Ovrha i stečaj – aktualnosti zakonodavstva i sudske prakse, (2008).
16. Mihelčić, Gabrijela. Zabilježba pokretanja postupka pred sudom ili upravnom tijelom (I. i II.), Pravo i porezi, 2013.–2014., br. 12.–1.
17. Mihelčić, Gabrijela; Nakić, Jakob. Neusklađenosti u registarskim stvarima (odabrana pitanja). Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 38, br. 1 (2017).
18. Nakić, Jakob; Bodul, Dejan. Promišljanja uz moguću dejudicijalizaciju dijela zemljišnoknjižnih predmeta na javne bilježnike, portal Ius info, objavljeno 16. studenoga 2021.
19. Pezo, Ivica. Upisi u zemljišnu knjigu: vrste upisa, pravni temelji, učinci: prateći propisi. Zagreb: Informator, 2011.
20. Radišić, Nives. Odlučivanje o žalbama u zemljišnoknjižnom postupku, Nekretnine u pravnom prometu. Zagreb: Inženjerski biro, 2006.

21. Ružička, Bruno. Kmetiska prava. Zagreb: Novi informator, 2020.
22. Ružička, Bruno. Koja je svrha odredbe članka 84.a Zakona o zemljišnim knjigama. Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse: građansko, trgovačko, radno i procesno pravo u praksi: godišnjak, 22(2015).

Pravni propisi

1. Zakon o zemljišnim knjigama, Narodne novine, br. 63/19
2. Zakon o parničnom postupku, Službeni list SFRJ, br. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90, 35/91, Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19
3. Zakon o općem upravnom postupku, Narodne novine, br. 47/09, 110/21
4. Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17
5. Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, Narodne novine, br. 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02, 98/19
6. Zakon o zemljiški knjigi, Uradni list Republike Slovenije, št. 58/03, 37/08, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15, 69/17, 11/18, 16/19, 121/21
7. Ustavni zakon o Ustavnom sudu, 99/99, 29/02, 49/02

Sudska praksa

1. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev-230/11-2 od 29. veljače 2012.
2. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revt-450/16-2 od 24. svibnja 2017.
3. Županijski sud u Varaždinu, Gž Zk-731/21 od 8. listopada 2021.
4. Županijski sud u Šibeniku, Gž-167/01 od 5. ožujka 2001.
5. Županijski sud u Zagrebu, Gž-7439/10 od 14. veljače 2012.
6. Županijski sud u Rijeci, Gž-1959/00 od 4. listopada 2000.
7. Županijski sud u Rijeci, Gž-2303/00 od 7. ožujka 2001.
8. Županijski sud u Rijeci, Gž-1966/00 od 11. lipnja 2000.
9. Županijski sud u Vukovaru, Gž-815/99 od 22. rujna 1999.

10. Županijski sud u Sisku, Gž-440/01 od 7. veljače 2002.
11. Županijski sud u Sisku, Gž-874/99 od 30. prosinca 1999.
12. Županijski sud u Splitu, Gž Zk-633/09 od 27. studenog 2009.
13. Županijski sud u Splitu, Gž Zk-477/09 od 18. siječnja 2010.
14. Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2092/01 od 18. listopada 2001.
15. Županijski sud u Rijeci, Gž-2210/01 od 19. prosinca 2001.
16. Županijski sud u Varaždinu, Gž Zk-692/19 od 20. veljače 2020.
17. Županijski sud u Varaždinu, Gž Zk-928/20 od 24. veljače 2021.
18. Županijski sud u Varaždinu, Gž Zk-440/17 od 2. listopada 2017.
19. Županijski sud u Zadru, Gž Zk-1071/20 od 11. veljače 2020.
20. Županijski sud u Varaždinu, Gž Zk-930/20 od 8. veljače 2021.
21. Županijski sud u Varaždinu, Gž Zk-717/21 od 8. listopada 2021.
22. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-1747/2009 od 10. studenoga 2009.
23. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-104/2001 od 31. srpnja 2001.
24. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-1749/2007 od 25. studenoga 2011.
25. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-2519/2011 od 8. prosinca 2011.
26. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-IIIB-5984/2011 od 20. ožujka 2012.
27. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-3643/2012 od 11. listopada 2012.
28. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-3317/2019 od 30. lipnja 2021.
29. Više sodišče v Ljubljani, II Cp 2071/09 od 26. kolovoza 2009.
30. Europski sud za ljudska prava, Kušić v. RH, zahtjev 71667/17, presuda od 10. prosinca 2019.

Jakob Nakić

Summary

RECORDING OF AN EXTRAORDINARY REMEDY IN THE LAND REGISTRY

The 2019 Land Registry Act introduces a new record, namely the recording of an extraordinary remedy, modelled on the Slovenian Land Registry Act. This paper deals with the aforementioned record and provides an overview of the (UN) possibility of recording disputes in the land register, which are, on the occasion of book rights, held before the Constitutional Court of the Republic of Croatia and the requests before the European Court of Human Rights. The paper raises doubts as to the justification for introducing such a record, showing the recording of the dispute and the recording of the proceedings. recording of a dispute, recording of proceedings, recording of outstanding.

Keywords: *remedy, constitutional suit, application to the European Court of Human Rights.*

IUS-INFO – Vaše pravno rješenje! Sveobuhvatna digitalna zbirka propisa, sudske prakse i pravne literature u Hrvatskoj

Koje su glavne prednosti portala IUS-INFO?

- Sustavno uređeni pravni sadržaji
- Ažurnost i visoka kvaliteta
- Jednostavan pristup i učinkovito traženje informacija
- Preglednost smisleno povezanih sadržaja
- Stalna korisnička podrška
- Poveznice između srodnih dokumenata (zakonodavstvo, sudska praksa, stručna mišljenja i članci)
- Sve verzije redakcijski pročišćenih tekstova propisa u određenom vremenskom periodu
- Usporedan prikaz dviju odabranih verzija zakona u bilo kojem vremenskom razdoblju
- E-mail obavještanje o odabranim promjenama u svim dokumentima na portalu

Kako mogu pristupiti sustavu?

Jednostavno, otvorite našu web stranicu IUS-INFO i registrirajte se za dobivanje probne lozinke ili naručite pretplatnički pristup putem narudžbenice.

Sadržaje svakodnevno ažurira pravna redakcija portala IUS-INFO
čime omogućavamo stručne i pouzdane informacije.

LEXPERA d.o.o.

pravne i poslovne informacije

Tuškanova 37, Zagreb

www.iusinfo.hr e-mail: info@iusinfo.hr Telefon: 01 599 9918

OBRASCI

Predlošci i službeni
obrasci s
poveznicama na
zakonodavstvo i
literaturu

JAVNA NABAVA

Odluke Državne
komisije za
kontrolu postupaka
zakonodavstvo i
javne nabave

EU SADRŽAJI

Zakonodavstvo i
sudska praksa
Europske unije s
poveznicama na
nacionalno
zakonodavstvo

E-OGLASNA PLOČA

Presude, rješenja i
druge javne objave
svih sudova u
Republiki Hrvatskoj

INSOLVENCIJSKI
POSTUPCI

Sve objave o
stečajnim i
likvidacijskim
postupcima te
predstečajnim
nagodbama

ZAKONODAVSTVO
Propisi RH, EU i
međunarodno
pravo

SUDSKA PRAKSA
Odluke hrvatskih i
europskih sudova

STRUČNA
LITERATURA

Stručni članci
mišljenja i
tumačenja
nadležnih tijela,
radni dokumenti
Sabora

DOGAĐAJI

Pravni praktikum
iskusnih i stručnih
predavača

Neke procesne dileme u parnicama radi proglašenja ovrhe nedopuštenom

.....
 Piše:
Nives Grubišić
Đogić,
 predsjednica
 Odjela za
 praćenje
 europskih propisa
 i sudske prakse
 Suda Europske
 unije i Europskog
 suda za ljudska
 prava, Općinski
 sud u Novom
 Zagrebu

1. Uvod

Parnica koja se vodi radi proglašenja ovrhe nedopuštenom posljedica je žalbe podnesene protiv prvostupanjskog rješenja o ovrsi. Naime, člankom 52. Ovršnog zakona¹ propisano je postupanje ovršnog suda kada je žalba protiv rješenja o ovrsi izjavljena zbog razloga sadržanih u članku 50. stavku 1. točki 7. te točkama 9. do 11. tog zakona.² U toj situaciji sud će prvoga stupnja dostaviti žalbu ovrhovoditelju radi očitovanja u roku od osam dana te će, ako ovrhovoditelj ne prizna postojanje kojeg od razloga zbog kojih je žalba izjavljena, donijeti bez odgode zaključak kojim će ovršenika

¹ „Narodne novine“ broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20

² Ti su razlozi sljedeći:

- ako ovrhovoditelj nije ovlašten tražiti ovrhu na temelju ovršne isprave, odnosno ako nije ovlašten na temelju nje tražiti ovrhu protiv ovršenika
- ako je tražbina prestala na temelju činjenice koja je nastala u vrijeme kad je ovršenik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojeg potječe odluka, odnosno nakon zaključenja sudske ili upravne nagodbe ili sastavljanja, potvrđivanja ili ovjeravanja javnobilježničke isprave
- ako je ispunjenje tražbine, makar i na određeno vrijeme, odgođeno, zabranjeno, izmijenjeno ili na drugi način onemogućeno zbog činjenice koja je nastala u vrijeme kad je ovršenik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojega potječe odluka, odnosno nakon zaključenja sudske ili upravne nagodbe ili sastavljanja, potvrđivanja ili ovjeravanja javnobilježničke isprave, ili
- ako je nastupila zastara tražbine o kojoj je odlučeno ovršnom ispravom.

uputiti da u roku od petnaest dana od dostave zaključka pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom.

Svrha navedenih zakonskih odredbi proizlazi iz prirode ovršnog postupka. Naime, radi se o hitnom³, izvanparničnom postupku koji nije pogodan za raspravljavanje o spornim činjenicama. Dakle, s obzirom na to da odluka o žalbi koja je podnesena zbog razloga iz članka 50. stavka 1. točke 7. te točaka 9. do 11. Ovršnog zakona ovisi upravo o postojanju određenih spornih činjenica, potrebno je da se te činjenice utvrde u kontradiktornom parničnom postupku.

Već se iz dosad iznesenog daje iščitati da su parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom određena sinteza ovršnog i parničnog postupka. Stoga su one i regulirane odredbama Ovršnog zakona te Zakona o parničnom postupku⁴.

U ovom će članku biti riječi o određenim nejasnoćama i nepreciznostima predmetnog zakonskog okvira, kao i o dilemama koje se u vezi s tim institutom pojavljuju u sudskoj praksi.

2. Upućivanje u parnicu kao procesna pretpostavka za podnošenje tužbe

Kao što je već navedeno, ovršni sud na temelju članka 52. stavka 3. Ovršnog zakona ovršenika upućuje zaključkom da u

³ O hitnosti ovršnog postupka vidi članak 13. Ovršnog zakona.

⁴ „Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19 i 80/22

roku od 15 dana od dostave tog zaključka pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Do donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona iz 2017.⁵ ovršenika se u parnicu upućivalo rješenjem protiv kojeg je bila dopuštena žalba, dok takva žalba nije dopuštena protiv zaključka⁶.

U sudskoj praksi zauzet je nedvojbeni stav prema kojemu je ovo upućivanje u parnicu pozitivna procesna pretpostavka za podnošenje tužbe radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Dakle, bez takve upute ovršnog suda podnošenje te tužbe nije dopušteno, zbog čega bi parnični sud takvu tužbu trebao odbaciti kao nedopuštenu.

Takvo stajalište sadržano je u više odluka županijskih sudova⁷, kao i u odlukama Vrhovnog suda Republike Hrvatske Rev 1100/17-2 od 23. svibnja 2017. i Rev 3286/16-2 od 29. rujna 2021. Tako u rješenju Rev 1100/17-2 Vrhovni sud navodi:

„Tužba radi proglašenja ovrhe nedopuštenom predviđena je (propisana) kao put pravne zaštite samo u okviru i svezi tih pravnih lijekova, i to (opet) samo kad ovršni sud u ovršnom postupku rješenjem odluči da ovršenika upućuje na parnicu: između ostalog i kada (prema prethodno navedenim odredbama OZ-a, a relevantno za ovaj slučaj) u postupku povodom izjavljene žalbe protiv rješenja o ovrsi i dok ovrha traje na put parnice uputi ovršenika.

U slučaju da ovršni sud u prethodnoj situaciji ne odluči uputiti ovršenika na parnicu, takav put pravne zaštite nije dopušten.

Pritom okolnost (na koju se tužitelj poziva nastavno i u reviziji) što je ovršni sud propustio ovršenika uputiti u parnicu, sve da je i istinita – kako to on u suštini drži, ne može ovršenika u odnosu na dopuštenost tužbe dovesti u povoljniju poziciju: pravilnost postupanja ovršnog

suda u ovršnom postupku može se ispitivati, a odluke donesene u ovršnom postupku pobijati samo u okviru tog postupka i prema odredbama zakona koje uređuju taj postupak (OZ-a), a ne povodom tužbe u parnici, i to tužbe podnesene iako za to nisu ispunjene procesne pretpostavke predviđene OZ-om.

Sukladno izloženom, nižestupanijski sudovi pravilno su postupili kada su zbog nepostojanja osnovne procesne pretpostavke iz navedenih odredaba čl. 52. OZ-a za njezino podnošenje predmetnu tužbu odbacili.“

Konačno, napomenimo da je na trećoj sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske (3/18) održanoj 26. ožujka 2018. zauzeto pravno shvaćanje prema kojemu je postojanje odluke o upućivanju na parnicu radi nedopuštenosti ovrhe procesna pretpostavka za dopuštenost tužbe i vođenje postupka do zaključenja glavne rasprave prema pravilima Ovršnih zakona koji su bili na snazi do 2012.⁸

3. Pravna priroda roka za podnošenje tužbe

Zaključkom ovršnog suda ovršenika se upućuje da u roku od 15 dana pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Postavlja se pitanje što ako ovršenik tužbu podnese izvan petnaestodnevno roka koji mu je dao ovršni sud.

U sudskoj praksi o tom pitanju za sada nije zauzet jedinstven sud. Neki sudovi navedeni rok smatraju instruktivnim, dok su drugi mišljenja da se radi o prekluzivnom roku, zbog čega tužbu podnesenu nakon njegova proteka treba odbaciti.

Tako, primjerice, Županijski sud u Varaždinu, Stalna služba u Koprivnici u rješenju GŽ 475/20-2 od 24. rujna 2020. navodi da se radi o instruktivnom roku jer Ovršni zakon kao *lex specialis* ne propisuje posljedice odbacivanja tužbe.

⁵ „Narodne novine“ broj 73/17

⁶ Članak 11. stavak 5. Ovršnog zakona

⁷ Vidi primjerice rješenje Županijskog suda u Šibeniku GŽ 1081/21-2 od 25. studenoga 2021.

⁸ Pravno shvaćanje Građanskog odjela Vrhovnog suda Su-IV-4/18-7 od 26. ožujka 2018.

S druge strane Županijski sud u Sisku u rješenju GŽ 205/19-2 od 20. rujna 2019. ističe da je navedeni rok prekluzivan pa da tužbu podnesenu nakon njegova protoka treba odbaciti kao nepravovremenu. Pritom se poziva na rješenje Vrhovnog suda Rev 386/17-2 od 3. svibnja 2017. u kojem Vrhovni sud navodi:

„Prema stajalištu nižestupajnskih sudova, rok u kojem je tužitelj bio ovlašten podnijeti tužbu prema odredbi čl. 52. st. 3. OZ-a nije prekluzivan jer tom zakonskom odredbom nije propisana posljedica odbacivanja tužbe ako ovršenik ne pokrene parnicu u roku.

Međutim, prema shvaćanju ovog suda (prethodno iznesenog u odluci ovog suda Rev-461/05 od 19. siječnja 2006. u primjeni odredbe čl. 48. Ovršnog zakona /„Narodne novine“ broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08/), osnovano se u reviziji ističe da su nižestupajnski sudovi pogrešno primijenili odredbu čl. 52. st. 3. OZ-a kojom je propisano da će sud u povodu žalbe ovršenika koja je izjavljena zbog razloga iz čl. 50. st. 1. t. 7. i 9. – 11. OZ-a u slučaju spora između stranaka o kojem ovršni sud ne može odlučiti po odredbama OZ-a (čl. 52. st. 4.), donijeti posebno rješenje kojim će ovršenika uputiti da u roku od 15 dana od pravomoćnosti toga rješenja pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Prema odredbi čl. 21. st. 1. OZ-a u ovršnom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe parničnog postupka, ako tim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Kako odredbama OZ-a nisu regulirane pravne posljedice propuštanja roka za podnošenje tužbe iz čl. 52. st. 3. OZ-a, dolazi do primjene odredbe čl. 282. st. 1. ZPP-a, kojom je propisano da će se tužba odbaciti ako se utvrdi da je podnesena nepravodobno i posebnim propisima je određen rok za njezino podnošenje.

Naime za pokretanje parnice u povodu žalbe uređene odredbom čl. 52. OZ-a, kao i žalbe koju uređuje odredba čl. 55. OZ-a, predviđen je isti rok od petnaest dana.

Taj rok je prekluzivan, što znači da dovodi do gubitka prava na traženje parnične pravne zaštite.“

Treba reći i da je taj stav Vrhovnog suda prihvaćen kao ustavnopravno prihvatljiv u više odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske. Tako Ustavni sud u odluci U-III/186/20 navodi:

„S obzirom da članak 52. stavak 3. OZ-a jasno propisuje da će sud, u slučaju kada ovršenik uloži žalbu na rješenje o ovrsi a ovrhovoditelj se na žalbu ne očituje u propisanom roku, donijeti rješenje kojim će ovršenika uputiti da u roku od petnaest dana od pravomoćnosti toga rješenja pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, Ustavni sud ocjenjuje neosnovanim prigovor podnositelja da je drugostupajnski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, osobito uvažavajući i činjenicu da se podnositelj pri tome nije pozvao na drugačiju praksu sudova, dok, s druge strane, Ustavni sud primjećuje da je Vrhovni sud u presudi broj: Rev-386/17-2 od 3. svibnja 2017. jasno izrazio pravno shvaćanje da je rok iz članka 52. stavka 3. OZ-a prekluzivan, iz čega proizlazi da je osporeno rješenje u skladu s tako izraženim pravnim stajalištem.“

Osim navedenog, valja primijetiti da prekluzivna priroda roka za podnošenje tužbe proizlazi i iz odredaba Ovršnog zakona. Naime, člankom 60. Ovršnog zakona propisano je postupanje suda u slučaju tzv. izlučne tužbe koju treća osoba podnosi kada smatra da u vezi s predmetom ovrhe ima neko pravo koje sprječava ovrhu. I u tom slučaju treća se osoba zaključkom upućuje da protiv stranaka u roku od 15 dana pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom.

Međutim, člankom 60. stavkom 3. Ovršnog zakona izričito je propisano da podnositelj prigovora može parnicu pokrenuti i nakon protoka roka koji mu je sud odredio sve do dovršetka ovršnoga postupka, ali da je tada dužan snositi troškove prouzročene prekoračenjem toga roka.

S druge strane, ovršeniku nije dana takva mogućnost podnošenja tužbe nakon proteka roka određenog zaključkom suda. Stoga smatram da protekom zadnog roka ovršenik gubi pravo na podnošenje tužbe radi proglašenja ovrhe nedopuštenom.

4. Nadležnost suda

Člankom 63. Zakona o parničnom postupku propisano je da je za suđenje u sporovima koji nastaju u tijeku i u povodu ovršnog postupka isključivo mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi sud koji provodi ovršni postupak. Iz navedenog proizlazi da prilikom ispitivanja nadležnosti za spor radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, parnični sud prije svega treba provjeriti pred kojim se sudom vodi predmetni ovršni postupak. Pritom se napominje da se u slučaju isključive mjesne nadležnosti drugog suda, sud može po službenoj dužnosti proglasiti mjesno nenadležnim najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari, a da, ako to ne učini, dolazi do ustaljivanja njegove mjesne nadležnosti.⁹

Nadalje, treba primijetiti da članak 63. Zakona o parničnom postupku ne propisuje stvarnu nadležnost suda za sporove koji nastanu u povodu ovršnog postupka. Stoga u vezi s tim valja konzultirati opće odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na stvarnu nadležnost.¹⁰

Člankom 34.b točkom 1. Zakona o parničnom postupku propisano je da trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude u sporovima između pravnih osoba, u sporovima između pravnih osoba i obrtnika; u sporovima između obrtnika, uključujući i sporove između trgovaca pojedinaca, ako se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću,

osim ako nije riječ o sporovima u kojima prema ovom Zakonu uvijek sude općinski sudovi (članak 34. stavak 1.), odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekoga drugog suda.

Slijedom navedenog, za sporove između ovih osoba koji se vode radi nedopuštenosti ovrhe bit će nadležan trgovački sud na čijem se području nalazi sud koji provodi sporni ovršni postupak. Napomenimo da je takav stav zauzet u odlukama više županijskih sudova¹¹, ali i u rješenju Vrhovnog suda Gr1 589/17-2 od 20. lipnja 2018.

5. Vrijednost predmeta spora

Čest je slučaj u sudskoj praksi da tužitelji, kako bi izbjegli visoke sudske troškove, u tužbi radi nedopuštenosti ovrhe kao vrijednost predmeta spora označe iznos koji je višestruko manji od iznosa zbog čije se naplate vodi sporni ovršni postupak. U takvim situacijama tuženici ističu prigovor suviše nisko naznačene vrijednosti predmeta spora.

U sudskoj praksi u vezi s tim zauzamani su različiti stavovi. Tako, primjerice, Županijski sud u Rijeci u presudi Gž 1294/18-2 od 7. studenoga 2018. navodi:

„Pravilno je prvostupanjski sud, u situaciji kada je tužiteljica označila vrijednost predmeta spora sa iznosom od 10.000,00 kn, povodom prigovora drugotuženika primijenio odredbu čl. 40. st. 3. ZPP-a i odredio vrijednosti predmeta spora u visini 2/3 potraživanja drugotuženika iz ovršnog postupka posl. broj Ovr-762/10 jer tužiteljica tužbenim zahtjevom zahtijeva, između ostalog, proglašenje nedopuštenosti navedene ovrhe u 2/3 dijela.“

Nasuprot tome, Županijski sud u Varaždinu u rješenju Gž 1626/18-2 od 23. svibnja 2019. ističe:

⁹ Članak 20. stavak 2. Zakona o parničnom postupku

¹⁰ Članci 33. do 34.d Zakona o parničnom postupku

¹¹ Vidi, primjerice, rješenje Županijskog suda u Zadru Gž 246/21-2 od 5. ožujka 2021. i rješenje Županijskog suda u Bjelovaru Gž 1454/21-2 od 23. studenoga 2021.

„Kako se tužbeni zahtjev u ovoj parnici ne odnosi na novčanu svotu, pogrešno je stajalište tuženika da vrijednost predmeta spora mora odgovarati visini osporene tražbine koju tuženik ima prema tužitelju. Naime, tužba radi proglašenja ovrhe nedopuštenom ima karakteristike deklaratorne procesno pravne tužbe, pa je u konkretnom slučaju sukladno odredbi čl. 40. st. 2. ZPP-a, mjerodavna vrijednost predmeta spora koju je tužitelj naznačio u tužbi, dakle u iznosu od 10.000,00 kn.“

Od ovih dvaju stajališta sklonija sam se prikloniti onom prema kojem je vrijednost predmeta spora iznos zbog kojeg se provodi sporna ovrha, osim u situacijama kada predmet ovrhe ima očigledno manju vrijednost od potraživanja ovrhovoditelja. Naime, nije jasno zašto bi činjenica da se radi o deklaratornoj tužbi isključila iz primjene zakonske odredbe o suviše nisko označenoj vrijednosti predmeta spora. Pritom valja upozoriti na to da je, primjerice, tužba za utvrđenje prava vlasništva jednako tako deklaratornog karaktera, a da se u tom slučaju kao vrijednost predmeta spora uzima vrijednost sporne nekretnine.

Nadalje, smatram da u konkretnom primjeru ima prostora za analognu primjenu članka 39. Zakona o parničnom postupku, kojim je propisano da ako se tužbom zahtijeva samo davanje osiguranja za stanovito potraživanje ili ustanovljenje založnog prava, vrijednost predmeta spora određuje se prema iznosu potraživanja koje treba osigurati, ali ako predmet zaloga ima manju vrijednost od potraživanja koje treba osigurati, kao vrijednost predmeta spora uzet će se vrijednost predmeta zaloga.

Osim toga, treba primijetiti da tužba radi proglašenja ovrhe nedopuštenom izvire iz žalbe koja je podnesena protiv rješenja o ovrsi, a da se u ovršnom postupku kao vrijednost predmeta spora uzima novčani iznos u visini zahtjeva ovrhovoditelja.

Slijedom navedenog, smatram da bi u pravilu kao vrijednost predmeta spora trebalo uzeti iznos radi čije se naplate provodi sporna ovrha.

6. Ukidanje ili preinaka rješenja o ovrsi u ovršnom postupku

Sukladno članku 52. stavku 7. Ovršnog zakona, ako je žalba izjavljena i zbog kojeg od razloga iz članka 50. stavka 1. točaka 1. do 6. i točke 8. tog zakona, sud prvoga stupnja, ako smatra da žalba zbog njih nije osnovana, uputit će bez odgode presliku spisa sudu drugoga stupnja radi odlučivanja o žalbi u povodu tih razloga.

Iz navedenog proizlazi da je moguće da tijekom parnice koja se vodi radi proglašenja ovrhe nedopuštenom drugostupanjski ovršni sud usvoji žalbu i preinači ili ukine sporno rješenje o ovrsi. Postavlja se pitanje kako tada treba postupiti sud pred kojim se vodi parnični postupak radi proglašenja ovrhe nedopuštenom.

Smatram da nema mjesta odbacivanju tužbe zbog nedostatka pravnog interesa, sve dok ovršni sud ne ukine radnje koje su provedene u postupku, odnosno sve dok je na snazi zaključak o upućivanju u parnicu povodom žalbe. U pravilu će provedene radnje biti ukinute kada rješenje o ovrsi bude preinačeno i ovršni zahtjev odbijen ili kada rješenje o ovrsi bude ukinuto i prijedlog za ovrhu odbačen.¹²

Međutim, moguće je da žalbeni sud ukine rješenje o ovrsi i predmet vrati prvostupanjskom ovršnom sudu na ponovni postupak. Smatram da u toj situaciji nema mjesta odbacivanju tužbe, već da je potrebno postupak dovršiti meritornom odlukom. Takav stav je sadržan i u rješenju Županijskog suda u Šibeniku GŽ 506/20-2 od 16. lipnja 2020. u kojem se navodi:

„U pravu je tužiteljica kada žalbom pobija u tom dijelu (točka I. izreke) prvostupanjsko rješenje zbog žalbenog

¹² Članak 51. stavak 3. Ovršnog zakona

razloga bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP jer je isto doneseno uz pogrešnu primjenu odredbe čl. 187. st. 2. ZPP. Ovo iz razloga što nije od utjecaja na pravni interes tužiteljice za vođenjem ovog postupka to što je ukinuto rješenje o ovrsi u ovršnom postupku iz kojeg je upućena na pokretanje ovog postupka, sve dok egzistira rješenje o upućivanju u parnicu, odnosno dok ovršni sud nije odlučivao o provedenim radnjama (ukidanju tih radnji) ili eventualno obustavio ovrhu iz Ovršnim zakonom („Narodne novine“ broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17) propisanih razloga.“

7. Dovršetak ovrhe

Jedno od pitanja koje se u praksi pokazalo najviše spornim jest to od kakvog je utjecaja dovršetak ovrhe na parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Naime, neki sudovi smatraju da u toj situaciji tužbeni zahtjev treba odbiti¹³, drugi da treba odbaciti tužbu¹⁴, a treći pak da dovršetak ovrhe nije od utjecaja na ishod parnice¹⁵.

Sudovi koji smatraju da zbog dovršetka ovrhe tužbeni zahtjev treba odbiti to u pravilu obrazlažu navodom da ishod pokrenute parnice ne može imati utjecaja na sporni ovršni postupak. Pritom se često pozivaju na odluke Vrhovnog suda Rev x 987/13 od 11. ožujka 2015. i Rev x 982/16 od 16. listopada 2016. Tako u rješenju Rev x 982/16 Vrhovni sud navodi:

„Dakle, tužiteljica je prema uputi izvršnog suda (u smislu odredbe čl. 54. Zakona o izvršnom postupku „Narodne novine“, broj 53/91) pokrenula parnicu radi proglašenja da je upravo navedeno izvršenje nedopušteno. Riječ je o

deklaratornoj tužbi, tj. tužbi kojom se traži utvrđenje sadržaja postojećeg pravnog odnosa ili prava (čl. 187. ZPP-a), ovdje nedopustivost izvršenja na temelju određene izvršne isprave. U navedenim okolnostima, kada je kao u konkretnom slučaju, izvršenje u međuvremenu provedeno, ishod pokrenute parnice ne može imati utjecaja na izvršni postupak, pa parnica postaje suvišna, naravno, izvan okolnosti kada bi tužiteljica preinačila tužbeni zahtjev i zatražila naknadu štete obzirom na unovčenje njenog suvlasničkog dijela na predmetu ovrhe.“

Međutim, poslije je u odlukama Vrhovni sud napustio to stajalište. Primjerice u rješenju Rev 1604/18-2 od 8. siječnja 2019.:

„Revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava tužitelj obrazlaže pogrešnom primjenom odredbe čl. 56. st. 1. ZPP, smatrajući da je pogrešno zaključivanje nižestupajskih sudova prema kojem je već zbog činjenice da je ovrha provedena tužbeni zahtjev neosnovan.

Navedena tvrdnja ovrhovoditelja je osnovana.

Ni jednom odredbom Ovršnog zakona nije propisano da nakon provedbe ovrhe i samo zbog te činjenice tužbeni zahtjev za utvrđenje nedopuštenosti ovrhe postaje neosnovan, a niti da tužba postaje nedopuštena. Dapače, iz odredbe čl. 62. st. 1. toč. 4. OZ, prema kojoj nakon što je ovrha već provedena, ovršenik može u istom ovršnom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je ovrhom dobio, između ostaloga ako je ovrha koja je provedena na određenom predmetu ovrhe proglašena nedopuštenom, jasno proizlazi da se parnica radi utvrđenja nedopuštenosti ovrhe može voditi i nakon provedbe ovrhe.

Odredba čl. 56. st. 1. OZ razrada je navedene odredbe o protuovrsi, koja omogućuje tužitelju da u postojećem parničnom postupku već zahtijeva vraćanje onog što je ovršenik ovrhom dobio, time da se o nedopuštenosti ovrhe

¹³ Vidi, primjerice, presude Županijskog suda u Varaždinu Gž 57/19-2 od 10. rujna 2019. i Gž 806/19-2 od 16. srpnja 2020.

¹⁴ Tako Županijski sud u Dubrovniku u rješenju Gž 579/21-2 od 28. srpnja 2021.

¹⁵ Tako Županijski sud u Varaždinu, Stalna služba u Koprivnici u rješenju Gž 372/21-3 od 4. studenoga 2021.

u parnici dalje odlučuje kao o prethodnom pitanju.

Osnovan je stoga revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.“

Jednako tako, u rješenju Rev 1012/20-2 od 22. prosinca 2020.:

„Kako je u konkretnom slučaju tužitelj prije navedenim rješenjem ovršnog suda upućen na pokretanje ove parnice (radi proglašenja predmetne ovrhe nedopuštenom) i to na temelju odredbe čl. 52. st. 3. OZ, to je tužitelj u konkretnom slučaju oslobođen obveze dokazivanja konkretnog pravnog interesa na pokretanje ove parnice. S obzirom da nižestupanjski sudovi svoju odluku temelje i na odredbi čl. 56. st. 1. OZ ovdje je za ukazati na sljedeće. Nijednom odredbom OZ nije propisano da nakon provedbe ovrhe i samo zbog te činjenice tužbeni zahtjev za proglašenja nedopuštenosti ovrhe postaje neosnovan, a niti da je tužba postala nedopuštena. Dapače, iz odredbe čl. 62. st. 1. toč. 4. OZ, prema kojoj nakon što je ovrha već provedena, ovršenik može u istom ovršnom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je ovrhom dobio, između ostalog ako je ovrha koja je provedena na određenom predmetu ovrha proglašena nedopuštenom, jasno proizlazi da se parnica radi utvrđenja nedopuštenosti ovrhe može voditi i nakon provedbe ovrhe. Odredba čl. 56. st. 1. OZ razrađa je navedene odredbe o protuovrsi koja tek omogućuje tužitelju da u postojećem parničnom postupku (radi proglašenja ovrhe nedopuštenom) zahtijeva vraćanje onog što je ovrhovoditelj provedbom ovrhe dobio.

Dakle, odgovor na pravno pitanje naznačeno u reviziji je sljedeći:

“Tužitelj koji je pravomoćnim rješenjem suda donesenog u ovršnom postupku upućen na pokretanje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom može, postupajući sukladno tom rješenju podnijeti tužbu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, a sud može po toj tužbi provesti parnični postupak, pa iako je prije podnošenja tužbe ovrha dovršena.”

Dakle u postupku pred nižestupanjskim sudovima povrijeđena je odredba čl. 187. st. 2. ZPP, a što je bilo od utjecaja na pravilnost i zakonitost nižestupanjskih rješenja, čime su

dakle nižestupanjski sudovi počinili bitnu povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi čl. 187. st. 2. ZPP.“

No, takav stav Vrhovnog suda nije još u potpunosti prihvaćen u praksi viših sudova. Tako Visoki trgovački sud u presudi i rješenju PŽ-4194/21-3 od 14. veljače 2022. navodi:

„16. Međutim, tužitelj nije tužbu preinačio na način da je zatražio povrat isplaćenog iznosa, već na način da je ujedno ostao i kod zahtjeva za utvrđenje nedopuštenosti ovrhe. Ovaj sud ukazuje kako je svrha tužbenog zahtjeva kojim se traži utvrđenje nedopuštenosti ovrhe ta da se spriječi provedba ovrhe. U situaciji kada je navedena ovrha već provedena (te doneseno i rješenje o dovršetku ovrhe), za ovakvo utvrđenje tužitelj kao ovršenik više nema pravnog interesa, već se njegov interes ogleda isključivo u zahtjevu za povrat onoga što je ovrhovoditelj stekao ovrhom, te u zahtjevu za naknadu štete, sve sukladno čl. 56. OZ-a.

17. Slijedom navedenog, žalitelj pravilno ukazuje kako je dio tužbenog zahtjeva, kojim tužitelj traži utvrđenje nedopuštenosti ovrhe, prvostupanjski sud trebao odbaciti kao nedopušten, zbog nedostatka pravnog interesa.“

Kako bi se izbjegla ovakva odstupanja u sudskoj praksi, smatram da bi bilo svrsishodno da Vrhovni sud na sjednici Građanskog odjela donese pravno shvaćanje u vezi s tim problemom.

8. Žalbeni razlozi o kojima je parnični sud ovlašten odlučivati

Nesporno je u sudskoj praksi da se tužba radi proglašenja ovrhe nedopuštenom može temeljiti samo na činjenicama koje je ovršenik iznosio u žalbi protiv rješenja o ovrsi, kao što je nesporno i da sud u parnici radi proglašenja ovrhe nedopuštenom raspravlja i odlučuje samo o žalbenim razlozima zbog kojih je ovršenik upućen na parnicu.¹⁶

¹⁶ Vidi odluke Županijskog suda u Zagrebu GŽ 2527/15-2 od 29. svibnja 2018., Županijskog suda u Splitu GŽ 371/19-2 od 12. rujna 2019. i Županijskog suda u Varaždinu GŽ 1641/20-2 od 20. siječnja 2021.

Navedeno proizlazi iz članka 55. stavka 3. Ovršnog zakona kojim je propisano da tužbu kojom pokreće parnicu na koju je upućen ovršenik može utemeljiti samo na razlozima koje je istaknuo u žalbi u povodu koje je upućen na parnicu, a koji se članak primjenjuje na temelju članka 52. stavka 5. Ovršnog zakona.¹⁷

S druge strane, spornom se pokazala mogućnost da se u parnici radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, kao o prethodnom pitanju, odlučuje o ništetnosti ovršne isprave. Naime, u starijoj sudskoj praksi zauzet je stav prema kojem je ovršenik ovlašten dokazati svoje tvrdnje u svezi s ništavosti sporne isprave u posebnoj parnici, ali ne i u parnici na koju je upućen radi utvrđenja da ovrha nije dopuštena.¹⁸

Međutim, Vrhovni sud u rješenju Rev 3357/18-4 od 26. listopada 2021. odstupio je od takve prakse:

„19. Osnovan je i revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava. Pravilno tužitelji u reviziji navode da je drugostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo jer je zanemario odredbu čl. 327. st. 1. ZOO-a prema kojoj na ništetnost sud pazi po službenoj dužnosti i na nju se može pozivati svaka zainteresirana osoba.

20. Članak 327. st. 1. ZOO-a ne daje ovlaštenje sudu da suprotno odredbi čl. 2. st. 1. ZPP-a odlučuje o onome što nije postavljeno u granicama zahtjeva koje su stranke u postupku istaknule, ali to ne znači da nižestupanjski sudovi nisu ovlašteni u smislu odredbe čl. 327. st. 1. ZOO-a po prigovoru ugovorne strane kao zainteresirane osobe ili po službenoj dužnosti, a u okviru činjeničnih navoda tužbe, procijeniti valjanost spornog pravnog posla. Pritom se valjanost spornog pravnog posla razmatra kao prethodno pitanje o čijem

rješenju ovisi odluka suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

21. Odbijajući tužbeni zahtjev uz zaključak da se tužitelji ne mogu pozivati na žalbene razloge iz čl. 50. st. 1. toč. 7., 9. i 10. zbog kojih su upućeni u parnicu i zaključujući da se valjanost predmetnih ugovora o kreditu može ocjenjivati samo u posebnoj parnici radi utvrđenja ništetnosti, a ne i u parnici radi utvrđenja da je ovrha nedopuštena, nižestupanjski su sudovi pogrešno primijenili odredbu čl. 327. st. 1. ZOO-a.

22. Zbog pogrešnog pravnog pristupa u primjeni materijalnog prava odlučne okolnosti za odlučivanje o zahtjevu za proglašenje ovrhe nedopuštenom ostale su nepotpuno utvrđene (čl. 395. st. 2. ZPP-a).“

Slijedom navedenog, smatram da se u parnicama radi proglašenja ovrhe nedopuštenom može odlučivati o ništetnosti ovršne isprave. Pritom treba imati na umu da se na ništetnost pazi po službenoj dužnosti, što je naročito važno kod učestalih ugovora s valutnom klauzulom u švicarskim francima.

9. Zaključak

U ovom su radu prikazana sporna procesnopravna pitanja u vezi s parnicama radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Kao što je iz rada vidljivo, takvih dilema ima mnogo, zbog čega je važno da se o njima ujednači sudska praksa. Upozorila sam na neke od mogućih metoda tog ujednačavanja, a smatram da bi u sljedećim izmjenama Ovršnog zakona trebalo pobliže regulirati neka od navedenih spornih pitanja. To se posebno odnosi na utjecaj dovršetka ovrhe na parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom te na mogućnost odlučivanja o ništetnosti ovršne isprave, a sve kako bi se ojačala pravna sigurnost i učinkovitost pravne zaštite u ovršnom postupku.

Pravni izvori:

- Zakon o parničnom postupku, „Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19 i 80/22
- Ovršni zakon, „Narodne novine“, broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20

¹⁷ Ova zakonska odredba upućuje na odgovarajuću primjenu pravila o parnici na koju se ovršenik upućuje u povodu žalbe nakon proteka roka.

¹⁸ Tako, primjerice, Županijski sud u Varaždinu u rješenju GŽ 4356/14-2 od 1. prosinca 2016., Županijski sud u Varaždinu, Stalna služba u Koprivnici u rješenju GŽ 884/17-2 od 16. listopada 2018. i Županijski sud u Rijeci u presudi GŽ 357/19-4 od 8. rujna 2021.

Izbor iz aktualne sudske prakse

.....
 Pripremila:
Višnja Drenški
Lasan,
 odvjetnica u
 Zagrebu

1) VISOKI KAZNENI SUD REPUBLIKE HRVATSKE rješenjem broj: I Kž-eun-20/2022-6 od 8. studenoga 2022. godine, odlučujući o žalbi državnog odvjetnika podnesenoj protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu broj: Kv-eun-18/2022 od 20. srpnja 2022. godine, odbio je žalbu državnog odvjetnika kao neosnovanu.

Prvostupanjskim pobijanim rješenjem Županijskog suda u Zagrebu, broj: Kv-eun-18/2022 od 20. srpnja 2022. pod točkom 1. izreke, na temelju čl. 33. st. 1. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (NN br.: 91/10, 81/13, 124/13, 26/15, 102/17, 68/18, 70/19, 141/20. – dalje: ZPSKS-EU), prekinut je postupak izvršenja europskoga uhidbenog naloga koji je izdala Okružna uprava za borbu protiv mafije na Sudu u Trstu, Republika Italija, broj predmeta: NN. 2012/DDA/21 R.G.N.R.- 2478/21 R.G.G.I.P. od 5. ožujka 2022. godine, u svrhu kaznenog progona protiv tražene osobe M. M., zbog kaznenog djela iz čl. 110. Kaznenog zakona Republike Italije, čl. 73. I. st. Predsjedničkog dekreta Republike Italije broj 309/90. Pod točkom II. izreke pobijanog rješenja određeno je kako će se postupak izvršenja gore navedenoga europskog uhidbenog naloga nastaviti kada se pravomoćno okonča kazneni postupak koji se protiv tražene osobe vodi pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu, pod brojem: K-1727/2017., zbog kaznenog djela ovje-

ravanja neistinitog sadržaja iz čl. 281. st. 1. Kaznenog zakona (NN br.: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21 – dalje u tekstu: KZ/11.) i kada tražena osoba izdrži kaznu zatvora koja će joj eventualno biti izrečena. Slijedom toga, pod točkom III. izreke, na temelju čl. 26. u svezi s čl. 33. st. 1. ZPSKS-ETU protiv tražene osobe ukinut je istražni zatvor te je osoba odmah puštena na slobodu. Naposljetku, pod točkom IV. izreke odbijen je zahtjev Suda u Trstu, Ured suca za preliminarne istrage, Republika Italija, od 11. lipnja 2022. godine, za privremenu predaju tražene osobe, osobe M. M.

Protiv tog rješenja žalbu je podnio državni odvjetnik zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja iz čl. 470. st. 2. u vezi s čl. 495. Zakona o kaznenom postupku, smatrajući da je sud izveo pogrešan zaključak prekinuvši postupak predaje tražene osobe i ukinuvši traženoj osobi istražni zatvor, a da se prethodno nije upustio u meritorno odlučivanje postoje li uvjeti za privremenu predaju, niti je o njoj donio meritornu odluku. Državno odvjetništvo stoga je predložilo da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske citirano rješenje ukine te predmet vrati na ponovno odlučivanje, te da ponovno odredi istražni zatvor radi privremene predaje tražene osobe sukladno čl. 26. st. 1. i 2. u vezi s čl. 33. st. 1. ZPSKS-EU.

Odredbom čl. 33. st. 1. ZPSKS-EU propisano je da kada se protiv tražene osobe vodi postupak u RH zbog drugog kaznenog djela ili se tražena osoba nalazi

na izdržavanju kazne zatvora, postupak izvršenja europskoga uhidbenog naloga prekida se rješenjem. Postupak će se nastaviti kada se postupak zbog drugog kaznenog djela pravomoćno okonča i osoba izdrži kaznu zatvora koja će joj eventualno biti izrečena, kada istekne kazna zatvora koju je izdržavala, odnosno kada joj se odobri uvjetni otpust. Isto tako, propisano je da će sud pri donošenju odluke o privremenoj predaji voditi brigu o tome da privremena predaja neće ometati vođenje kaznenog postupka pred domaćim sudom te će se u rješenju kojim se odobrava privremena predaja naznačiti datum do kojeg tražena osoba mora biti vraćena u Republiku Hrvatsku.

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske ocijenio je kako je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da su u konkretnom slučaju ispunjene pretpostavke za prekid postupka izvršenja predmetnoga europskog uhidbenog naloga sukladno čl. 33. st. 1. ZPSKS-EU jer se protiv tražene osobe u Republici Hrvatskoj vode dva kaznena postupka i to pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu, broj: K-1727/2017. zbog kaznenog djela ovjervavanja neistinitog sadržaja iz čl. 281. st. 1. KZ/11., te pred Općinskim državnim odvjetništvom u Novom Zagrebu, broj: Kir-DO-179/2022, zbog kaznenog djela krađe iz čl. 228. st. 1. i 2. KZ/11., koji u konkretnom slučaju kao domaći postupci imaju prioritet. Također, valja istaknuti kako se u oba kaznena postupka radi o kaznenim djelima iz općinske nadležnosti sa zapriječenom kaznom zatvora maksimalno 5 godina, pa se može očekivati da će ti postupci biti pravomoćno okončani u nekom kraćem roku, dok je s druge strane za djelo za koje se traži privremena predaja zapriječena kazna zatvora više od 20 godina i da se radi o složenom kaznenom postupku koji je rezultat opsežnoga međunarodnog kriminalističkog istraživanja koje je usmjereno prema više zločinačkih udruženja na području Kolumbije i Europske Unije pa se može očekivati da će

provođenje dokaznog postupka u tom predmetu biti dugotrajno, a njegova dinamika nepredvidiva.

Zaključno, budući da je postupak izvršenja europskoga uhidbenog naloga pravilno prekinut rješenjem, protiv tražene osobe, u smislu čl. 26. ZPSKS-EU, posljedično je i valjalo ukinuti istražni zatvor pa nisu osnovani daljnji žalbeni navodi kako je istražni zatvor traženoj osobi pogrešno ukinut.

Slijedom svega navedenog, s obzirom na to da ispitivanjem pobijanog rješenja nisu nađene povrede na koje ovaj sud, sukladno odredbi čl. 494. st. 4. ZKP/08., pazi po službenoj dužnosti, na temelju čl. 494. st. 3. t. 2. ZKP/08 odbijena je žalba državnog odvjetništva kao neosnovana.

2.) EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA u presudi Mamaladze v. Georgia (zahtjev br.: 9487/19) od 3. studenog 2022. godine utvrdio je povredu pretpostavke nevinošti zbog izjava visokih državnih dužnosnika kojima je podnositelj zahtjeva označen kao krivac prije suđenja i nedostatnog obrazloženja odluke o isključenju javnosti.

Podnositelj zahtjeva jest protojerej i ravnatelj medicinske klinike koju je osnovala Gruzijaska pravoslavna Crkva. Početkom 2017. novinar I. M. obavijestio je tužiteljstvo da ga je podnositelj zahtjeva kontaktirao i tražio njegovu pomoć u nabavi cijanida, zbog čega je posumnjao da je podnositelj zahtjeva planirao ubojstvo nekoga unutar Gruzijске pravoslavne Crkve.

Sud u Tbilisiju proglasio ga je krivim i osudio na devet godina zatvora. Zaključak o njegovoj krivnji temeljio se na otrovu pronađenom u njegovu koferu, iskazu I. M., iskazima više od 80 svjedoka, audiosnimkama i videosnimkama te podatcima s njegova računala i telefona, u kojima su pronađena pretraživanja o cijanidu i njegovu utjecaju na ljudsko tijelo.

Od najranije faze postupka nametnuta je obveza tajnosti podnositelju zahtjeva, žrtvi i svjedocima.

U svojim podnescima podnositelj zahtjeva usprotivio se obvezi neotkrivanja podataka i zatražio da suđenje barem djelomično bude otvoreno za javnost, ali bez uspjeha. Neposredno nakon uhićenja podnositelja zahtjeva, izjave sudu dali su predsjednik vlade, potpredsjednik vlade i ministar pravosuđa, kao i predstavnik tužiteljstva. Tužiteljstvo je poslije objavilo neke tajne snimke i tekstualne poruke između I. M. i podnositelja zahtjeva, dok je I. M. dao 38-minutni intervju u kojem je detaljno opisao njihove susrete i svoje sumnje.

Porivajući se na čl. 6. st. 1. (pravo na pošteno suđenje) i st. 2. (pretpostavka nevinosti) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, podnositelj zahtjeva prigovarao je pred Europskim sudom za ljudska prava (dalje: ESLJP) da je njegovo suđenje nepošteno glede ključnih dokaza korištenih protiv njega, da odluka da se javnosti uskrati pristup suđenju nije bila potrebna i da su izjave javnih dužnosnika i širenje materijala iz spisa pridonijeli njegovu portretiranju kao krivca. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da su radnje i izjave domaćih vlasti prekršile njegovo pravo da se smatra nevinim dok mu se ne dokaže krivnja. Konkretno, u okolnostima u kojima mu je bila nametnuta obveza tajnosti i kazneni postupak bio zatvoren za javnost unatoč njegovim zahtjevima da se otvori, razni javni dužnosnici i tužitelji bili su slobodni davati različite izjave u vezi s razvojem događaja u kaznenom predmetu te su u medije pušteni odabrani dokumenti iz kaznenog spisa, uključujući tajne snimke koje ga upućuju na zločin za koji je optužen. Slično tome, glavni svjedok tužiteljstva slobodno je davao intervju koji su ga inkriminirali, dok se sam podnositelj zahtjeva morao pridržavati obveze tajnosti. Te su okolnosti, prema podnositeljevu mišljenju, pridonijele tome da bude prikazan kao kriv.

Vlada je izjavila da nije došlo do povrede prava podnositelja zahtjeva da se smatra nevinim zbog izjava koje su dali javni dužnosnici nakon njegova uhićenja, širenja u medijima određenog materijala iz spisa i/ili rada obveza neotkrivanja. Konkretno, izjave su samo općenito opisivale navodni zločin s ciljem informiranja javnosti o napretku u vezi s podnositeljevim slučajem. Nisu optužili podnositelja zahtjeva da je počinio bilo kakav zločin. Što se tiče širenja određenih materijala od strane tijela kaznenog progona, vlada je primijetila da je to služilo u svrhu informiranja javnosti s obzirom na činjenicu da je slučaj podnositelja zahtjeva izazvao povećan interes javnosti. Nasuprot tome, podnositelj zahtjeva također je 13. veljače 2017. podijelio pismo u kojem govori o korupciji u Crkvi. Time je podnositelj zahtjeva i sam pridonio privlačenju pozornosti javnosti na svoj slučaj.

Europski sud za ljudska prava utvrdio je da prvostupanjski sud nije odgovarajuće odgovorio na zahtjeve podnositelja zahtjeva u vezi s mogućnošću djelomičnog zatvaranja suđenja za javnost. S obzirom na velik javni interes, taj njegov zahtjev zahtijevao je izričit i dostatan obrazložen odgovor, a taj nedostatak nije otklonjen ni pred višim sudovima.

Glede povrede pretpostavke nevinosti, ESLJP je u obrazloženju presude ponovio da je pretpostavka nevinosti sadržana u stavku 2. članka 6. jedan od elemenata poštenog suđenja koje sadrži stavak 1. istog članka. Pretpostavka nevinosti bit će povrijeđena ako sudska odluka ili izjava javnosti službene osobe koja se odnosi na osobu optuženu za kazneno djelo izražava mišljenje da je kriva prije nego što joj je prema zakonu krivnja dokazana. Dovoljno je, čak i u nedostatku bilo kakvog formalnog nalaza, da postoji neko obrazloženje koje sugerira da sud ili službena osoba optuženog smatraju krivim. Prerano izražavanje takvog mišljenja od strane samog suda neizbježno će biti u suprotnosti s navedenom pretpostavkom.

Sloboda izražavanja, zajamčena čl. 10. Konvencije, uključuje slobodu primanja i davanja informacija. Članak 6. st. 2. stoga ne može spriječiti vlasti da obavještavaju javnost o kaznenim istragama koje su u tijeku, ali zahtijeva da to čine uz svu diskreciju i opreznost koja je potrebna kako bi se poštivala pretpostavka nevinosti. Europski sud za ljudska prava utvrdio je da je izjava potpredsjednika vlade bila eksplicitnija. Osim toga, tijela kaznenog progona izjavila su da su „dokazi koje su prikupili“ otkrili da je podnositelj zahtjeva „pripremao ubojstvo jedne od osoba i da je, upravo u tu svrhu, kupio otrovnu tvar“. Sud bi bio spreman prihvatiti da je dotična izjava obavijestila javnost da su tijela kaznenog progona u svom posjedu imala dovoljno materijala za podizanje optužnice protiv podnositelja zahtjeva. Međutim, vlasti su također tvrdile da bi, kad bi ta tvar bila korištena, zločinačka namjera optuženog bila provedena i smrtonosni rezultat bio bi neizbježan, idući donekle dalje od puke svrhe obavještavanja javnosti o optužbi protiv podnositelja zahtjeva.

Europski sud za ljudska prava stoga je zaključio da je javnost bila potaknuta vjerovati da je podnositelj zahtjeva kriv prije nego što je prvostupanjski sud donio svoju presudu.

1.) ZAKLJUČAK VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE od 13. rujna 2022. godine

Vrhovni sud Republike Hrvatske na sjednici Kaznenog odjela održanoj 13. rujna 2022. donio je zaključak o obvezi dvojnog iskazivanja vrijednosti u kuni i euru i fiksnom tečaju konverzije.

„Obveza dvojnog iskazivanja novčanih iskaza vrijednosti u kuni i euru i fiksnog tečaja konverzije odnosi se na odluke kojima se određuje odnosno izriče novčana obveza, i to, primjerice: novčana kazna (samo umnožak), posebna obveza iz čl. 62. st. 1. točke. 2. Kaznenog zakona (NN br.: 125/11, 144/12, 56/15,

61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21.; dalje KZ/11.); uplata određene svote novaca...), imovinskopravni zahtjev koji se odnosi na novčanu obvezu, oduzimanje imovinske koristi (NN br.: 152/08, 76/09, 80/11, 121/11 – pročišćeni tekst, 91/12 – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22; dalje: ZKP/08) i to samo u dijelu u kojem se nalaže isplata novčane protuvrijednosti – plaćanje troškova kaznenog postupka. Ta obveza ne odnosi se na: naznaku novčanih iznosa u činjeničnom opisu radnje kaznenog djela, utvrđenje novčane protuvrijednosti kod oduzimanja imovinske koristi, druge iskaze novčanih vrijednosti koji ne predstavljaju obvezu ili pravo. U izreci odluke će se, uz prvi iznos u kunama, koji trebati iskazati i u eurima, navesti i iznos u eurima izračunat prema pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, a u obrazloženju odluke ili bilješci u podnožju navest će se: ‘fiksni tečaj konverzije: 1 euro = 7,53450 kuna’; ako je stavljena bilješka, u nastavku teksta će se kod svakog sljedećeg dvojnog iskazivanja eksponentom (1) uputiti na nju. Iznos kuna preračunava se u eure dijeljenjem sa 7,53450 te zaokruživanjem na dvije decimale, od kojih je druga decimala uvijek nula na način da, ako je druga decimala manja od pet, prva decimala ostaje nepromijenjena, a ako je druga decimala jednaka ili veća od pet, prva decimala povećava se za jedan.“

Zakon koji regulira uvođenje eura kao službene valute od 1. siječnja 2023., odnosno Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (NN br.: 57/22 i 88/22 – dalje u tekstu: Zakon), koji je na snazi od 15. srpnja 2022. godine, propisuje temeljna načela kojih se treba pridržavati i u sudskim odlukama koje će se donositi nakon uvođenja eura kao službene valute, ali i prije 5. rujna 2022. godine, kada je stupila na snagu obveza dvojnog iskazivanja iznosa i prikaza fiksnog tečaja konverzije. Temeljna

načela uvođenja eura jesu načelo zaštite potrošača, načelo zabrane neopravdanog povećanja cijena, načelo neprekidnosti pravnih instrumenata, načelo učinkovitosti i ekonomičnosti te načelo transparentnosti i informiranosti.

Tako načelo zaštite potrošača iz čl. 7. st. 2. Zakona glasi da potrošač, a time i svaka strana u postupku ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju nego što bi bio da euro nije uveden. Stoga se i u sudskim odlukama za potrebe preračunavanja treba koristiti jedinstveni tečaj od 7,53450 kuna za jedan euro.

Jednako tako, načelo neprekidnosti pravnih instrumenata iz čl. 9. Zakona propisuje da postupak uvođenja eura ne utječe na valjanost postojećih pravnih instrumenata u kojima se navodi kuna, u skladu s čl. 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1103/97 od 17. lipnja 1997. godine.

Prilikom dvojnog iskazivanja iznosa u sudskim odlukama, u bilješku je na svim stranicama gdje se pojavljuju potrebno napisati dvojno iskazane iznose. Kad se u izreci odluke, na istoj stranici, nalazi više iznosa koji su dvojno iskazani, dovoljno je napraviti jednu bilješku, a kod ostalih iznosa staviti samo eksponent s istim brojem.

Obveza dvojnog iskazivanja novčanih vrijednosti postoji i u drugostupanjskom postupku, odnosno u odlu-

kama koje se po žalbama preinačavaju. Tako ako je prvostupanjskom presudom ili rješenjem na koje je uložena žalba okrivljenik osuđen na novčanu kaznu u kunama, dosuđen je imovinskopравни zahtjev, oduzeta je imovinska korist ili je naloženo plaćanje troškova kaznenog postupka u kunama, ako se presuda ili rješenje u tom dijelu preinačava, obveza je drugostupanjskog suda u izreci presude ili rješenja također preinačeni dio iskazati dvojno, po istim pravilima koja vrijede za prvostupanjski postupak.

Novčane iznose koji se spominju u činjeničnom opisu radnje kaznenog djela, u privatnim tužbama i optužnicama nije potrebno dvojno iskazivati, kao ni utvrđene novčane protuvrijednosti pri oduzimanju imovinske koristi ili nekih drugih novčanih vrijednosti ako te novčane vrijednosti ne predstavljaju obvezu ili pravo. Dvojno iskazivanje novčanih vrijednosti ne dovodi do promjene u radu e-Spisa, u kojem se vode sudski predmeti, te svi iznosi u sustavu ostaju i dalje izraženi u kunama, dok će se s 1. siječnja 2023. iznosi automatski prebaciti u eure te će od tada svi iznosi biti u eurima. Dakle, obveza dvojnog iskazivanja u određenom razdoblju postoji i za tijela javne vlasti, dio koje su i sudovi, odnosno i za korisnike državnog proračuna na jednak način kao i za izvanproračunske korisnike.

.....
 Pripremila:
Sanja Mišević,
 odvjetnica u
 Osijeku

1) USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE odlukom broj: U-III-596/2015 od 19. prosinca 2017. odbio je ustavnu tužbu podnesenu povodom presude Županijskog suda u P. broj: Gž-800/14-3 od 14. travnja 2014., kojom je odbijena žalba podnositelja ustavne tužbe te je potvrđena žalbama pobijana točka IV. izreke presude Općinskog suda

u P. broj: P-184/13 od 15. siječnja 2014. u pobijanom dijelu, kao i dopunska presuda istog suda, iste oznake, od 28. siječnja 2014.

Prvostupanjskom presudom odlučeno je, između ostalog, da će podnositelj za uzdržavanje djeteta doprinositi iznos od 7.000,00 kuna mjesečno. Dopunskom presudom odbijen je tužbeni za-

htjev predlagateljice T. K. za iznos koji prelazi 7.000,00 kuna, budući da je na ime uzdržavanja maloljetnog zajedničkog djeteta tražila iznos od 10.000,00 kuna mjesečno, a prvostupanjski je sud presudom od 15. siječnja 2014. propustio odlučiti o tom dijelu tužbenog zahtjeva.

Podnositelj ustavne tužbe obratio se Ustavnom sudu jer mu je bio je sporan način na koji je utvrđen mjesečni iznos od 7.000,00 kuna za uzdržavanje njegova maloljetnog djeteta, kojim ga je sud obvezao u postupku razvoda braka.

Tijekom postupka podnositelj je, protiveći se zahtjevima predlagateljice, iznosio podatke o svojim natprosječno visokim primanjima, ali i o svojim brojnim obvezama po osnovi kredita, među ostalim i za stan kupljen nakon prestanka bračne zajednice, u kojem živi i nastavit će, prema dogovoru, živjeti predlagateljica s djetetom (što podnositelj posebno naglašava u ustavnoj tužbi, uz okolnost da je i sama predlagateljica natprosječno situirana). Isticao je i stajalište da je za uzdržavanje djeteta, tada u dobi od tri i pol godine, dostatan iznos od 5.000,00 kuna mjesečno, a on je, s obzirom na spomenute okolnosti, spreman doprinosti 3.500,00 kuna mjesečno.

Što se tiče potreba djeteta, sud je utvrdio da ono polazi dječji vrtić za koji se plaća 600,00 kuna mjesečno, da živi s majkom u stanu veličine 80 m² u vlasništvu podnositelja, da je zdravo i nema po toj osnovi posebnih potreba i da su djetetove potrebe u pogledu hrane, higijenskih potrepština, odjeće i obuće uobičajene za dijete te dobi, te da je za uzdržavanje djeteta stranaka potreban ukupan mjesečni iznos od oko 4.000,00 kuna. Naveo je da se ta ocjena temelji na primjeni čl. 231. i 232. Obiteljskog zakona („Narodne novine“ broj 116/03., 17/04., 136/04., 107/07. i 61/11.; u daljnjem tekstu: ObZ/03). U obrazloženju je navedeno:

„S obzirom na ukupan iznos sredstava potrebnih za uzdržavanje maloljetnog djeteta, 4.000,00 kuna mjesečno,

te da su prema čl. 233. ObZ-a čuvanje, njega i skrb koju za maloljetno dijete ulaže roditelj s kojim dijete živi izjednačeni s novčanim iznosom koji daje za uzdržavanje roditelj s kojim dijete ne živi, sud smatra da tuženik treba doprinosti za uzdržavanje maloljetnog djeteta iznos od 7.000,00 kuna. (...) već na temelju provedenih dokaza dostatno (je) utvrđeno da su imovinsko stanje tuženika i njegova primanja dostatna da se potrebe djeteta mogu utvrditi i u povećanom iznosu jer je povećana i mogućnost tuženika. Sukladno čl. 232. st. 4. ObZ-a minimalni novčani iznos koji je dužan plaćati roditelj koji ne živi s djetetom, u ovom slučaju tuženik za maloljetnog sina, iznosi 931,26 kuna. Međutim, standard života djeteta prati standard roditelja – tuženika, slijedom toga je obveza tuženika određena u iznosu od 7.000,00 kuna.”

Presuda Općinskog suda u P. potvrđena je presudom Županijskog suda u P., pri čemu se navodi:

„Odlučujući o visini uzdržavanja djeteta (...) valja krenuti od objektivnih mogućnosti njegovih roditelja. Iz u predmetu predočenih podataka proizlazi da su i majka i otac mladi, radno sposobni i materijalno situirani ljudi. Kao takvi, za pretpostaviti je, imaju određeni standard života što su, isto tako za pretpostaviti, prenijeli na njihovo zajedničko dijete. Drugačije sudu nije predočeno. (...)

Valja pojasniti, obzirom da je prihvaćeno kako otac ima povećane mogućnosti uzdržavanja, da je odlukom dosuđen veći iznos uzdržavanja od uobičajenog za dijete te životne dobi. Sve to jer se žalbenim navodima inzistira da su potrebe djeteta manje, međutim navedeni iznos, ma koliko velik bio, nije nepotrošiv i na dijete životne dobi koje je Y. Ta činjenica ni predlagatelju ne može biti nepoznata... Prema tome, ako roditelj ima povećane mogućnosti, a predlagatelj zasigurno ima, onda i dijete može imati veću kvalitetu života od one minimalne ili opće prihvaćene (...).“

Odlučujući o ustavnoj tužbi, Ustavni sud primijetio je da čl. 232. st. 3. ObZ-a/03 mogućnost određivanja uzdržavanja djeteta u povećanom iznosu vezuje uz dva kriterija – uz „povećane mogućnosti roditelja“ i uz „povećane potrebe djeteta“, između kojih se u zakonskom tekstu nalazi riječ „odnosno“. U obrazloženju se navodi kako je tumačenje spomenutog normativnog izričaja u sudskoj praksi ustaljeno i dosljedno, a u skladu s njime donesene su i odluke u konkretnom slučaju. Tumači se da su povećane mogućnosti roditelja same za sebe dostatne da uzdržavanje djeteta bude određeno u povećanom iznosu, jer je takav roditelj sposoban i dužan svome djetetu osigurati standard podudaran sa svojim vlastitim standardom, neovisno o tome jesu li objektivne djetetove potrebe povećane te neovisno o tome što te potrebe, bile one uobičajene ili povećane, moguće ni ne dosežu iznos određen za uzdržavanje prema kriteriju povećanih mogućnosti roditelja.

Izdvojena mišljenja koja su dala dva suca

Sudac Mlinarić navodi „obvezu sudova da utvrde i obrazlože zbog čega kod roditelja s povećanim mogućnostima postoje povećane potrebe djeteta, u čemu se sastoje odnosno koji je sasvim određeni sadržaj tih potreba“, nasuprot praksi po kojoj odmah čim roditelj ima povećane mogućnosti rasti i potrebe djeteta, pa još kaže sljedeće: „(...) samo pri činjenici da su podnositeljeve mogućnosti za uzdržavanje povećane, ostavlja dojam da je sud pobijanom odlukom podržao lukrativne interese bivše supruge podnositelja... Teško mi je prihvatiti tvrdnju da je za dijete u dobi od 3,5 godina starosti, čak i kod tvrdnje o povećanim potrebama zbog povećanih mogućnosti, potrebno izdvojiti mjesečno 14.000,00 kn, jer iz činjeničnog stanja i obrazloženja sudskih presuda nije razvidno koji bi, osim majčinih lukrativnih, racionalni

razlozi opravdali, pa čak i pri tvrdnji da su se sudovi rukovodili u najboljem interesu djeteta i da standard djece uvijek prati standard roditelja... to bi značilo da zbog činjenice što jedan roditelj ima povećanih mogućnosti, samo po sebi i bez obrazloženja, dostatno je da uzdržavanje djeteta bude određeno u povećanom iznosu čak i neovisno o tome jesu li objektivne djetetove potrebe povećane i neovisno što te potrebe ne dostižu iznos uzdržavanja.“

Sudac Abramović svoje mišljenje obrazlaže sljedećim navodom:

“Zakon traži da se utvrdi ono što je potrebno. Kad je davatelj uzdržavanja bogatiji, potrebe mogu biti skuplje, ali ne drugačije. Ono što nije potrebno, to je nepotrebno... Također, ako dijete preko četvrtinu godine provede isključivo s obveznikom uzdržavanja, kako se to reflektira na utvrđenu novčanu obvezu uzdržavanja? Čime će u tom razdoblju biti kompenzirano svakodnevno ‘čuvanje, njega i skrbr’ za dijete? I u dane (mjesece) kada je s davateljem uzdržavanja dijete jednako jede, održava osobnu higijenu i bavi se sportom. (...) Smatram da svota potrebna za nečije uzdržavanje mora biti precizno i obrazloženo utvrđena, sloboda u ocjenjivanju odnosi se samo na slobodu od formalnih, zakonskih dokaznih pravila. Sudac nije slobodan od općih zakona logike, psihologije, znanosti, iskustva uopće. Sloboda i arbitrarnost nisu isto. (...) Uzdržavanje djeteta ne smije dijelom predstavljati prikriveno uzdržavanje bivšeg bračnog druga. (...) Dok ne postane izvjesno, po sudu utvrđeno i kroz sudske instance kontrolabilno na što će se potrošiti razlika između utvrđenih potreba i dosuđene alimentacije – a ta razlika iznosi čak 3.000,00 kn mjesečno – te dok se na isti način ne utvrdi da će se taj iznos potrošiti u najboljem interesu djeteta kao uzdržavane osobe, ne može se to što je dosuđeno promatrati drugačije nego kao mjesečnu novčanu kaznu za развод. A to ne smije biti.“

2) Županijski sud u Varaždinu rješenjem broj: GŽ-1696/2022-2 od 22. prosinca 2022. odbio je žalbu protiv rješenja Općinskog suda u Pazinu broj O-1270/2020-5 od 17. kolovoza 2022. godine, kojim je utvrđeno što čini ostavinu iza pokojnog M. G. te su njegovim nasljednicima proglašeni sin i kći, od kojih je svatko dobio polovinu.

Navedeno rješenje žalbom pobija L. K., uz prijedlog da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno odlučivanje, s obzirom na to da se u ostavinskom postupku ona prijavila kao izvanbračna supruga ostavitelja, a to su joj svojstvo osporili ostali nasljednici, zbog čega smatra da je trebalo prekinuti ostavinski postupak i uputiti je da u parnici dokazuje postojanje izvanbračne zajednice između nje i pokojnog ostavitelja.

Napominje se da je na ročištu kod javnog bilježnika od 26. travnja 2021. utvrđeno što sačinjava ostavinu ostavitelja, da je on bio u braku s G. D., koja je preminula 2006., i da su njihova djeca zakonski nasljednici pokojnog ostavitelja, da se na ročištu prisutna K. L. izjasnila kao izvanbračna supruga ostavitelja jer je s ostaviteljem živjela trinaest godina i to od 2007. do njegove smrti, iako je iz priloženog vjenčanog lista razvidno da je ona u braku s D. L. od 6. prosinca 1986. godine, a taj brak nije razveden. Kako su zakonski nasljednici, djeca ostavitelja, osporili postojanje izvanbračne zajednice ostavitelja i K. L., javni bilježnik spis je dostavio sudu. Na održanom ročištu kod prvostupanskog suda žaliteljica je potvrdila da je 6. prosinca 1986. sklopila brak s D. K., pa kako nije sporno da taj brak nije razveden u vrijeme kada je započela živjeti s ostaviteljem 2007. godine, te da nije prestao, sud je utvrdio da životna zajednica ostavitelja i L. K. nije mogla proizvesti učinke izvanbračne zajednice, s obzirom na čl. 3. Obiteljskog zakona (NN br. 116/2003, 17/2004, 136/2004, 107/2007, 57/2011,

61/2011, 25/2013) koji je bio na snazi 2007. kada su ostavitelj i žaliteljica započeli živjeti zajedno, isto kao i čl. 11. Obiteljskog zakona (NN br. 75/2014, 5/2015, 103/2015), koji definira izvanbračnu zajednicu kao životnu zajednicu neudane žene i neoženjenog muškarca, koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

Žaliteljica u žalbi ističe stav Vrhovnog suda RH koji je suprotan stavu u pobijanom rješenju, a izražen je u odluci Revx-770/12-2 od 9. siječnja 2014. prema kojem se priznaje izvanbračna zajednica iako je u tom slučaju tužitelj u istom razdoblju kada je živio u izvanbračnoj zajednici bio formalno u braku, ali nije živio u bračnoj zajednici sa suprugom.

Drugostupanjski sud konstatira kako je u odluci VSRH na koju žalbom upire žaliteljica taj sud svoj stav iznio imajući u vidu Zakon o braku i porodičnim odnosima koji je bio na snazi do 1999. i koji je u čl. 7. propisivao da izvanbračna zajednica žene i muškarca stvara obavezu međusobnog uzdržavanja i druga imovinska prava i obveze pod uvjetima određenim tim zakonom, dok nije definirao što se smatra izvanbračnom zajednicom. Suprotno navedenom, VSRH se u odluci Rev-2419/12-2 od 27. travnja 2016. godine, odgovarajući na pitanje ima li zajednica neudane žene i oženjenog muškarca (ili obrnuto) koja traje duže vrijeme značaj izvanbračne zajednice, pozvao na svoje shvaćanje iz odluke Rev-643/06 od 23. rujna 2008. u kojoj se navodi da se priroda zajednice života ima cijeliti prema propisima koji su bili na snazi u vrijeme stjecanja imovine. Kako nije sporno da su ostavitelj i žaliteljica živjeli u zajednici od 2007. godine, dakle u vrijeme važenja Obiteljskog zakona koji definira izvanbračnu zajednicu kao životnu zajednicu neudane žene i neoženjenoga muškarca koja traje najmanje tri godine, a kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete ili ako je nastavljena sklapanjem braka, potvrđeno je rješenje prvostupanjskog suda.

Te tri slatke riječi

.....
 Piše:
Ivana Bendow,
 prof.¹

Tri engleske riječi što ih želim preporučiti vašoj pozornosti nisu nužno slatke, ali bi ih ipak svaki pravnik trebao prigrliti jer su isplative, a isplative su jer su tvorbeno moćne. Vezujući se uz mnoštvo drugih riječi, one tvore nazive za nekoliko važnih pravnih instituta i pravnih radnji. Radi se o trima kratkim glagolima koje smo naučili još kao djeca, pri prvom upoznavanju s engleskim jezikom: *give*, *take* i *bring*.

Podsjetimo najprije da su kolokacije (sintagme) u svakom jeziku unaprijed zadane. To što mi u hrvatskome kažemo da se presuda donosi (sud je donio presudu), ne znači da ćete na engleskom reći *to bring a judgment*. Po istom (kolokacijskom) načelu, englesku kolokaciju *to bring an indictment* nećete prevesti kao donijeti optužnicu, već podignuti optužnicu (državni odvjetnik podignuo je optužnicu).

Istina, ima u engleskom jeziku prava dugih, teških, pompoznihi riječi (*prevaricating*, *an encumbrance*, *conveyancing* itd.), ali se nevjerojatno mnogo toga može – a ponekad i mora, jer nema sinonima – lako i lepršavo izraziti s tri obična, svakodnevna, nepretenciozna, skromna mala glagola. Stoga kada kažete *the court will take evidence at today's hearing* (sud će na današnjem ročištu izvesti dokaze), nema razloga da se osjećate loše („snašla sam se, rekla sam tako jer nisam znala pravu riječ za izvođenje dokaza“). Rekli ste pravu riječ! Izvođenje dokaza jest upravo to – *the taking of evidence*, što potvrđuje i naslov Uredbe

1206/2001 (*Council Regulation (EC) No 1206/2001 of 28 May 2001 on cooperation between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matters*).

Takav je engleski – gotovo da se iznenadimo kad *give* znači dati (*bribe giving*), *take* uzeti (*bribe taking*), a *bring* donijeti (*to bring the news*).

Stvari se dalje usložnjavaju – ili pojednostavnjuju, ovisno o tome kako gledate – kada se *give*, *take* i *bring* udruže s prijedlozima i priložima pa kao tipično engleski dvosložni glagoli (*two-word verbs*, *phrasal verbs*) poprime potpuno nova značenja. Primjerice, *bring about* znači izazvati (*to bring about chaos*, *to bring about a pandemic*), *bring down* svrgnuti (*to bring down a dictator*, *to bring down an autocratic regime*), *bring back* vratiti (*to bring back jobs*), *bring together* okupiti (*to bring together leading legal experts*), a *bring into* unijeti (*to bring goods into the customs territory of the Union*). *Give up* znači odustati (*you should never give up*), *give in* popustiti (*give in to pressure*, *neither party will give in*). *Take effect* znači stupiti na snagu (*the new law took effect on January 1*), *take off* skinuti (*take off your coat*) i poletjeti (*the plane is about to take off*), *take after* sličiti, nalikovati (*he took after his father*). Gotovo da se čovjek upita: dobro, ima li u engleskom jeziku još glagola osim *give*, *take* i *bring*? Ima. Najčešće ima. Kao i u drugim jezicima, sinonima obično ima pa pogledajmo dva-tri primjera.

Za hrvatsku kolokaciju „donijeti presudu“ imamo u engleskom, osim *to give judgment*, još nekoliko opcija: *to deliver judgment*, *to render judgment*, *to enter judgment*, *to hand down judgment*.

¹ Ivana Bendow profesorica je engleskog jezika i autorica dvaju rječnika u nakladi Školske knjige. Podučava pravnički engleski jezik, prevodi stručne tekstove i sastavlja hrvatsko-engleski pravni rječnik.

Primijetimo usput da se sud u Strasbourgu opredijelio za kolokaciju *to deliver judgment*, a onaj u Luxembourg u više voli *to give judgment*. Za „stupanje na snagu“ na raspolaganju su nam, osim *taking effect*, još i *becoming effective*, *coming into force* i *commencing* (potonji je prepoznatljivo francuskog porijekla i ima smisla – stupanjem na snagu zakon „započinje“).

Zaključimo: kao što nemaju svi dokazi jednaku dokaznu vrijednost (*not all evidence has the same probative value*), tako ni sve riječi u jeziku nemaju jednaku tvorbenu vrijednost, tj. ne tvore jednak broj korisnih kolokacija. Tri engleske riječi, tri glagola koje smo naučili još u vrtiću, imaju u engleskom jeziku prava silnu tvorbenu moć. Već i kratak pogled na kolokacije koje slijede trebao bi vas u to uvjeriti.

GIVE

donijeti presudu *to give judgment, to deliver judgment, to hand down judgment, to enter judgment, to render judgment*

presuda donesena u tom predmetu *the judgment given in that case, the judgment handed down in that case, the judgment delivered in that case*

donošenje presude *giving judgment, delivering judgment, the delivery of judgment*

svjedočiti na sudu, dati svjedočki iskaz *to give evidence in court, to testify in court*

lažno svjedočiti *to give false evidence*

dati obrazloženje presude, obrazložiti presudu *to give reasons for the judgment*

dobro obrazložena odluka *a well reasoned decision*

čuti i glas žrtve *to give the victim a voice*

održati uvodni govor *to give an opening statement*

biti osuđen na rad za opće dobro *to be given a community sentence, to receive a community sentence*

davanje i uzimanje mita *bribe giving and bribe taking*

novelirati zakon *to bring the law up to date, to update the law*

TAKE

stupiti na snagu *to take effect, to become effective, to come into force, to commence*

stupanje na snagu *taking effect, coming into force, commencement*

stupiti na dužnost *to take office*

položiti prisegu *to take an oath*

izvesti dokaze *to take evidence, to hear evidence*

izvesti dokaz vještačenjem *to take expert evidence*

izvođenje dokaza *the taking of evidence, the hearing of evidence*

popisati stanovništvo *to take population census*

paziti na zastaru *to take notice of the statute of limitations*

sud na zastaru ne pazi po službenoj dužnosti *the court does not ex officio take notice of limitation*

stati na svjedočku klupu *to take the stand*

zauzeti stav da *to take the view that*

BRING

pokrenuti postupak *to bring proceedings, to institute proceedings, to initiate proceedings*

pokrenuti parnicu *to bring an action, to bring a lawsuit, to file a lawsuit*

pokrenuti kazneni progon *to bring criminal prosecution, to bring prosecution*

pokrenuti privatnu tužbu *to bring a private prosecution*

podnijeti žalbu, istaknuti žalbu *to bring an appeal, to file an appeal, to lodge an appeal*

tužiti koga zbog klevete *to bring libel charges against someone, to sue someone for libel*

povjeriti rješavanje spora sucu ili arbitru *to bring a dispute before a judge or an arbitrator*

privesti koga pravdi, dovesti ga pred lice pravde *to bring someone to justice*

uvesti red u pravosuđe *to bring order to the justice system*

okončati sukob *to bring an end to a conflict, to bring a conflict to an end*

europelizirati pravni sustav *to bring a legal system in line with the European standards, to make a legal system comply with the European standards*

našteti čijem ugledu *to bring someone into disrepute, to harm someone's reputation*

Jezik i pravo, igra po pravilima

.....
 Piše:
 izv. prof. dr. sc.
Marko Alerić¹

Postojanje pravila uvjet je i dokaz postojanja sustava i njegova skladnog djelovanja. I jezična pravila dokaz su postojanja jezičnog sustava. Ona omogućuju uspješno sudjelovanje u komunikaciji, prijenosu poruke od pošiljatelja primatelju. Neovladavanje pravilima, kao i njihovo svjesno ili nesvjesno odbacivanje, onemogućuju ravnopravno sudjelovanje u komunikaciji. Naime, zbog nepoznavanja pravila osoba u komunikaciji ne može ravnopravno sudjelovati, ne može biti ravnopravan i aktivan sudionik komunikacije.

Za sudjelovanje u komunikaciji, kao i u drugim sustavima, nužno je da osoba upozna pravila, bilo samostalno, proučavajući normativne priručnike, bilo da je s pravilima upozna poučavatelj, npr. u sustavu formalnoga obrazovanja. Osim poznavanja pravila, djelovanje u skladu sa sustavom podrazumijeva i trajno napredovanje u primjeni pravila, za što su potrebni motivacija, vrijeme i nadzor.

Komunikacija na mjesnom govoru mogla bi se usporediti s igrom u kojoj pravila nastaju, nestaju i usvajaju se spontano. Zbog toga je za uspješnu komunikaciju na mjesnom govoru vrlo važna međusobna povezanost govornika. Bez obzira na povremene razlike koje se javljaju u njihovim govorima, oni se dobro razumiju zbog toga što žive u istim okolnostima, u istom kontekstu i zbog toga što svakodnevno najviše komuniciraju s osobama koje su im bliske.

Komunikacija na standardnom jeziku usporedivija je s igrom u kojoj vladaju stroža pravila kojih se oni koji u igri žele sudjelovati moraju pridržavati. Zamislimo što bi se dogodilo kad bi netko svojevremeno, bez dogovora, pokušao promijeniti pravilo o tome u kojem se smjeru kreću, primjerice, šahovske figure. Takvog bi se igrača smatralo neozbiljnim, a igra s njim bila bi nemoguća. Igranje šaha u kojem bi dolazilo do promjene postojećih ili uvođenja novih pravila obično je prihvatljivo samo kad se šah igra s malom djecom, kojoj se u početku dopušta da sama određuju pravila igre, tj. da figure pomiču u bilo kojem smjeru. Ipak, djecu se postupno i primjerenom upoznaje s pravilima igre, kao i ispravlja njihovo pogrešno igranje igre.

Ako su pravila igre unaprijed poznata, ako su s njima upoznati svi natjecatelji i tijekom igre ih se pridržavaju, onda će najbolji igrač biti onaj koji je objektivno najbolji, najbolji u skladu s dogovorenim i prihvaćenim pravilima. Na primjer, najuspješniji će biti oni odvjetnici koji izvrsno poznaju pravila (ustav, zakone, pravilnike, propise), koji su vještini zastupanja stranaka u nekom području posvetili dovoljno vremena i koji su bili spremni ispravljati pogreške (ne ustrajati u njima), bilo one koje su sami uočili bilo one na koje su ih drugi upozorili.

Osoba koja se naučila nositi s vlastitim pogreškama, koja je zahvalna onima koji je ispravljaju i poučavaju i koja na pogreške gleda kao na prilike za napredovanje, u svakom je društvu daleko prihvatljivija od osobe koja na nezadovoljstvo vlastitim neuspjehom reagira neprimjerenom, čak i agresivno ili, zbog

¹ Izv. prof. dr. sc. Marko Alerić diplomirao je na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a zatim magistrirao i doktorirao. Na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu zaposlen je kao profesor.

toga što nekim pravilom ne može ili ne želi ovladati, to pravilo nastoji ukinuti.

I kad je riječ o nastanku i kad je riječ o njihovim obilježjima i ulogama, kao i o mogućnosti njihova ovladavanja i opisivanja, između mjesnih govora i standardnoga jezika postoje razlike. Mjesne govore čuva uža društvena zajednica, a standardni jezik osim šire društvene zajednice čuvaju i propisi kojima je on opisan, utemeljen, čuva ga njegova norma. Mjesni govori nastaju i opstaju bez opisa i propisa, a standardni jezik nastaje tek svojim opisom i propisom, i jedino zahvaljujući njima opstaje. Mjesni govori nestaju smrću svoga posljednjeg govornika, a standardni jezik nestaje, osim smrću svoga posljednjega govornika, također i prestankom postojanja standardnojezične norme.

Važno je da standardnojezična norma, premda ona može biti na različite načine opisana u normativnim priručnicima, bude jedinstvena, tj. da se ne dogodi, primjerice, da u jednoj gramatici neka jezična činjenica bude proglašena pravilnom, a u drugoj nepravilnom. Također, opis norme korisnicima mora biti razumljiv i jasan, a to znači da svaki korisnik mora jednako razumjeti pravilo i na isti ga način provoditi u govorenoj i pisanoj praksi. Korisnici standardnog jezika ne smiju biti zbunjeni različitim normativnim rješenjima, kao ni mogućnošću njihova različitog razumijevanja. Jedan od sadržaja zakona o jeziku morao bi, barem u odnosu na sustav obveznoga formalnog obrazovanja, biti i popis po jednog standardnojezičnog priručnika (rječnika, gramatika, pravopisa i pravogovora). Ne bi se smjelo dogoditi da jedna skupina učenika bude poučavana normi standardnoga jezika u skladu s jednom, a druga u skladu s drugom normom.

Nužnost postojanja jedne standardnojezične norme slična je, primjerice, nužnosti postojanja jednoga zakonskog rješenja. Svi zakoni vrijede sve do trenutka njihove izmjene, u skladu s propisanom procedurom. Nije dan novi zakon ne može vrijediti dok ne prođe odgovarajuću proceduru, ne bude potvrđen i objavljen, kako bi s njim svi bili upoznati i u skladu s njim mogli djelovati. Slično je i s jezičnim pravilima. Nijedna promjena stan-

dardnojezične norme, nijedno novo jezično pravilo ne može vrijediti, a da prethodno nije utvrđeno i objavljeno u normativnom priručniku, sve dok nije postalo dio norme koja je odobrena, priznata.

Više pravila o istoj jezičnoj činjenici dovodi do standardnojezične nesigurnosti, kao što bi i više različitih zakona o istom području, koji bi propisivali isto područje, stvorilo pravnu nesigurnost. Ipak, jezična nesigurnost imala bi šire negativne posljedice nego što bi je imala pravna nesigurnost. Naime, jezična nesigurnost, osim u području prava, uzrokuje i nesigurnost u svim područjima. Jer jezična je komunikacija iznimno složen proces u kojem vrlo lako dolazi do nesporazuma, bilo zbog nerazumljivosti, nepravilnosti, bilo zbog nejasnoće sadržaja koji se priopćuju.

Oni koji ne poznaju pravila standardnoga jezika (ona opisana u rječniku, gramatici i pravopisu) ili ih se ne žele pridržavati u komunikaciji standardnim jezikom, u takvoj komunikaciji (standardnojezičnoj „igri“) ne mogu ravnopravno sudjelovati. Prethodno, naime, moraju prihvatiti da proces ovladavanja pravilima i njihova primjena moraju uključivati ne samo učenje nego i ispravljanje pogrešaka, tj. odstupanja od standardnojezične norme.

U slučaju kršenja pravila, bilo zbog neznanja bilo zbog njihova neprihvatanja, suigrači ili sudci natjecatelje upozoravaju na to da su prekršili pravila, ponovno to čineći u skladu s utvrđenim pravilima, utvrđenom procedurom.

Protiv pravila može se „boriti“ na različite načine, npr. argumentirano ih pokušati promijeniti, navodeći razloge, što je pozitivan način pokušaja promjene jezičnih ili zakonskih rješenja. Neprihvatljivo je pokušati mijenjati pravila nasilno, bez argumenata, npr. njihovim obezvređivanjem, mijenjanjem i sl. Poticanje na nepridržavanje pravila, tj. njihovo svjesno kršenje, često prihvaćaju oni koji zbog nezainteresiranosti ili nesposobnosti pravilima nisu uspjeli i/ili ne žele ovladati, ali u „standardnojezičnoj igri“ žele sudjelovati. Nije teško zaključiti da nepridržavanje pravila i/ili njihovo svojevoljno mijenjanje nikako ne bi trebalo postati način djelovanja ni pojedina naca ni zajednica.

Dana 16. studenoga 2022. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

VERONIKA BAČANI

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MAJA ČRNJA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BIJANKO FRANIN-PEČARICA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

MIRKO GRANIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

ANA KATARINA GRUBIŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

PETAR GRUBIŠIĆ-ČABO

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ISKRA HORVAT

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IRENA HUZZAK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u VELIKOJ GORICI.

ANTONIJA IVANČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ZVONIMIR KIRINIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DUJE KOCEIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u KAŠTEL KAMBELOVCU.

VEDRAN LAMBAŠA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

VJEKOSLAV LOZO

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

SANJA MACIČEK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANA NIKŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MATEA PAIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZADRU.

LUCIJA BENEDIKTA PAVLOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DORA MARIJA PELICARIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

SVEN POŽGAJ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

MARKO RAFAJ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANTO RUSKOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u DUBROVNIKU.

SANDRA RUSSO ZELENOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

ALMA TATALOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u KARLOVCU.

ANTONIA TOKIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

NIVES VIDAČEK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

NIKA VIDUČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u SPLITU.

NINA VUKIČEVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u PULI.

DINO VUKUŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 7. studenoga 2022. godine, sa sjedištem ureda u OSIJEKU.

◀ Dopredsjednik HOK-a Mario Janković s novim članovima

Dana 14. prosinca 2022. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

DAVOR BENIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

ANA BREZOVEC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

ANA CRNJAC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JOSIP ČUDINA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

EMIL ERDEC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u MALOM LOŠINJU.

MAJA GAŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

SARA GRAŠIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DARIO GRBAVAC

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u VIROVITICI.

VALENTINA GRUBEŠIĆ ČRNELEČ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DOMAGOJ GUŠTEK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

VALENTINA HASANAGIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

HELENA HUĐEK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVANA HUSIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ČAKOVCU.

IVAN KARMELIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u SUPETRU.

NIVES KOLONIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 2022. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JELENA MALTAR BENJAK
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 VARAŽDINU.

FRAN MARČINKO
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

LUCIJA MARIČIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

FRANCISKA MATIJAŠEVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 VELOJ LUCI.

IVAN PAVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 SPLITU.

PETAR PIVAC
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 SPLITU.

MARKO PRLIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 KOPRIVNICI.

ANTE PULJIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

KATARINA RADOVAČ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 RIJECI.

LUCIJA RONČEVIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

MATIJA ZORIĆ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

ANITA ZRINJAN MIKUŠ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

DOMINIK ŽUGAJ
 Odobren upis na sjednici
 Izvršnog odbora
 5. prosinca 2022. godine,
 sa sjedištem ureda u
 ZAGREBU.

◀ Dopredsjednik HOK-a
 Mario Janković s novim
 članovima

Dana 25. siječnja 2023. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

ANDRO AMANČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

TIN ANIČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JOSIPA BAKALIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MAŠA BOJČETIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u SISKU.

SANJA BOŽIĆ KOŽANIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

KARLO BREKALO

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

SLAVKO DUVNJAK

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BRUNO DŽAIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

NORA ERCEG

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u RIJECI.

HANA FIALA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

VIKTORIJA HRČIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZADRU.

MAJA JURIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MANUEL KRALJ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANA MANOLA

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

PETRA MARKOVINOVIĆ VIDOVIĆ

Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 16. siječnja 2023. godine, sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

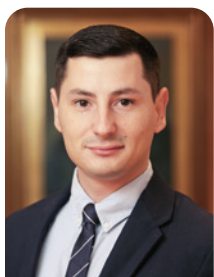
**DAJANA MIŠKULIN
FRELJ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
RIJECI.

TEREZIJA OLUJIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

DAMIR PAVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARIJA PERUŠINOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

ALBERT PODOBNIK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

NIKOLINA RUKONIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

MARIJA SARIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
POREČU.

PETRA SIRNIK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

**TIHANA SLIVAR
CURILOVIĆ**

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
POREČU.

MARINO ŠARIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
BIOGRADU NA MORU.

IVOR ŠTEFANOVIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
IVANIĆ GRADU.

ANAMARIJA UDILJAK

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

ANAMARIJA VLAŠIĆ

Odobren upis na sjednici
Izvršnog odbora
16. siječnja 2023. godine,
sa sjedištem ureda u
ZAGREBU.

◀ Dopredsjednik HOK-a
Mario Janković s novim
članovima

Željko Vukasović, odvjetnik u miru (1949. – 2022.)

Hrvatska odvjetnička komora i Odvjetnički zbor Splitsko-dalmatinske županije dana 23. studenoga 2022. godine izgubili su svoga uglednog člana Željka Vukasovića, odvjetnika u miru.

Kolega Vukasović rođen je 17. listopada 1949. godine u Splitu. Osnovnu školu, kao i gimnaziju, završava u Splitu, gdje je upisao i Pravni fakultet, na kojem je diplomirao 1975. godine.

Neposredno nakon završetka studija započeo je s obavljanjem vježbeničke prakse u odvjetničkom uredu Milivoja Šolića, odvjetnika u Splitu, radeći ondje do rujna 1976. godine, kada je prekinuo vježbu zbog odlaska na odsluženje vojnog roka.

Nakon završetka vojnog roka nakratko se zapošljava kao pravni referent u Zajednici Općine Split, a potom kao referent za imovinsko-pravne poslove u Poduzeću za izgradnju Split (PIS).

Od studenoga 1989. do studenoga 2001. godine radio je na imovinskom-pravnim poslovima u Trgovačkom transportnom terminalu Split, a u lipnju 2000. položio je pravosudni ispit.

Dana 2. veljače 2002. godine kolega Željko Vukasović upisuje se u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore, sa sjedištem ureda u Splitu. Bavio se odvjetništvom sljedećih petnaest godina, sve do odlaska u mirovinu, 17. studenog 2017. godine.

Kolege koji ga pamte od studenskih dana reći će za njega da je bio omiljen, uvijek spreman za druženja, izlete, obožavatelj sporta, osobito plivanja, koje je i trenirao. Bio je osoba na koju se uvijek moglo osloniti, jednostavan, uvijek pozitivan i vedar duh, a s druge strane ozbiljan student, a kasnije takav pravnik i odvjetnik.

Obavljajući odgovorno i predano odvjetnički posao, uvijek se trudio pronaći način za mirno rješavanje svojih predmeta, po čemu ga bliski kolege posebno pamte. Reći će za njega da je bio velik altruist, pacifist i humanist, koji je takvim stilom obavljao do kraja svoj odvjetnički poziv. Takav odnos imao je i prema kolegama i prema strankama.

Bio je privržen svojoj obitelji, supruzi Maji, kćerima Anamariji i Željani.

Njegov odlazak velik je gubitak za obitelj, ali i za sve nas koji smo ga poznavali.

Neka mu je laka zemlja, počivao u miru.

(Odvjetnički zbor Splitsko-dalmatinske županije)

Zvonimir Jurić, odvjetnik u miru (1955. – 2022.)

Poštovani okupljeni,

obitelji Jurić, kao i rodbini, izražavam iskrenu sućut povodom smrti supruga, oca i djeda. U nekoliko rečenica sažet ću život pokojnika kako bismo mu zajedno odali počast pri posljednjem ispraćaju.

Zvonimir Jurić rođen je 30. kolovoza 1955. godine u Osijeku. Majka mu je bila Gizela, rođena Brođanac, a otac Milan.

Osnovnu školu pohađao je u Đakovu, gdje je i maturirao u gimnaziji, nakon koje se upisao na Pravni fakultet u Zagrebu, gdje je i diplomirao 1980. godine. Pripravnički staž obavljao je u odvjetničkom uredu kod svojega oca Milana, a zatim kod odvjetnika Mirka Predrijevca u Đakovu.

Godine 1982. zapošljava se u Autosaobraćajnom poduzeću Đakovo, gdje radi na mjestu voditelja pravnih, kadrovskih i općih poslova do siječnja 1989. godine. Nakon što je položio pravosudni ispit, u veljači 1989. godine otvara samostalni odvjetnički ured, u kojem radi neprekidno, do umirovljenja 1. svibnja 2019. godine.

Odrastao je u obitelji domoljuba, izložen krajnjoj netrpeljivosti prema totalitarizmu i stalnim promišljanjima o hrvatskom pitanju pa je tako odvažno, iako pod stalnom prisutom pristalica prijašnjeg režima, zajedno s nekolicinom istomišljenika u prosincu 1989. godine osnovao ogranak Hrvatske demokratske zajednice u Đakovu, pridruživši se pokretu oživotvorenja nezavisne i slobodne Hrvatske. Na prvim višestranačkim i demokratskim izborima 1990. godine izabran je za zastupnika u Vijeću općina Sabora, a na izborima 1992. godine ponovno je izabran za zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskog sabora, u kojem je mandatu bio i član Odbora za zakonodavstvo.

Odlukom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana 1995. godine odlikovan je Spomenicom domovinske zahvalnosti, a 1996. godine predsjednik ga odlikuje Redom hrvatskog trolista i Spomenicom Domovinskog rata, sve za zasluge u vrijeme Domovinskog rata i političko djelovanje.

Godine 2010. dodijeljena mu je i Povelja Hrvatskog sabora zbog iznimnog doprinosa u stvaranju samostalne i suverene Republike Hrvatske. U lokalnu politiku uključuje se kao izabrani vijećnik Gradskog vijeća Grada Đakova u mandatu od 2001. do 2005. godine, nakon čega prestaje njegovo političko djelovanje. Čitavo vrijeme političke aktivnosti radio je kao odvjetnik, savjesno i odgovorno ostvarujući prava i štiteći interese svojih mnogobrojnih klijenata.

Bio je u braku s Anom, rođenom Slunjski, koja se kao nesebična i požrtvovna supruga brinula o njemu do samoga kraja njegova života, a iza sebe ostavlja sina Juricu, na kojega je svojim primjerom prenio vlastitu neizmjernu humanost i poštovanje dostojanstva svakog pojedinca, kao i progresivno nastojanje u priznavanju i ostvarivanju ljudskih prava i sloboda, uz visoke zahtjeve profesionalne i opće kulture.

Zvonimir Jurić čitav je život proveo u Đakovu, u samom centru grada, koji nije napuštao čak ni radi odlaska na godišnji odmor, a gradski korzo, na kojemu je svakoga dana boravio okružen odanim prijateljima, smatrao je svojim dvorištem te je do posljednjega trenutka snage i životne energije, koja ga je zbog duge i teške bolesti polako napuštala, uživao u gradskoj vrevi i okruženju ljudi.

Izgubili smo i sada ispraćamo velikog čovjeka iz malog grada, koji nikada nije zaboravio i prestao voljeti svoju obitelj i prijatelje, svoj dom i svoju zemlju, a ostat će upamćen u srcima svih onih koji su se našli s njim na istome putu ovozemaljskog života.

Neka mu je laka hrvatska zemlja i počivao u miru Božjem.

*(govor Pere Radića, ministra pravosuđa i uprave Posavske županije BiH,
na posljednjem ispraćaju odvjetnika u miru Zvonimira Jurića)*

Zvonko Žaja

(1959. – 2023.)

Poštovana obitelji Žaja, suprugu Blanka, sine Borna, obitelji i prijatelji našeg dragog kolege Zvonka Žaje,

prije svega izražavam najiskrenije žaljenje i duboku sućut u ime svih odvjetnika karlovačkog zbora i u ime Hrvatske odvjetničke komore, čiji je član Zvonko Žaja bio više od 30 godina.

Zvonko Žaja rođen je 7. listopada 1959. godine u Sinju. Rodni kraj čovjek nosi u sebi cijeli svoj život.

Pravni fakultet Zvonko je završio u Splitu. Godine 1986. dolazi raditi kao sudski pripravnik na Općinski sud u Karlovac, gdje je upoznao svoju suprugu Blanku, koja je također bila sudska pripravnica.

Nakon nekoliko godina stažiranja na sudu, Zvonko je nastavio raditi kao odvjetnički vježbenik kod odvjetnika Josipa Jankovića u Karlovcu, položivši pravosudni ispit.

Godine 1990., početkom Domovinskog rata, Zvonko Žaja radio je u Uredu za obranu u Karlovcu i to sve do 1993. godine.

Nakon toga Zvonko Žaja otvara svoj odvjetnički ured sa sjedištem u Karlovcu, u kojem je radio sve ove godine.

U svom radu kao odvjetnik Zvonko Žaja bio je stručan, koncizan, pravno okretan, a opet u svakoj prilici spreman na šalu sa svim kolegama, sa svojim osmijehom i svojim južnjačkim šarmom iznimno kolegijalan i društven.

Najveći ponos roditelja jesu djeca, a na svog sina Bornu Zvonko Žaja bio je neizmjerne ponosan i to s razlogom jer je njegov talent rezultat beskrajne roditeljske ljubavi i podrške.

Veličina čovjeka ogleda se u malim djelima koje čine našu svakodnevicu i zato nas je naš Zvonko zatekao nespremne na ovaj trenutak, s potrebom da cijenimo te male dragocjenosti.

Ovaj grad i svi ljudi s kojima je živio Zvonko Žaja osjećaju zahvalnost jer su ga poznavali i sretali se s njim svakodnevno, na putu prema tržnici dok je išao u nabavku, na hodnicima suda, u gradu, u njegovom omiljenom kafiću.

Svatko od nas ima neku priču koja je još živa i opipljiva.

Zahvalni za sve te trenutke, tužni i sretni u isto vrijeme, možemo mu samo zahvaliti i poželjeti mirno more.

Počivao u miru, naš dragi kolega Zvonko.

*(govor Ive Zlatić, odvjetnice u Karlovcu i predsjednice OZ Karlovac,
na posljednjem ispraćaju Zvonka Žaje)*

Augustin (Tino) Stipinović, odvjetnik u miru (1938. – 2023.)

Dana 2. siječnja 2023. godine preminuo je naš cijenjeni i dragi kolega Augustin (Tino) Stipinović, odvjetnik u miru. Posljednji ispraćaj bio je 4. siječnja 2023. godine u krugu obitelji, rodbine i najbližih prijatelja na gradskom groblju Drenova u Rijeci.

Kao članicu Zajedničkog odvjetničkog ureda Stipinović, Miočić, Glavota, čiji je prvi osnivač bio odvjetnik Tino Stipinović, kolega Arsen Stipinović, sin pokojnog kolege Tina, zamolio me da u ime Hrvatske odvjetničke komore i Riječkog odvjetničkog zbora napišem nekoliko prigodnih riječi o dragom kolegi Tinu, što je meni osobno iznimna čast, ponos i odgovornost, ali istovremeno i neopisiva emotivna zadaća.

Augustin Stipinović, za obitelj, prijatelje i kolege Tino, rođen je 2. lipnja 1938. godine u Splitu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Rijeci. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu 21. rujna 1962. godine. Nakon završenog fakulteta zaposlio se na Općinskom sudu u Trogiru kao pripravnik, te je nakon završenog pripravničkog staža na sudu 26. travnja 1966. položio sudski ispit pred tadašnjim Republičkim sekretarijatom za pravosuđe u Zagrebu. Životne okolnosti ponovno ga vraćaju u Rijeku, gdje se zaposlio u tadašnjem poduzeću PTT saobraćaja Rijeka na radnom mjestu pravnog referenta, gdje je radio sve do upisa u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore 4. siječnja 1972. godine, kada je započeo s radom u odvjetništvu kao samostalni odvjetnik.

Dana 18. listopada 1995. odvjetnici Tino Stipinović, Dušan Miočić i Arsen Stipinović osnovali su Zajednički odvjetnički ured, koji već punih 28 godina radi i postoji, a u kojem uredu sam i ja započela svoj odvjetnički put 2007. kao odvjetnička vježbenica.

Tada, te 2007. godine, upoznala sam divnog, vedrog, duhovitog čovjeka i gospođina, izvrsnog odvjetnika, strpljivog principala i učitelja, koji mi je zajedno sa svojim kolegama, sinom Arsenom i kolegom Duškom, kojeg je zvao trećim sinom, iskazao veliko povjerenje i od prvog dana rada u njihovom uredu osjećala sam da ondje pripadam oduvijek.

Slušajući govore starijih kolega na iznimno emotivnoj komemoraciji koja je održana za kolegu Tina 25. siječnja 2023. godine u Riječkom odvjetničkom zboru, u kojima su svi spomenuli „zlatno doba odvjetništva“, kojem je nedvojbeno pripadao i moj principal gospon Tino, kako smo ga mi njegove pripravnice i kolegice iz ureda zvale, mogu reći da sam sada još sretnija i ponosnija što sam imala priliku raditi i učiti od tako velikog čovjeka i odvjetnika kao što je bio kolega Tino. Bila sam još dijete u zlatno doba odvjetništva, međutim, o svom principalu mogu napisati mnogo toga i nakon tog vremena. Izvrstan pravnik, britkog uma, mudrog pogleda i širokog osmijeha, svoje stranke zastupao je savjesno i ustrajno. Brižan suprug i otac dvaju sinova, Arsena i Špire.

Od kolege Tina nisam dobila samo pravno znanje. Naučio me živjeti i voljeti odvjetništvo.

U našim brojnim razgovorima, koje sam ja često emotivno znala doživjeti kao razgovor djeda i unuke, prenio mi je svoje bogato odvjetničko iskustvo i dao mi je brojne mudre životne savjete. Posebno bih bila ponosna kada bi me pozorno slušao

dok bih ja analizirala predmete iznoseći svoje pravne stavove, a on bi zadovoljno kimao glavom. Uvijek je imao vremena za sve nas pripravnice, a kasnije i odvjetnice i kolegice u uredu. Mogli smo razgovarati o pravu, predmetima, sudskoj praksi, ali isto tako i o brojnim drugim temama jer on je bio toliko svestran čovjek bogatog životnog iskustva koje je nesebično dijelio sa svima nama. O tome dovoljno govori i činjenica da smo sve mi nakon završenog pripravničkog staža ostale raditi u našem uredu kao odvjetnice. Naravno, neke je život odveo u drugom pravcu, jer to je život, neke smo još uvijek tu i s ponosom i radošću se prisjećamo svih zajedničkih trenutaka s našim kolegom Tinom.

Kolega Tino punih je 40 godina obavljao odvjetnički poziv, sve do 30. lipnja 2012. godine, kada odlazi u mirovinu. Međutim, i nakon odlaska u mirovinu gospon Tino nas je često posjećivao u uredu.

Svi bismo voljeli kada bi došao petkom na čaj. Volio je znati kako je u uredu, kako su završili neki stari predmeti koje je još on vodio, kako smo svi mi privatno. Nikada nije zaboravio čestitati nijedan rođendan svojim kolegicama. Na Božić prošle godine, svega osam dana prije negoli je preminuo, nazvao me da mi čestita rođendan. Nije zaboravio na rođendan svoje mlađe kolegice. Samo mi je rekao: „A kako bih ja, male-na, to zaboravio?“ Upravo je to bila njegova veličina. Istovremeno iznimno uspješan kao odvjetnik, cijenjen među kolegama i sucima, poznat pjevač grupe Trio Tividi, nekad vrlo popularne riječke grupe koja je doživjela uspjeh ne samo na prostorima bivše države već i na prostoru Europe, ali uvijek tu za sve koji su ga trebali, za savjet, za pomoć ili samo za čašicu razgovora. Zato su ga stranke voljele i poštivale. Zato smo ga voljeli i svi mi u uredu.

Sigurna sam da je iznimno ponosan što su njegovim putem krenuli njegov sin Arsen i njegova unuka Lucija, koja je još za njegova života započela svoju odvjetničku vježbu u ovom uredu. To je njegovo nasljeđe. Osobno sam i ja neopisivo ponosna što sam dio te iste velike priče.

Prosinac 2007. godine, moja promocija na Pravnom fakultetu u Rijeci. Tek sam počela raditi ujesen te iste godine, ali pamtim veliki hodnik na Pravnom fakultetu, mnogo ljudi i jedan ponosan pogled, široki osmijeh i veliki buket cvijeća u rukama mog principala gospon Tina.

Hvala Vam na svemu i počivajte u miru.

(In memoriam napisala Iva Glavota, odvjetnica u Rijeci.)

Robert Kopajtić (1968. – 2023.)

Poštovana Dolores, Filipe, gospođo Ljiljana, gospođo Nado, članovi obitelji Kopajtić, dame i gospodo, kolege i kolegice,

danas smo se ovdje okupili kako bismo se oprostili od našega kolege i prijatelja Roberta Kopajtića, odvjetnika.

Zapala me teška i tužna dužnost, ali i čast u ime Hrvatske odvjetničke komore i Riječkog odvjetničkog zbora oprostiti se od našeg Robija.

Znam što bi mi Robi rekao: „Šta sad tu to pišeš, odi raditi“, ali kao uvijek tijekom godina – ja kope on špade, želim ipak s nekoliko riječ opisati Robija.

Što je Robija činilo iznimnim i drugačijim od drugih? Robi je prije svega bio obiteljski čovjek, vrhunski pravni znalac, profesionalac, gradski dečko, gospodin, ljubitelj dobre glazbe i umjetnosti, putovanja te sporta.

Bilo mi je zadovoljstvo toliki niz godina gledati Robija u zajedništvu s njegovom suprugom Dolores, takav odnos može samo poslužiti kao primjer drugima. Sve svoje vrijednosti i vrline usadio je u svog sina Filipa. Njegov humor ostaje živjeti u njegovu voljenom sinu Filipu. S posebnom bi se toplinom javio svojoj majci Ljiljani na telefon te nas je često znao zabavljati anegdota iz svoga djetinjstva i mladosti.

Svojom inteligencijom, velikim pravnim znanjem, britkošću, neposrednošću ostvario je velik uspjeh u mnogim predmetima. Ono što ga je krasilo bila je njegova karizma, te je vezao ljude uza sebe, ulijevajući im maksimalno povjerenje. Robi je bio tip čovjeka koji je uvijek, iako ponekad prigovarajući, riješio stvar.

U sudskim hodnicima bio je prepoznat kao korektan, stručan kolega koji je uvijek bio spreman pomoći, ali jednako tako i kao oštar protivnik.

Poseban je bio taj njegov vrtlog života u koji bi uvukao ljude u svojoj neposrednoj i posrednoj blizini, njegova energija i karakter.

Iako sam uvijek Robija zafrkavala da je doajen odvjetništva, on je to uistinu i bio.

I kada sam ove svoje razbacane misli stavljala na papir, doimale su se nepotpune te sam tada shvatila da nema više Robija da ga pitam što misli, kao što sam ga nebrojeno puta tijekom ovih dvanaestak godina pitala što misli o nekoj obrani, tužbi, podnesku, žalbi, a Robi bi rekao: „Šalji!“

Zbogom, dragi Robi, uz citat Antuna Gustava Matoša: „Miruj! U smrti se sniva.“

*(govor Maje Vukelić, odvjetnice u Rijeci,
na komemoraciji u Riječkom odvjetničkom zboru)*

U skladu sa zahtjevom Ivica Bana, odvjetnika u Dubrovniku, te odredbom članka 103. stavka 2. Statuta Hrvatske odvjetničke komore objavljujemo pravomoćnu oslobađajuću presudu Višeg disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore broj VDS-65/2021 od 20. lipnja 2022. godine.

HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA VIŠI DISCIPLINSKI SUD

Koturaška 53
10 000 ZAGREB

Broj: VDS-65/2021

P R E S U D A

Viši disciplinski sud Hrvatske odvjetničke komore u vijeću sastavljenom od predsjednika vijeća Tihomira Kovačića te Ivane Đurinac Vuković i Arsena Stipinovića, kao članova vijeća u disciplinskom postupku protiv disc. okr. Ivica Bana, odvjetnika u Dubrovniku, zbog teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva iz čl. 96. st. 1. toč. 5. Statuta Hrvatske odvjetničke komore, odlučujući o žalbi disc. okr. Ivica Bana, odvjetnika u Dubrovniku, podnesene dana 17. 11. 2021. godine protiv presude Disciplinskog suda br. DS-7/20 od 14. 09. 2021. godine, nakon vijećanja i glasovanja u smislu odredbe čl. 134. Statuta Hrvatske odvjetničke komore, na nejavnoj sjednici održanoj dana 20. 06. 2022. godine, temeljem čl. 143. Statuta Hrvatske odvjetničke komore

p r e s u d i o j e

Prihvaća se žalba disc. okr. Ivica Bana, OIB:, odvjetnika u Dubrovniku, Vukovarska 17, kao osnovana, preinačuje se presuda Disciplinskog suda br. DS-7/20 od 14. rujna 2021. godine i sudi:

„Disciplinski okrivljenik Ivica Ban, OIB:, odvjetnik u Dubrovniku, Vukovarska 17, upisan u Imenik odvjetnika dana 07. lipnja 2004. godine, disciplinski neosuđivan,

oslobađa se od optužbe

da bi,

dana 13. studenog 2015. godine, u zastupanju svojih stranaka M. I. iz D., OIB: i B. R. iz D., OIB:, u izvanparničnom postupku koji se vodi pred Općinskim sudom u D. pod br. R1-, na ročištu održanom navedenog

dana na licu mjesta na adresi D., u više navrata ometao rad suda te se nije pokoravao naredbama suda za održavanje reda na očevidu na način da je govorio i kada mu sutkinja M. B. nije dala riječ, prekidao je sutkinju dok diktira u zapisnik te prekidao iskazivanje vještaka M. M. kojem je sutkinja dala riječ,

dakle, nesavjesno obavljao odvjetničke poslove,

pa da bi time počinio težu povredu dužnosti i ugleda odvjetništva iz čl. 96. st. 1. toč. 5. Statuta Hrvatske odvjetničke komore.“

Temeljem čl. 122. st. 3. i 4. Statuta Hrvatske odvjetničke komore u vezi s čl. 148. st. 2. Statuta Hrvatske odvjetničke komore i čl. 149. st. 1. Zakona o kaznenom postupku, troškovi disciplinskog postupka padaju na teret Hrvatske odvjetničke komore.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Disciplinskog suda br. DS-7/20 od 14. rujna 2021. godine, disc. okr. Ivica Ban, OIB:, odvjetnik u Dubrovniku, Vukovarska 17, proglašen je krivim što je:

dana 13. studenog 2015. godine, u zastupanju svojih stranaka M. I. iz D., OIB: i B. R. iz D., OIB:, u izvanparničnom postupku koji se vodi pred Općinskim sudom u D. pod br. R1-, na ročištu održanom navedenog dana na licu mjesta na adresi D., u više navrata ometao rad suda te se nije pokoravao naredbama suda za održavanje reda na očevidu na način da je govorio i kada mu sutkinja M. B. nije dala riječ, prekidao je sutkinju dok diktira u zapisnik te prekidao iskazivanje vještaka M. M. kojem je sutkinja dala riječ,

dakle, nesavjesno obavljao odvjetničke poslove, pa da je time počinio težu povredu dužnosti i ugleda odvjetništva iz čl. 96. st. 1. toč. 5. Statuta Hrvatske odvjetničke komore,

te mu je temeljem čl. 72. st. 1. al. 1. Zakona o odvjetništvu za navedeno djelo izrečena disciplinska mjera UKOR.

Temeljem čl. 122. st. 3. Statuta Hrvatske odvjetničke komore disc. okr. je naloženo snositi troškove disciplinskog postupka u iznosu od 100,00 kn, što predstavlja protuvrijednost od 10 bodova Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, a koje troškove je dužan platiti u roku od 15 dana od pravomoćnosti presude u korist žiro računa Hrvatske odvjetničke komore broj IBAN HR poziv na broj:.

Protiv navedene presude disciplinski okrivljenik je pravodobno podnio žalbu pobijajući presudu zbog bitne povrede odredaba disciplinskog postupka, povrede odredaba Kaznenog zakona, Zakona o odvjetništvu, Statuta Hrvatske odvjetničke komore i Kodeksa odvjetničke etike i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da Viši disciplinski sud žalbu prihvati i preinači pobijanu prvostupanjsku presudu u cijelosti na način da presudom odbije optužbu, podredno presudom disc. okrivljenika oslobodi od optužbe.

Žalba disciplinskog okrivljenika dostavljena je na odgovor Disciplinskom tužiteljstvu koje nije podnijelo odgovor na žalbu.

Žalba disciplinskog okrivljenika je osnovana.

U pravu je disc. okrivljenik kada u žalbi navodi da prvostupanjski sud nije obrazložio svoju odluku povodom prigovora zastare pokretanja i vođenja disciplinskog postupka koji je disc. okrivljenik isticao u više navrata tijekom prvostupanjskog postupka.

Međutim, na ovome mjestu treba istaknuti da prigovor nije osnovan iz sljedećih razloga.

Prema odredbi čl. 79. st. 1. Zakona o odvjetništvu, zastara pokretanja i vođenja disciplinskog postupka za teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva nastupa nakon četiri godine od dana izvršene povrede. Zastara pokretanja i vođenja disciplinskog postupka nastupa prema odredbi čl. 79. st. 4. Zakona o odvjetništvu u svakom slučaju kada protekne dvostruko vremena koliko je određeno čl. 79. st. 1. Zakona o odvjetništvu, dakle nakon osam godina.

Prema čl. 151. st. 1. Statuta Hrvatske odvjetničke komore zastara progona prekida se podnošenjem prijave Komori ili odlukom nadležnih tijela Komore o pokretanju postupka.

Prekidom zastare proteklo vrijeme za zastaru propada i dok traje disciplinski postupak, sve do njegovog pravomoćnog okončanja, rok za zastaru ne teče, a zastara nastupa u svakom slučaju u roku od osam godina od dana izvršene povrede neovisno o tome je li postupak do tada okončan.

Disc. okrivljeniku se stavlja na teret navodna teža povreda dužnosti i ugleda odvjetništva od dana 13. 11. 2015. godine koja je Komori prijavljena dostavom dana 21. 01. 2016. godine rješenja Općinskog suda u D. broj 11 R1-od 13. 11. 2015. godine.

Kako se podnošenjem prijave zastara prekida, to je ista u konkretnom slučaju prekinuta unutar roka od četiri godine, a kako još nije protekao osmogodišnji rok za apsolutnu zastaru koji se računa od 13. 11. 2015. godine, prigovor zastare disc. okrivljenika ukazuje se kao neosnovan.

Vijeće ovoga suda ispitalo je pobijanu presudu u smislu odredbe čl. 135. i 136. Statuta Hrvatske odvjetničke komore te je našlo da su ostvareni žalbeni razlozi iz čl. 135. st. 1. Statuta Hrvatske odvjetničke komore i iz čl. 467. ZKP, a odredbe kojega Zakona se na odgovarajući način primjenjuju temeljem čl. 76. Zakona o odvjetništvu.

Prvostupanjski sud pogrešno primjenjuje materijalno pravo kada uzima da inkrimirano djelo koje se disc. okrivljeniku stavlja na teret predstavlja težu povredu dužnosti i ugleda odvjetništva iz čl. 96. st. 1. toč. 5. Statuta Hrvatske odvjetničke komore.

Tijekom prvostupanjskog postupka neosporno je utvrđeno da je disc. okrivljenik pravomoćnim rješenjem Općinskog suda u D. broj 11 R1- od 13. 11. 2015. godine kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna. Iz prijepisa zapisnika Općinskog suda u D. broj R1. od 13. 11. 2015. godine nesporno se može utvrditi da je isti sastavljen na licu mjesta u postupku uređenja međe, da je disc. okrivljenik u svojstvu punomoćnika predlagatelja sudjelovao na navedenoj sudskoj radnji te da je tijekom radnje davao određene prijedloge u cilju sveobuhvatnog razjašnjenja stvari. Isto tako, nesporno proizlazi da je isti prekidao uređujuću sutkinju i s istom „debatirao“ o sadržaju koje debate u zapisniku nema ništa.

Disc. okr. se tijekom cijeloga postupka branio dosljedno i istovjetno tvrdeći da je neuspješno pokušavao zaštititi svoje stranke zbog potpunog ignoriranja od strane uredujuće sutkinje njegovih legitimnih procesno-pravnih prigovora na kršenje propisane i uobičajene procedure, pravila postupka i prava njegovih stranaka, detaljno opisujući okolnosti slučaja.

Navodi iz obrane disc. okrivljenika nisu uspješno osporeni dokazima optužbe. Zbog toga je relevantne navode iz obrane disc. okr. trebalo prihvatiti kao istinite.

Kod takvih činjeničnih utvrđenja trebalo je voditi računa o sadržaju inkriminacije iz čl. 96. st. 1. toč. 5. Statuta Hrvatske odvjetničke komore te utvrditi što predstavlja nesvjesno obavljanje odvjetničkih poslova.

Prema čl. 3. Zakona o odvjetništvu odvjetnici smiju pružati sve oblike pravne pomoći, a osobito: davati pravne savjete, sastavljati isprave (ugovore, oporuke, izjave i dr.), sastavljati tužbe, žalbe, prijedloge, zahtjeve, molbe, izvanredne pravne lijekove i druge podneske, zastupati stranke. Prema čl. 7. istoga Zakona odvjetnici su dužni pružati pravnu pomoć savjesno, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, zakonima, statutu i drugim općim aktima Komore, te Kodeksu odvjetničke etike. Odvjetnici imaju pravo i dužnost u granicama zakona i dobivenih ovlasti poduzimati sve što po njihovoj ocjeni može koristiti stranci kojoj pružaju pravnu pomoć.

Prema toč. 40. i 41. Kodeksa odvjetničke etike vjernost stranci osnovna je dužnost odvjetnika. Ona je važnija od interesa odvjetnika i kolegijalnih obzira. Odvjetnik je dužan posvetiti svu svoju stručnost i savjesnost zastupanju stranke i pružiti joj pravnu pomoć bez odgode i zastoja.

Prema toč. 55. Kodeksa odvjetničke etike odvjetnik je dužan stranku savjesno zastupati i braniti, koristeći se svim potrebnim sredstvima dopuštenim zakonom.

Prema toč. 85. – 89. Kodeksa odvjetničke etike, u obavljanju svoga poziva odvjetnik mora uvijek čuvati autoritet sudova pred kojima pruža pravnu pomoć, te im uvijek iskazivati dužno poštovanje. Svojim nastupom pred svim sudovima odvjetnik mora oprav-

dati i potvrditi uvjerenje da je on suradnik u provedbi zakona i u zaštiti temeljnih prava građana i njihovih opravdanih interesa. Odvjetnik je dužan suprotstaviti se ako se suci prema njemu, njegovu vježbeniku i njegovoj stranci odnose kao prema podređenim osobama, te ih svojim držanjem i ponašanjem treba uvjeriti da su odvjetnici i suci suradnici u ostvarivanju bitno iste zadaće i da su stoga jednakog položaja. Nastup odvjetnika pred sudovima bilo u podnescima, bilo u govorima, treba biti što stvarniji i sažetiji, u mjeri u kojoj to ne ide na štetu zaštite interesa stranke.

Konačno, prema toč. 96. Kodeksa odvjetničke etike odvjetnik je dužan nastojati da se, kako bi se njegovoj stranci pružila pravna zaštita što je moguće brže i sa što manje troškova, onemoguću s bilo čije strane svako odugovlačenje i zlouporaba prava u postupku pred sudom.

Supsumirajući činjenične navode optužnice, isprave na temelju kojih je optužnica podignuta i obranu disc. okrivljenika pod prethodno navedena pravna pravila, sa sigurnošću se može utvrditi da postupanje disc. okrivljenika nije bilo rezultat objesti i zlonamjernog opstruiranja rada suda (on je zastupao predlagatelje, dakle, stranke kojima je u interesu voditi i što prije okončati postupak koji se, barem prema poslovnom broju predmeta, vodi od 2009. godine) te da je njegovo postupanje bilo u skladu s čl. 3. Zakona o odvjetništvu i toč. 40., 41., 55. i 96. Kodeksa odvjetničke etike, odnosno ni u kojem slučaju nije bilo nesavjesno.

Slijedom iznijetih razloga valjalo je žalbu disciplinskog okrivljenika prihvatiti i presudu preinačiti na način kako je to navedeno u izreci ove presude.

S obzirom da je donijeta presuda kojom se disc. okrivljenik oslobađa od optužbe, odluka o troškovima postupka se temelji na čl. 122. st. 3. i 4. u vezi s čl. 148. st. 2. Statuta Hrvatske odvjetničke komore i čl. 149. st. 1. Zakona o kaznenom postupku.

Hrvatska odvjetnička komora
Viši disciplinski sud
U Zagrebu, 20. lipnja 2022. godine

Predsjednik Vijeća:
Tihomir Kovačić